

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

«Υποτιτλισμός στα Ελληνικά χωρίς template εκ του αγγλικού πρωτότυπου αρχείου
της κατάθεσης του Tracy Edwards με τίτλο *WI v. Jeffrey Dahmer (1992): Victim
Tracy Edwards Testifies* και σχολιασμός της διαδικασίας.»

Ονοματεπώνυμο: *Στεφανία Τσιάπου*

Αρ.Μητρώου: *Ε2020026*

Επιτροπή Εποπτείας:

Βιλελμίνη Σωσώνη (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια)

Σταύρος Κοζομπόλης (Ακαδημαϊκός Υπότροφος)

Κέρκυρα, Σεπτέμβριος 2024

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εκπονείται στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης του προπτυχιακού κύκλου σπουδών της κατεύθυνσης της Μετάφρασης του Τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Κεντρική θεματική της πτυχιακής εργασίας αποτελεί ο κλάδος της οπτικοακουστικής μετάφρασης (OAM) (Audio Visual Translation, AVT), και συγκεκριμένα το είδους του διαγλωσσικού υποτιτλισμού. Το υπό μελέτη οπτικοακουστικό υλικό αποτελείται από μέρος της βιντεοσκοπημένης δίκης του κατά συρροή δολοφόνου Τζέφρι Ντάμερ, στο οποίο καταγράφεται η κατάθεση του μοναδικού επιζώντος θύματος στο εδώλιο του δικαστηρίου, Τρέισι Έντουαρντς. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εξ ακοής δημιουργία του αγγλικού template και η μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του εν λόγω βιντεοσκοπημένου μέρους της δίκης με τίτλο «WI v. Jeffrey Dahmer (1992): Victim Tracy Edwards Testifies». Ειδικότερα, παρατίθεται συνοπτικά το θεωρητικό πλαίσιο του υποτιτλισμού ως είδος οπτικοακουστικής μετάφρασης, δίνεται μια σύντομη παρουσίαση του θέματος του βίντεο. Γίνεται, επίσης, αναφορά στις οδηγίες που ακολουθήθηκαν και παρουσιάζονται τα κυριότερα προβλήματα που προέκυψαν τόσο κατά την δημιουργία του template όσο και της μετάφρασής του, συνοδευόμενα από τους τρόπους αντιμετώπισής τους και πίνακες παραδειγμάτων, στις περιπτώσεις όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο. Η επιλογή του θέματος προέκυψε από το προσωπικό ενδιαφέρον και ενασχόληση με τον υποτιτλισμό, τις μελλοντικές προοπτικές του επαγγέλματος του υποτιτλισμού στην αγορά εργασίας, καθώς και το γεγονός ότι ο αριθμός ακαδημαϊκών εργασιών σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο πάνω στο θέμα του υποτιτλισμού είναι ιδιαίτερα περιορισμένος.

Λέξεις-κλειδιά: Μετάφραση, υποτιτλισμός, οπτικοακουστική μετάφραση, δημιουργία template, χωροχρονικοί περιορισμοί

Abstract

This dissertation is submitted in the context of the completion of the undergraduate program in Translation at the Department of Foreign Languages, Translation, and Interpreting at the Ionian University. The main focus of the dissertation is the field of Audiovisual Translation (AVT), with the application of the method of intralingual subtitling. The audiovisual material under study consists of part of the videotaped trial of serial killer Jeffrey Dahmer, specifically the testimony of Tracy Edwards, the sole surviving victim, while on the witness stand. The aim of this project is to create a subtitled version of the English template and translate into Greek the video recording of this part of the trial, titled "WI v. Jeffrey Dahmer (1992): Victim Tracy Edwards Testifies". The dissertation begins with a brief presentation of the theoretical framework of subtitling as a type of audiovisual translation and includes a short introduction to the subject of the video. It also provides information on the guidelines followed and the software programs used in the project. Following this, the main challenges encountered during the creation of the subtitle template and its translation are presented, along with the strategies employed to address these issues. Examples and tables are provided where necessary to illustrate these solutions. The choice of this topic was motivated by personal interest and involvement in subtitling, the future prospects of the subtitling profession in the labor market, and the limited number of academic papers on subtitling at the undergraduate, postgraduate, and doctoral levels.

Keywords: Translation, subtitling, audiovisual translation, template creation, spatio-temporal constraints

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	2
Abstract	3
Πίνακας περιεχομένων	4
Εισαγωγή.....	5
1. Θεωρητικό πλαίσιο.....	7
2. Αγγλικό template	10
3. Ελληνικό template	67
4. Σχολιασμός.....	120
4.1. Πρωτότυπο βίντεο: περιεχόμενο και χαρακτηριστικά	120
4.2. Μεταφραστική διαδικασία.....	123
4.3. Ρυθμίσεις SubtitleEdit	124
4.4. Ζητήματα κατά τη δημιουργία του αγγλικού template	125
4.5. Ζητήματα κατά τη μετάφραση του template και στρατηγικές.....	127
4.5.1. Χωροχρονικοί περιορισμοί.....	127
4.5.2. Χωρισμός υποτίτλων και κειμένου γραμμών	130
4.5.3. Πραγματολογικά ζητήματα	132
4.5.4. Ζητήματα ορολογίας	133
4.5.5. Λεξιλογικά ζητήματα	134
Επίλογος	138
Βιβλιογραφία	139
Παράρτημα.....	142

Εισαγωγή

Μετά την επιλογή του διαγλωσσικού υποτιτλισμού ως κεντρική θεματική της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ακολούθησε εκτενής και ενδεδειγμένη έρευνα, και αναζήτηση κατά κύριο λόγο στην πλατφόρμα του YouTube, με σκοπό την επιλογή του προς μελέτη οπτικοακουστικού υλικού. Καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία αναζήτησης διαδραμάτισε το πηγαίο και έντονο ενδιαφέρον που ανέκαθεν έτρεφα για τη νομική επιστήμη, από την ενασχόληση με ειδική νομική ορολογία και τις νομικές και δικανικές μεταφράσεις μέχρι την παρακολούθηση εξελίξεων σε δημοφιλείς δικαστικές υποθέσεις αλλά και τηλεοπτικών σειρών σχετικής θεματολογίας. Έτσι, με κατευθυντήρια γραμμή την κλίση προς τα νομικά, και έχοντας συμπτωματικά μόλις παρακολουθήσει τη σειρά «Τέρας: Η Ιστορία Του Τζέφρι Ντάμερ» στη συνδρομητική υπηρεσία streaming του Netflix, περιορίστηκα στην αναζήτηση υλικού σχετικού με την εν λόγω υπόθεση. Η τελική μου επιλογή ήταν ένα απόσπασμα της βιντεοσκοπημένης δίκης του Τζέφρι Ντάμερ, διάρκειας περίπου 32 λεπτών, που διεξήχθη το 1992 στο Γουισκόνσιν των ΗΠΑ. Το βίντεο, με τίτλο «WI v. Jeffrey Dahmer (1992): Victim Tracy Edwards Testifies» καταγράφει την κατάθεση που κλήθηκε να δώσει στο εδώλιο του δικαστηρίου ο Τρέισι Έντουαρντς, το μοναδικό από τα θύματα που κατάφερε να ξεφύγει από τον δολοφόνο, όντας η αφορμή για τη σύλληψή του.

Η εκπόνηση της παρούσας εργασίας χωρίστηκε και πραγματοποιήθηκε σε τρία βασικά μέρη. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το οπτικοακουστικό υλικό αντλήθηκε από την πλατφόρμα του YouTube και, όπως ήταν αναμενόμενο, δεν υπήρχε διαθέσιμο το σενάριο (script), ούτε το ενδογλωσσικό αρχείο χρονισμένων υποτίτλων (template)¹, το οποίο αποτελεί την πλέον κυρίαρχη πρακτική που εφαρμόζεται στον επαγγελματικό υποτιτλισμό (Σωσώνη, 2014). Συνεπώς, πρώτο και βασικό μέρος της εργασίας αποτέλεσε η δημιουργία του template στη γλώσσα-πηγή, δηλ. στην Αγγλική. Το δεύτερο μέρος αποτέλεσε η δημιουργία υποτίτλων στη γλώσσα-στόχο, δηλ. στην Ελληνική με βάση το αγγλικό αρχείο των χρονισμένων υποτίτλων. Ο σχολιασμός της διαδικασίας, τόσο της δημιουργίας του αγγλικού template όσο και της μετάφρασής του στην Ελληνική συγκρότησε το τρίτο μέρος της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Για τη δημιουργία και των δύο template υποτίτλων (αγγλικού και ελληνικού)

¹ genesis file, master file ή transfile (Γεωργακοπούλου, 2012)

χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό του προγράμματος υποτιτλισμού SubtitleEdit (free version, 4.0.7.).

1. Θεωρητικό πλαίσιο

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο όγκος του ακαδημαϊκού έργου που έχει εκπονηθεί σε ερευνητικό επίπεδο στον κλάδο του υποτιτλισμού στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα περιορισμένος, ειδικά σε σύγκριση με χώρες του εξωτερικού. Ωστόσο, η ενδελεχής έρευνα που προηγήθηκε της εκπόνησης της παρούσας εργασίας, ανέδειξε ένα σύνολο μεταπτυχιακών εργασιών, διδακτορικών διατριβών και ακαδημαϊκών άρθρων, τα οποία, σε συνδυασμό με την πληθώρα υλικού της αγγλόφωνης βιβλιογραφίας και τις κατευθυντήριες οδηγίες της επιβλέπουσας Αναπληρώτριας Καθηγήτριας του Τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας, κυρίας Βιλελμίνης Σωσώνη, έθεσαν τα θεμέλια για μια σύντομη και περιεκτική ανάλυση της πρακτικής του υποτιτλισμού και κατέστησαν δυνατό τον σχολιασμό της διαδικασίας του υποτιτλισμού που ακολουθήθηκε για το προς μελέτη υλικό. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι, εξαιτίας της αναμφίβολης κυριαρχίας της υπηρεσίας του Netflix παγκοσμίως, έχουν επικρατήσει σε μεγάλο βαθμό τα Timed Text Style Guides (TTSGs) της εταιρείας στον κλάδο του υποτιτλισμού (Σίκαλου, 2019).

Ο υποτιτλισμός, από κοινού με τη μεταγλώττιση, αποτελούν τα δύο πλέον διαδεδομένα είδη οπτικοακουστικής μετάφρασης (OAM), η οποία είναι «ένα είδος οπτικοακουστικής επικοινωνίας στο πλαίσιο οπτικοακουστικών προϊόντων» (Κωστοπούλου-Δίγκα, 2011). Βασικό χαρακτηριστικό της OAM είναι η παράλληλη χρήση του οπτικού και του ακουστικού καναλιού. Ο θεατής εκτίθεται σε λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα και καλείται μέσω της σύνθεσης των μηνυμάτων αυτών να κατανοήσει το νόημα του προβαλλόμενου υλικού (Κωστοπούλου-Δίγκα, 2011). Οι Díaz Cintas and Remael (2007) ορίζουν τον υποτιτλισμό, όπως τους αναφέρει ο Βυζάς (2019) ως «τη μεταφραστική πρακτική που συνίσταται στην προβολή, συνήθως στο κάτω μέρος της οθόνης, ενός γραπτού κειμένου που επιχειρεί να αποδώσει τον πρωτότυπο διάλογο των ομιλητών καθώς και τα στοιχεία λόγου (discursive elements) που εμφανίζονται στην οθόνη και πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην ηχητική επένδυση (π.χ. τραγούδια, φωνές εκτός πλάνου)». Η εναρμονισμένη αλληλεπίδραση μεταξύ των τριών βασικών στοιχείων που απαρτίζουν προγράμματα με υπότιτλους (εικόνα, ήχος, υπότιτλοι) είναι υψίστης σημασίας (Κωστοπούλου-Δίγκα, 2011). Η ίδια τονίζει ότι, παρά το γεγονός ότι η πρακτική δημιουργίας υποτίτλων ξεκίνησε ως αναγκαίο κακό, η πρόοδος της τεχνολογίας στη σύγχρονη εποχή έχει μετατρέψει τον

υποτιτλισμό «σε μια ιδιαίτερα κερδοφόρα βιομηχανία μεγάλων διαστάσεων παγκοσμίως, απασχολώντας χιλιάδες επαγγελματίες».

Προσεγγίζοντας τον υποτιτλισμό από τη σκοπιά της επιστήμης της μετάφρασης, η Γουλέτη (2006) υπογραμμίζει το γεγονός ότι «ο υποτιτλισμός παρουσιάζει όλα τα εγγενή στη μεταφραστική διαδικασία προβλήματα (ανάλυση – αποκωδικοποίηση του πρωτότυπου κειμένου, επανακωδικοποίηση του κειμένου της ΓΣ)». Ωστόσο, ο Κουρδής (2012), βασιζόμενος σε πορίσματα μελετητών του υποτιτλισμού όπως οι Gottlieb και Pérez González, υποστηρίζει ότι ο υποτιτλισμός δεν αποτελεί ένα συμβατικό αλλά ένα διασημειωτικό είδος διαγλωσσικής μετάφρασης, λόγω της μετάβασης από τον προφορικό στο γραπτό κώδικα. Συνεπώς, ο συχνά πιο περίπλοκος σε γραμματικό και συντακτικό επίπεδο προφορικός λόγος του κειμένου-πηγή πρέπει να μετατραπεί σε γραπτό λόγο στο κείμενο-στόχος. Η Κωστοπούλου-Δίγκα (2011) ενστερνίζεται τον ισχυρισμό των de Linde & Kay (1999: 2), ότι στόχος του διαγλωσσικού υποτιτλισμού είναι «η επίτευξη ενός είδους μεταφραστικής ισοδυναμίας μεταξύ των δύο γλωσσών». Παράλληλα, βέβαια, αν και η μεταφορά στο γραπτό κείμενο-στόχος όλων των προσωδικών χαρακτηριστικών και των συνυποδηλωτικών αναφορών του προφορικού λόγου είναι αδύνατη, η Γουλέτη (2006) τονίζει ότι η αίσθηση ή ψευδαίσθηση προφορικότητας πρέπει να παραμένει, συνεισφέροντας στην απρόσκοπτη ροή και φυσικότητα της ανάγνωσης.

Οι Σωσώνη και Καραντζή (2016) συνοψίζουν τα παραπάνω, υποστηρίζοντας ότι στόχος του υποτιτλισμού είναι η ενσωμάτωση του μεταφρασμένου λόγου στο οπτικοακουστικό υλικό με φυσικότητα, συνδυασμένου και ενισχυμένου από τον ήχο και την εικόνα. Η επίτευξη του στόχου αυτού, ωστόσο, δεν είναι εύκολη. Η πολυσημειολογική φύση του πολυτροπικού κειμένου (multimodal text) και, ως εκ τούτου, και της μεταφραστικής πρακτικής του υποτιτλισμού, «γεννά νέες προκλήσεις για τον υποτιτλιστή, ο οποίος καλείται να λάβει υπόψη τις ιδιαίτερες παραμέτρους και περιορισμούς που επηρεάζουν το έργο του» (Γουλέτη, 2006). Μια από αυτές τις προκλήσεις, η μετατροπή του προφορικού λόγου σε γραπτό, η οποία αναλύεται με τη βοήθεια παραδειγμάτων σε επόμενη ενότητα. Συντακτικά ατελείς προτάσεις, ευρεία χρήση παράταξης και ασύνδετου σχήματος, επαναλήψεις και ταυτολογίες, επανακκινήσεις, γενικευτικοί και ασαφείς όροι, «πραγματολογικά μόρια» (*λίγο, ας πούμε, ξέρω γω, νομίζω, εε αα κτλ.*) και επιφωνήματα είναι ορισμένα από τα βασικά

χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν σημαντικά τον τρόπο δημιουργίας των υποτίτλων (Πολίτης, 2001).

Όμως, οι Σωσώνη και Καραντζή (2016) υποστηρίζουν ότι τα κυριότερα προβλήματα προκύπτουν από τους χωροχρονικούς και τεχνικούς περιορισμούς, στους οποίους υπόκεινται οι υπότιτλοι. Παράμετροι όπως ο μέγιστος αριθμός χαρακτήρων ανά γραμμή (max. single line length), η ταχύτητα ανάγνωσης (αριθμός χαρακτήρων ανά δευτερόλεπτο, reading speed – max chars/sec), ο χωρισμός (segmentation) του εκπεφρασμένου λόγου σε νοηματικές ενότητες και ο «χρονισμός» (συγχρονισμός των υποτίτλων με το βίντεο) (Μεταφραστικό Κέντρο Οργάνων ΕΕ, χ.χ.) απασχολούν στο μεγαλύτερο βαθμό το πρακτικό μέρος της διαδικασίας του υποτιτλισμού, αποσκοπώντας στη λιτή πλην όμως περιεκτική δομή των υποτίτλων (Κωστοπούλου, 2008). Δεδομένων αυτών των περιορισμών, καμία έκπληξη δεν προκαλεί ο χαρακτηρισμός του υποτιτλισμού ως περιορισμένη μετάφραση (constrained translation) (Σωσώνη και Καραντζή, 2016). Παράλληλα, η Κωστοπούλου-Δίγκα (2011) αναφέρει και την ταχύτητα ομιλίας των χαρακτήρων, η οποία βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το ζήτημα των χωροχρονικών περιορισμών, και, στην περίπτωση που είναι ιδιαίτερα υψηλή, συνεπάγεται σημαντικό περιορισμό του ποσοστού των λέξεων που μπορούν να διατηρηθούν στους υπότιτλους. Όλα τα παραπάνω συναποτελούν τις συχνότερα απαντώμενες αποφάσεις που καλείται να λάβει ένας υποτιτλιστής/υποτιτλίστρια, με τη χρήση ποικίλων στρατηγικών και τεχνικών. Οι μεταφραστικές στρατηγικές και τεχνικές που εφαρμόστηκαν στην παρούσα εργασία θα αναλυθούν στην ενότητα «Σχολιασμός».

2. Αγγλικό template

1

00:00:00,060 --> 00:00:02,686

Do you solemnly swear
that your testimony on this matter

2

00:00:02,711 --> 00:00:05,572
will be the truth, the whole truth
and nothing but the truth,

3

00:00:05,597 --> 00:00:06,650
so, help you, God?

4

00:00:06,917 --> 00:00:08,277
Please be seated.

5

00:00:10,908 --> 00:00:12,988
<i>Sir, would you tell us your name?</i>

6

00:00:13,092 --> 00:00:14,664
<i>And spell your last name for us.</i>

7

00:00:14,730 --> 00:00:17,891
Tracy Edwards, E-D-W-A-R-D-S.

8

00:00:17,959 --> 00:00:19,616
<i>Mr. Edwards,
we're going to ask you</i>

9

00:00:19,686 --> 00:00:22,586
<i>to speak up
very loudly into the microphone.</i>

10

00:00:23,100 --> 00:00:26,670
<i>I would like to know in what state
do you reside at the present time.</i>

11

00:00:26,752 --> 00:00:27,838
Louisiana.

12

00:00:27,941 --> 00:00:30,486
-<i>And how old are you, sir?</i>
-Thirty two.

13
00:00:30,572 --> 00:00:31,714
-<i>Thirty two?</i>
-Right.

14
00:00:31,806 --> 00:00:34,301
-<i>And you are single?</i>
-Yes.

15
00:00:34,517 --> 00:00:36,896
<i>And you were
in Milwaukee, Wisconsin</i>

16
00:00:36,991 --> 00:00:42,839
-<i>on July the 22nd, 1991?</i>
-Yes.

17
00:00:42,990 --> 00:00:46,199
<i>And, at or about that time,
on that late afternoon,</i>

18
00:00:46,316 --> 00:00:47,851
<i>did you have occasion</i>

19
00:00:47,876 --> 00:00:50,751
<i>to see a person
that you knew at that time</i>

20
00:00:50,847 --> 00:00:54,166
<i>or subsequently learned was a fellow
by the name of "Jeffrey Dahmer"?</i>

21
00:00:54,232 --> 00:00:55,239
Yes.

22
00:00:55,283 --> 00:00:57,645
<i>And you know that
Mr. Dahmer you're speaking about</i>

23
00:00:57,712 --> 00:01:00,222
<i>is a defendant in this
case to my right, correct?</i>

24
00:01:00,271 --> 00:01:01,283
Yes.

25
00:01:01,328 --> 00:01:05,098
<i>And let the record know
I show the identification.</i>

26
00:01:07,816 --> 00:01:11,159
<i>Sir, would you indicate where
Mr. Dahmer is seated in the courtroom?</i>

27
00:01:12,502 --> 00:01:13,993
He's over there.

28
00:01:14,102 --> 00:01:16,530
<i>In the middle
between my two associates?</i>

29
00:01:16,556 --> 00:01:17,884
-Yeah.
-<i>Is that right?</i>

30
00:01:17,909 --> 00:01:18,912
-That's right.

31
00:01:18,937 --> 00:01:21,489
<i>Record should reflect
the defendant's been identified.</i>

32
00:01:21,583 --> 00:01:25,209
<i>Mr. Edwards, you and I met
for the first time last evening?</i>

33
00:01:25,234 --> 00:01:26,237
Yes.

34
00:01:26,262 --> 00:01:29,762
<i>And you came up
from Louisiana at my request...</i>

35
00:01:29,872 --> 00:01:31,847
-<i>with your attorney?</i>
-Right.

36
00:01:31,872 --> 00:01:36,523
<i>-Mr. Syed, S-Y-E-D, Salat, S-A-L-A-T.</i>
-That's correct.

37

00:01:36,635 --> 00:01:41,059
<i>And you came up here to testify
to the events as you recall them</i>

38
00:01:41,193 --> 00:01:46,856
<i>that occurred on the late afternoon,
early evening, early morning hours</i>

39
00:01:46,942 --> 00:01:52,288
<i>of July the 22nd
and the morning of July the 23rd 1991?</i>

40
00:01:52,589 --> 00:01:53,690
That's correct.

41
00:01:53,880 --> 00:01:57,023
<i>So that you know, Mr. Edwards,
your name is known to the jury</i>

42
00:01:57,097 --> 00:01:58,756
<i>because there has been testimony</i>

43
00:01:58,819 --> 00:02:03,440
<i>concerning what happened to you
and at the apartment of Mr. Dahmer.</i>

44
00:02:03,513 --> 00:02:05,066
-<i>Do you understand?</i>
-Okay, yeah.

45
00:02:05,151 --> 00:02:07,023
-<i>Okay?</i>
-Okay.

46
00:02:07,266 --> 00:02:11,607
<i>Did you know Mr. Dahmer
by name prior to that date?</i>

47
00:02:11,825 --> 00:02:13,906
I'd seen him
a couple of times before then.

48
00:02:13,990 --> 00:02:15,966
I didn't know his name personally.

49
00:02:16,009 --> 00:02:18,689

<i>Did you ever talk to him
before that date?</i>

50
00:02:18,853 --> 00:02:21,620
I was speaking to him,
saying "hello" as he passed by.

51
00:02:21,687 --> 00:02:24,023
-<i>Just casual, friendly?</i>
-Casual, yeah, friendly.

52
00:02:24,190 --> 00:02:25,356
-<i>"Hello".</i>
-"Hello", yeah.

53
00:02:25,986 --> 00:02:28,822
<i>Where was it that you saw him</i>

54
00:02:28,923 --> 00:02:33,043
<i>in the late afternoon,
early morning hours of July the 22nd?</i>

55
00:02:33,300 --> 00:02:34,806
Grand Avenue Mall.

56
00:02:35,120 --> 00:02:36,845
-<i>And that was in Milwaukee?</i>
-Correct.

57
00:02:36,870 --> 00:02:39,254
-<i>Downtown on Wisconsin Avenue?</i>
-Wisconsin, correct.

58
00:02:39,279 --> 00:02:41,232
<i>Where you with somebody
or were you alone?</i>

59
00:02:41,257 --> 00:02:42,889
With a couple other friends, yeah.

60
00:02:43,140 --> 00:02:45,373
<i>Okay, so the record
is absolutely clear.</i>

61
00:02:45,523 --> 00:02:49,290
-<i>You are not a homosexual, are you?</i>

-No, not at all.

62

00:02:49,703 --> 00:02:52,240
<i>So, you are with a couple
of your buddies, were you?</i>

63

00:02:52,323 --> 00:02:54,482
-That's correct.
-<i>And what were you doing?</i>

64

00:02:54,541 --> 00:02:57,577
We're just drinking beer,
talking, hanging out, you know?

65

00:02:57,720 --> 00:03:01,440
-<i>About 6 o'clock at night was this?</i>
-Yeah, about 6, 6:15., whatever.

66

00:03:01,713 --> 00:03:04,810
<i>Did you have occasion, then,
to see Mr. Dahmer?</i>

67

00:03:05,287 --> 00:03:08,306
Yeah, he approached us
eventually and started talking to us.

68

00:03:08,430 --> 00:03:10,306
<i>Where you three black males?</i>

69

00:03:10,590 --> 00:03:13,023
Uh, one.
One white, two black males.

70

00:03:13,253 --> 00:03:14,273
<i>So, your friends?</i>

71

00:03:14,521 --> 00:03:16,256
Yeah, my best friend was white.

72

00:03:16,435 --> 00:03:18,390
<i>When he came up
and started talking to you</i>

73

00:03:18,523 --> 00:03:20,478
<i>what is it that Mr. Dahmer said to you?</i>

74
00:03:20,740 --> 00:03:23,821
He said he was just
in the city from Chicago.

75
00:03:23,896 --> 00:03:28,347
He was taking care of his sick
grandmother, I believe, in West Allis.

76
00:03:28,560 --> 00:03:31,806
<i>And did he have any further conversation
with you and your friends?</i>

77
00:03:31,970 --> 00:03:34,490
He said he was
a professional photographer

78
00:03:34,569 --> 00:03:37,546
and he usually pays people for pictures
and stuff like that,

79
00:03:37,613 --> 00:03:40,498
if anybody was interested in
making money at that time.

80
00:03:40,650 --> 00:03:42,756
-<i>To have them pose for pictures?</i>
-Yeah.

81
00:03:42,849 --> 00:03:46,390
<i>Did he describe the kind of pictures
that you were going to be posing for,</i>

82
00:03:46,466 --> 00:03:48,823
<i>if you chose
to take them up on the offer?</i>

83
00:03:48,989 --> 00:03:50,056
He said "nude".

84
00:03:50,173 --> 00:03:51,373
-<i>"Nude"?</i>
-Right.

85
00:03:51,519 --> 00:03:54,952
<i>Now, after he said that to you,
what did you and your friends do?</i>

86
00:03:55,119 --> 00:03:57,653
They were just talking,
discussing it, you know.

87
00:03:57,739 --> 00:03:59,444
Seeing what was going on.

88
00:03:59,590 --> 00:04:01,063
<i>And what did you end up doing?</i>

89
00:04:01,156 --> 00:04:04,223
<i>Did you remain at Grand Avenue
or did you go somewhere else?</i>

90
00:04:04,512 --> 00:04:05,701
We proceeded from there.

91
00:04:05,739 --> 00:04:08,515
He said he was gonna buy
all of us guys beer, rum and coke,

92
00:04:08,579 --> 00:04:10,741
you know, watch videos
or something like that.

93
00:04:10,788 --> 00:04:12,373
-<i>Rum and coke, did you say?</i>
-Yeah.

94
00:04:12,398 --> 00:04:14,644
We went to the liquor store
on Wisconsin Avenue,

95
00:04:14,675 --> 00:04:16,153
7th on Wisconsin Avenue.

96
00:04:16,230 --> 00:04:20,200
<i>So, you walk from Grand Avenue
down to 7th on Wisconsin?</i>

97
00:04:20,253 --> 00:04:22,134
Yeah, up, so to speak, yeah.

98
00:04:22,167 --> 00:04:23,584

Between 5th and 6th-7th,

99

00:04:23,609 --> 00:04:25,519
something like that,
I'm not really sure.

100

00:04:25,544 --> 00:04:28,641
<i>The general area
of 6th or 7th on Wisconsin.</i>

101

00:04:29,153 --> 00:04:32,906
<i>Was there going to be
the three of you and Mr. Dahmer?</i>

102

00:04:33,022 --> 00:04:34,473
<i>Were you gonna stay together?</i>

103

00:04:34,501 --> 00:04:38,191
<i>Was it agreed upon that one or others
of you were going to go with Mr. Dahmer,</i>

104

00:04:38,244 --> 00:04:39,891
<i>or was there no agreement?</i>

105

00:04:40,179 --> 00:04:43,967
They were going to meet up with us
eventually later on that evening.

106

00:04:44,053 --> 00:04:45,329
<i>Meet up with who?</i>

107

00:04:45,510 --> 00:04:47,656
Jeffrey, at his apartment.

108

00:04:47,790 --> 00:04:50,756
But he gave them
the wrong address at that time.

109

00:04:50,957 --> 00:04:55,096
<i>So, did the three of you,
you and your two friends and Mr. Dahmer,</i>

110

00:04:55,209 --> 00:04:56,620
<i>walk down to a liquor store,</i>

111

00:04:56,645 --> 00:04:59,083
<i>and what happened
when you got to the liquor store?</i>

112
00:04:59,153 --> 00:05:01,171
I saw my brother, we started talking.

113
00:05:01,272 --> 00:05:03,675
At this time, Jeff was talking
to my other friends.

114
00:05:03,700 --> 00:05:05,303
<i>So, you say you saw your brother.</i>

115
00:05:05,328 --> 00:05:07,478
<i>He wasn't one of the three
that you were with.</i>

116
00:05:07,503 --> 00:05:09,071
-No.
-<i>You saw him on the street?</i>

117
00:05:09,117 --> 00:05:11,620
-Yeah.
-<i>So, you had a conversation.</i>

118
00:05:11,757 --> 00:05:12,843
-Right.
-<i>Okay.</i>

119
00:05:13,005 --> 00:05:17,140
<i>Did anyone go into the liquor store
and buy anything?</i>

120
00:05:17,470 --> 00:05:20,003
Mr. Dahmer brought liquor.

121
00:05:20,110 --> 00:05:22,441
-<i>So, he went into your liquor store?</i>
-Right.

122
00:05:22,466 --> 00:05:25,143
<i>And when he came out,
who was still there?</i>

123
00:05:25,210 --> 00:05:26,221

Okay.

124
00:05:26,246 --> 00:05:28,286
When he came out,
we were all still there.

125
00:05:28,311 --> 00:05:30,694
<i>And then what happened?
Tell us what happened then.</i>

126
00:05:30,719 --> 00:05:34,036
Okay, he was talking to them.
Then, we were going to go up the street,

127
00:05:34,061 --> 00:05:36,927
I was gonna go home and change,
and everything, at this time.

128
00:05:36,952 --> 00:05:40,837
So, we proceeded, we caught a cab
at the bus station, you know.

129
00:05:40,982 --> 00:05:42,312
<i>Now, what was your plan</i>

130
00:05:42,367 --> 00:05:44,348
<i>as you were
in front of that liquor store,</i>

131
00:05:44,443 --> 00:05:46,872
<i>after Mr. Dahmer
came out with the liquor</i>

132
00:05:46,897 --> 00:05:48,824
<i>and you had been
talking to your brother,</i>

133
00:05:48,891 --> 00:05:51,174
<i>what was your plan?
What were you going to do?</i>

134
00:05:51,199 --> 00:05:53,152
<i>You were gonna go home
and change clothes?</i>

135
00:05:53,177 --> 00:05:56,420

Eventually I was gonna go over there,
you know, and, maybe, check out

136

00:05:56,445 --> 00:05:59,192
what he was talking about
about making money at that time.

137

00:05:59,217 --> 00:06:01,521
-<i>Your interest was in making some money?</i>
-Right.

138

00:06:01,546 --> 00:06:04,631
<i>Did he tell you how much you'd be paid
if you did pose for him?</i>

139

00:06:04,658 --> 00:06:06,528
He said "a hundred dollars".

140

00:06:06,597 --> 00:06:10,881
<i>You had no idea, did you,
that this was for any homosexual...</i>

141

00:06:10,921 --> 00:06:12,725
No, he didn't come across like that.

142

00:06:12,754 --> 00:06:14,799
He didn't even act like that,
at that time.

143

00:06:14,824 --> 00:06:18,436
<i>Okay, so now,
your friends are still there</i>

144

00:06:18,544 --> 00:06:22,026
<i>and you're gonna go home
and you order a cab for the...</i>

145

00:06:22,207 --> 00:06:25,643
<i>Over at the bus depot. What happens?
Tell us what happens.</i>

146

00:06:25,821 --> 00:06:29,776
Okay, and then, we go, me and Dahmer.
My friends say they're gonna go change

147

00:06:29,857 --> 00:06:32,924

and call up the girls,
and we'll meet up later on, you know.

148
00:06:33,015 --> 00:06:35,551
<i>Was there an address given
as to where you were going?</i>

149
00:06:35,612 --> 00:06:38,057
He gave them some address
that wasn't correct.

150
00:06:38,145 --> 00:06:40,589
-<i>You later found that out?</i>
-Right, from my friends.

151
00:06:40,710 --> 00:06:41,970
<i>What happened then?</i>

152
00:06:42,066 --> 00:06:45,274
<i>Who else remained there
when this was all transpired?</i>

153
00:06:45,399 --> 00:06:48,109
<i>Just you and Mr. Dahmer?
Or you, Mr. Dahmer and others?</i>

154
00:06:48,284 --> 00:06:51,952
After it all had transpired, it was me
and Mr. Dahmer in the cab leaving.

155
00:06:52,130 --> 00:06:57,401
<i>You met up at about 6 o' clock, 6:15.
What time is it now, at this time?</i>

156
00:06:57,530 --> 00:07:03,058
It's maybe 6.30 as we get
to 25th and 26th in Wisconsin.

157
00:07:03,226 --> 00:07:06,361
<i>So, you stop at 26th in Wisconsin,
and what happens there?</i>

158
00:07:06,390 --> 00:07:08,819
Okay, we get out the cab then.
And then, he suggests

159

00:07:08,844 --> 00:07:10,898
that he'd go to the store
and get cigarettes

160
00:07:10,923 --> 00:07:12,578
before he went to his apartment.

161
00:07:12,866 --> 00:07:14,457
<i>And after...</i>

162
00:07:15,906 --> 00:07:19,058
<i>After he did that,
did you go to his apartment?</i>

163
00:07:19,293 --> 00:07:20,983
-Yeah.
-<i>What route?</i>

164
00:07:21,160 --> 00:07:24,190
Through the alleys,
through the back way.

165
00:07:24,493 --> 00:07:27,525
<i>Was there any discussion
as to why you were taking that route?</i>

166
00:07:27,685 --> 00:07:30,909
He said it was safer,
people wouldn't bother us, or whatever.

167
00:07:31,461 --> 00:07:34,853
<i>At the time that you were walking
with him towards his apartment,</i>

168
00:07:34,886 --> 00:07:38,469
<i>what was your plans on doing,
when you got to the apartment?</i>

169
00:07:38,780 --> 00:07:41,003
Really, drinking the beer,
I wasn't really sure

170
00:07:41,103 --> 00:07:42,981
if I was going
to pose or not, you know.

171

00:07:43,055 --> 00:07:44,989
Yeah, I wasn't really sure
at that point.

172
00:07:45,133 --> 00:07:47,604
<i>You were contemplating, maybe, what?</i>

173
00:07:47,630 --> 00:07:50,822
I was going to make up my mind
once I got there, whatever, you know.

174
00:07:50,850 --> 00:07:53,712
-<i>Where you in need of money?</i>
-Yeah, I 'd just started working

175
00:07:53,737 --> 00:07:55,595
and the offer sounded good
at that time.

176
00:07:55,620 --> 00:07:56,620
<i>Okay.</i>

177
00:07:56,931 --> 00:08:00,441
<i>Now, when you got
to his apartment, how was he acting?</i>

178
00:08:00,493 --> 00:08:02,761
<i>Tell us about his...</i>

179
00:08:05,090 --> 00:08:07,739
<i>Tell me about his...demeanor,</i>

180
00:08:07,802 --> 00:08:10,861
<i>you know what I mean by that,
Mr. Edwards? How was he acting?</i>

181
00:08:11,928 --> 00:08:14,345
Just like a normal, everyday person.

182
00:08:14,412 --> 00:08:17,459
You know, friendly.
Good conversationalist.

183
00:08:17,492 --> 00:08:20,598
He was talking about
the military things of that nature.

184
00:08:20,681 --> 00:08:24,769
-<i>Had you been in the military?</i>
-My father retired in the air force,

185
00:08:24,852 --> 00:08:26,674
so I'd been
to several different bases.

186
00:08:26,699 --> 00:08:29,311
I was born
on an army basis in Fort Carson.

187
00:08:29,336 --> 00:08:31,578
<i>So, that's the kind of thing
you were talking...</i>

188
00:08:31,603 --> 00:08:34,047
It's like a family thing,
so, I know a lot about it.

189
00:08:34,072 --> 00:08:35,860
<i>Had he been drinking alcohol?</i>

190
00:08:36,323 --> 00:08:40,033
Yeah, consumed some.
He was drinking beer at that time.

191
00:08:40,230 --> 00:08:45,015
<i>Well, the time that you were going
to his apartment, was he intoxicated?</i>

192
00:08:45,390 --> 00:08:47,557
-No.
-<i>Had he been drinking?</i>

193
00:08:47,674 --> 00:08:49,636
He had been drinking
a couple of beers.

194
00:08:49,706 --> 00:08:52,304
-<i>How about you? Where you intoxicated?</i>
-No, not at all.

195
00:08:52,438 --> 00:08:53,923
<i>Had you had something to drink?</i>

196
00:08:54,147 --> 00:08:57,601
I'd sipped maybe a little beer
of my friend's beer, that was it.

197
00:08:58,045 --> 00:08:59,990
<i>Now, you get to the apartment.</i>

198
00:09:00,190 --> 00:09:03,618
-<i>Do you go in the back way?</i>
-Yes, correct.

199
00:09:03,811 --> 00:09:05,682
<i>You went up to the apartment.</i>

200
00:09:05,883 --> 00:09:08,561
<i>Tell us what happens
when you get up to the apartment.</i>

201
00:09:08,661 --> 00:09:12,324
<i>Tell us what you observed,
what your senses told you.</i>

202
00:09:12,780 --> 00:09:15,724
Okay, first of all, it seemed
like a normal apartment.

203
00:09:15,805 --> 00:09:18,097
When we got inside,
he turned off burglar alarms.

204
00:09:18,130 --> 00:09:21,047
I asked him why.
First, it was a foul odor, okay?

205
00:09:21,098 --> 00:09:23,018
<i>Tell us about that.
What kind of an odor?</i>

206
00:09:23,043 --> 00:09:24,257
It was just like an odor.

207
00:09:24,282 --> 00:09:25,812
I didn't quite know what it was.

208

00:09:25,837 --> 00:09:29,691
He told me a sewer pipe had broke
and management would take care of it.

209
00:09:30,067 --> 00:09:32,678
-<i>And did you accept that?</i>
-Yes, because I 'd worked

210
00:09:32,767 --> 00:09:38,191
around construction companies before,
and, when sewer pipes bust, they smell.

211
00:09:38,411 --> 00:09:39,600
So, I bought that.

212
00:09:40,070 --> 00:09:42,957
<i>So, you say the first thing you did
was notice the odor.</i>

213
00:09:43,123 --> 00:09:44,491
<i>He opened the door?</i>

214
00:09:44,990 --> 00:09:46,628
-<i>To the apartment?</i>
-Yes.

215
00:09:46,770 --> 00:09:48,910
-<i>You walked in?</i>
-Yes.

216
00:09:49,096 --> 00:09:51,257
<i>He turned off something.
What did he turn off?</i>

217
00:09:51,439 --> 00:09:52,439
Alarms.

218
00:09:52,770 --> 00:09:54,900
-<i>Did you ask him about that?</i>
-Yeah.

219
00:09:55,014 --> 00:09:57,463
And he said that part
of the neighborhood he was in,

220
00:09:57,506 --> 00:09:59,955

he was protecting his property,
things like that,

221
00:10:00,055 --> 00:10:03,303
cameras, VCRs, TVs,
things of that nature.

222
00:10:03,403 --> 00:10:05,535
-<i>Did you accept that?</i>
-Yes, I did.

223
00:10:06,114 --> 00:10:08,380
<i>After getting in the apartment,</i>

224
00:10:08,535 --> 00:10:12,673
<i>can you generally describe
the apartment that you saw then</i>

225
00:10:12,762 --> 00:10:15,873
<i>and the other parts
of the apartment you saw?</i>

226
00:10:15,924 --> 00:10:18,510
<i>Tell the jury
what the apartment was like.</i>

227
00:10:18,677 --> 00:10:19,917
It was like...

228
00:10:20,336 --> 00:10:23,431
Normal, pretty decent apartment,
had nice things in it.

229
00:10:23,496 --> 00:10:27,254
Had certain boxes sitting on the front,
muriatic acid boxes.

230
00:10:27,315 --> 00:10:30,342
I asked him about it,
he said he'd clean bricks with those.

231
00:10:30,443 --> 00:10:33,321
You know, you can use
that type of acid to clean bricks,

232
00:10:33,387 --> 00:10:34,953

so, I bought that also.

233

00:10:35,025 --> 00:10:37,439

<i>I'm sorry, I didn't understand
what you just said.</i>

234

00:10:37,486 --> 00:10:39,336

<i>You asked him about some boxes?</i>

235

00:10:39,361 --> 00:10:41,890

Yeah, they were laying
in the front living room floor.

236

00:10:41,915 --> 00:10:44,787

-<i>And what did he tell you about those?</i>
-That he'd clean brick

237

00:10:44,812 --> 00:10:47,202

-with muriatic acid.
-<i>Okay.</i>

238

00:10:47,237 --> 00:10:50,749

<i>Now, is the apartment
small, large, medium? Give us the size.</i>

239

00:10:50,853 --> 00:10:53,058

Kind of medium size.

240

00:10:54,036 --> 00:10:56,282

<i>When you went in there,</i>

241

00:10:56,468 --> 00:10:58,680

<i>as you entered,
were you in the living room?</i>

242

00:10:58,869 --> 00:11:01,319

-Yes.
-<i>And what was in the living room?</i>

243

00:11:01,344 --> 00:11:02,616

<i>What did you see in there?</i>

244

00:11:02,641 --> 00:11:05,389

-<i>The boxes you told us about?</i>
-The boxes, there's a couch.

245
00:11:05,414 --> 00:11:09,162
There's a fish tank there, also.
A black lamp.

246
00:11:09,998 --> 00:11:13,927
There was a little table-like
on the left side.

247
00:11:14,192 --> 00:11:16,022
<i>Could you see a refrigerator?</i>

248
00:11:16,232 --> 00:11:18,660
Yeah, I could see
the refrigerator on my left.

249
00:11:18,823 --> 00:11:20,793
<i>Was it close to the living room?</i>

250
00:11:20,937 --> 00:11:24,311
Yeah, maybe 8 ft. from the living room.

251
00:11:24,366 --> 00:11:26,500
-So, <i>it's just off the living room.</i>
-Right.

252
00:11:26,575 --> 00:11:30,461
<i>Did you stay in that room or did you go
to another room right away?</i>

253
00:11:30,569 --> 00:11:32,702
We stayed in that room for a while.

254
00:11:32,788 --> 00:11:34,682
<i>And where did you sit, if you did?</i>

255
00:11:34,755 --> 00:11:37,747
Okay, at the end of the sofa,
like I am now, if this is a sofa,

256
00:11:37,873 --> 00:11:40,376
I was at this end,
and he was at this side.

257
00:11:40,401 --> 00:11:42,457
<i>Referring to the jury,

I'm in a witness box,</i>

258

00:11:42,482 --> 00:11:44,583

If that were a sofa,
he would be at that end

259

00:11:44,608 --> 00:11:47,390

and that is the end
where he's seated on the witness stand,

260

00:11:47,415 --> 00:11:49,605

which would be
the part closest to the judge.

261

00:11:49,630 --> 00:11:51,265

-<i>Is that right?</i>

-That's correct.

262

00:11:51,324 --> 00:11:53,520

<i>Where is Mr. Dahmer?

What did he do?</i>

263

00:11:53,620 --> 00:11:56,161

He sat like here,
maybe a couple feet from me.

264

00:11:56,360 --> 00:11:57,905

-At my left.

-<i>How close to you?</i>

265

00:11:57,956 --> 00:11:59,199

Maybe 2 ft.

266

00:11:59,384 --> 00:12:02,328

-<i>You in fear of anything at that time?</i>

-Not at all.

267

00:12:02,569 --> 00:12:04,423

<i>Okay, and what did

the two of you do?</i>

268

00:12:04,570 --> 00:12:07,560

Okay, he said we were
still talking, chatting, you know.

269

00:12:07,635 --> 00:12:10,661

He asked me, was I interested
in doing the photography.

270
00:12:10,863 --> 00:12:15,185
I told him, I was still contemplating,
so, therefore, he offered me a beer.

271
00:12:15,354 --> 00:12:18,533
And a rum and coke mixture,
at that point.

272
00:12:19,009 --> 00:12:22,509
-<i>Now, you're fully clothed?</i>
-Yes.

273
00:12:22,678 --> 00:12:25,178
-<i>Okay, and you're sitting on a couch.</i>
-Right.

274
00:12:25,290 --> 00:12:29,379
<i>And he offers...
He talks to you about this posing</i>

275
00:12:29,404 --> 00:12:31,647
-<i>you weren't sure you're going to do it.</i>
-Right.

276
00:12:31,672 --> 00:12:33,870
<i>How much had you been offered
to do the posing?</i>

277
00:12:33,895 --> 00:12:35,792
-A hundred dollars.
-<i>Okay.</i>

278
00:12:35,934 --> 00:12:38,953
<i>And when he brings you the beer,
he brings your rum and coke?</i>

279
00:12:39,179 --> 00:12:43,686
Yeah, he brings the beer first,
and then, he brings the rum and coke.

280
00:12:43,760 --> 00:12:46,280
-<i>How big of a glass?</i>
-Maybe that big.

281
00:12:46,412 --> 00:12:49,765
-<i>About 4 in. high?</i>
-4 in., 3.5, something like that.

282
00:12:49,835 --> 00:12:53,156
-<i>Did you ever taste it?</i>
-Yeah, took a few sips.

283
00:12:53,264 --> 00:12:55,956
<i>Was it strong, weak, medium
or just about right?</i>

284
00:12:56,089 --> 00:12:59,245
I'm not a big liquor drinker,
so it didn't taste that good to me.

285
00:12:59,284 --> 00:13:02,337
<i>Didn't taste good to you?
You don't know if it was strong or not.</i>

286
00:13:02,365 --> 00:13:03,912
Strong no, cause I don't drink.

287
00:13:04,142 --> 00:13:07,422
<i>What did Mr. Dahmer do?
Did he likewise have a drink?</i>

288
00:13:07,834 --> 00:13:10,278
I think yeah, right, a beer.

289
00:13:10,442 --> 00:13:13,545
But I don't think
he drank all of his drink at that time.

290
00:13:13,615 --> 00:13:15,589
<i>Did he have any rum with him?</i>

291
00:13:18,922 --> 00:13:20,967
I just noticed a beer.

292
00:13:21,056 --> 00:13:22,801
<i>What time are we talking about now</i>

293
00:13:22,826 --> 00:13:25,177
<i>that you're sitting on the couch

and get the beer?</i>

294

00:13:25,202 --> 00:13:28,112

<i>You got over there about what time
and how long after this?</i>

295

00:13:28,261 --> 00:13:30,248

It was before 7.

296

00:13:30,273 --> 00:13:33,424

-Quarter to 7, something like that.

-<i>So, you're sitting on a couch.</i>

297

00:13:33,449 --> 00:13:35,735

<i>He brings you a beer, rum and coke.
What happens?</i>

298

00:13:35,760 --> 00:13:38,575

Okay, then we just started talking
and everything, you know.

299

00:13:38,600 --> 00:13:40,127

-<i>General talk?</i>

-General talk.

300

00:13:40,152 --> 00:13:43,485

-<i>What happens?</i>

-Then, I was getting a little agitated

301

00:13:43,510 --> 00:13:47,680

maybe cause of the smell and things,
and then, he threw my conversation off

302

00:13:47,744 --> 00:13:50,374

talking about the fish
in the fish tank, you know.

303

00:13:50,518 --> 00:13:53,352

<i>Okay, when you start talking
about the fish in the fish tank</i>

304

00:13:53,413 --> 00:13:55,607

-<i>do you bring that up or does he?</i>
-He does.

305

00:13:55,632 --> 00:13:59,041

-<i>And what do you do when he does that?</i>
-I turn to the right.

306
00:13:59,066 --> 00:14:02,038
The fish tank is here,
I'm turning all the way over here.

307
00:14:02,063 --> 00:14:05,573
-<i>You turned to your right to look at it?</i>
-To look at the fish tank, right.

308
00:14:05,598 --> 00:14:07,603
<i>And when that happens,
what happens to you?</i>

309
00:14:07,628 --> 00:14:10,314
All of a sudden, a handcuff
and a knife are spot on me.

310
00:14:10,715 --> 00:14:13,065
<i>Handcuff is placed on your body?</i>

311
00:14:13,703 --> 00:14:15,931
-<i>Where?</i>
-On my left wrist.

312
00:14:16,142 --> 00:14:18,815
-<i>And you see a knife?</i>
-A knife, yeah.

313
00:14:19,019 --> 00:14:22,028
<i>Now, at that moment,</i>

314
00:14:22,269 --> 00:14:23,936
<i>what do you do?</i>

315
00:14:24,712 --> 00:14:28,256
First, I feel fear,
then I ask what's going on, you know,

316
00:14:28,348 --> 00:14:31,803
this is not necessary,
you know, to pull the knife on me.

317
00:14:31,914 --> 00:14:34,218
-<i>Are you afraid?</i>

-Yes.

318

00:14:34,264 --> 00:14:35,396

<i>You have any reason</i>

319

00:14:35,595 --> 00:14:38,124

-<i>to know why he did that?</i>

-None whatsoever.

320

00:14:38,149 --> 00:14:39,890

<i>Did you have any idea, at that time,</i>

321

00:14:39,929 --> 00:14:41,840

-<i>what was going to happen?</i>

-No.

322

00:14:42,028 --> 00:14:44,274

<i>Tell me about

his demeanor, at that time,</i>

323

00:14:44,396 --> 00:14:48,396

<i>when you looked and realised

he had a knife on you and a cuff.</i>

324

00:14:48,605 --> 00:14:49,605

<i>What was...</i>

325

00:14:49,839 --> 00:14:52,330

-<i>You were only cuffed on one wrist?</i>

-One wrist, yeah.

326

00:14:52,496 --> 00:14:55,062

<i>What was happening

to the other part of the handcuff?</i>

327

00:14:55,165 --> 00:14:56,605

Okay, he had it in his hand.

328

00:14:56,743 --> 00:14:59,231

-<i>He was holding it?</i>

-Holding that in the wrist, yeah.

329

00:14:59,308 --> 00:15:02,986

-<i>Where was the knife? In the other hand?</i>

-The knife was, like, yeah, here.

330
00:15:03,051 --> 00:15:05,546
The knife was in his hand,
he had it on me like this.

331
00:15:05,611 --> 00:15:06,677
<i>Let the record reflect</i>

332
00:15:06,702 --> 00:15:10,545
<i>he was holding the knife
in his right hand, as he showed it,</i>

333
00:15:10,570 --> 00:15:12,194
<i>holding the cuff in his left hand.</i>

334
00:15:12,219 --> 00:15:13,271
-<i>Is that right?</i>
-Right.

335
00:15:13,296 --> 00:15:15,149
-<i>And your left hand is cuffed?</i>
-Yeah.

336
00:15:15,174 --> 00:15:16,512
<i>Where do you have the knife?</i>

337
00:15:16,537 --> 00:15:19,443
-<i>What kind of a knife was it?</i>
-It was like a military knife.

338
00:15:19,501 --> 00:15:21,095
A machete of some type.

339
00:15:21,153 --> 00:15:24,020
He had it lower,
right up on in my ribcage.

340
00:15:24,209 --> 00:15:25,790
Somewhere in the back here.

341
00:15:25,815 --> 00:15:27,785
-<i>He had it pointed at your ribcage?</i>
-Yeah.

342
00:15:27,810 --> 00:15:31,476
-<i>Did you feel it touching you?</i>

-Yeah, he had it on me, against my body.

343

00:15:31,632 --> 00:15:34,782

<i>What was going through your mind
the moment that happened?</i>

344

00:15:34,807 --> 00:15:37,815

<i>When you realised,
he had a knife at your side</i>

345

00:15:37,840 --> 00:15:40,152

<i>and a handcuff on your hand.
What did you think?</i>

346

00:15:40,397 --> 00:15:42,958

I think, like, you know,
what's going on, you know?

347

00:15:43,014 --> 00:15:45,976

This guy's so nice and,
all of a sudden, you know, it's like,

348

00:15:46,197 --> 00:15:48,770

he's pulling knives
and handcuffs on me, you know.

349

00:15:48,795 --> 00:15:50,580

<i>What'd you do?
What'd you say to him?</i>

350

00:15:50,605 --> 00:15:52,612

I asked him
what the problem was, you know,

351

00:15:52,637 --> 00:15:54,379

That it's not necessary to do this.

352

00:15:54,404 --> 00:15:56,670

-<i>What did he say?</i>
-He told me, at that point,

353

00:15:56,695 --> 00:15:59,157

if I wouldn't do what he said,
he would kill me.

354

00:15:59,237 --> 00:16:04,356

<i>Now, tell us about his demeanor,
at the time that you look at him</i>

355

00:16:04,410 --> 00:16:07,102
<i>and you say "what's going on,
you don't have to do this".</i>

356

00:16:07,220 --> 00:16:09,520
<i>What happens to Mr. Dahmer?
What's he like?</i>

357

00:16:09,696 --> 00:16:13,987
He's, like, not the same person
that we met at Grand Avenue Mall.

358

00:16:14,128 --> 00:16:17,732
-<i>How is he different?</i>
-His face structure seemed different.

359

00:16:17,871 --> 00:16:21,779
You know, his body structure
is like it wasn't him anymore, you know?

360

00:16:21,851 --> 00:16:24,083
It's like it was
a totally different guy there.

361

00:16:24,108 --> 00:16:26,802
<i>So, he told you, if you didn't do
what he told you to do,</i>

362

00:16:26,827 --> 00:16:28,280
-<i>he'd hurt you?</i>
-He'd hurt me.

363

00:16:28,305 --> 00:16:29,766
<i>What did you do?
What happened?</i>

364

00:16:29,791 --> 00:16:32,942
<i>Tell us what happened step-by-step,
as best as you can remember it.</i>

365

00:16:32,967 --> 00:16:35,369
And then, all of a sudden,
he calms down, you know?

366
00:16:35,394 --> 00:16:37,650
And then, he said
he has the key in the bedroom.

367
00:16:37,675 --> 00:16:39,182
So, we proceed to the bedroom.

368
00:16:39,254 --> 00:16:40,881
-<i>The key to the handcuffs?</i>
-Right.

369
00:16:41,049 --> 00:16:43,214
<i>You believed
he was going to take them off?</i>

370
00:16:43,239 --> 00:16:45,926
At that point, I had to go along
with this guy, you know?

371
00:16:45,951 --> 00:16:48,857
And then, I had to find out,
so, I walked back there with him.

372
00:16:48,882 --> 00:16:50,841
He kind of guides me
back there, you know.

373
00:16:50,866 --> 00:16:52,917
<i>Guides you back
with the cuff and the knife?</i>

374
00:16:52,942 --> 00:16:54,754
-Yeah, right.
-<i>You go into the bedroom?</i>

375
00:16:54,779 --> 00:16:57,370
-Right.
-<i>What do you see in the bedroom?</i>

376
00:16:57,454 --> 00:17:02,389
A big, about 50-60 gallon
drum barrel, whatever.

377
00:17:02,718 --> 00:17:05,748
<i>Did you ever see
a 50-60 drum barrel</i>

378
00:17:05,831 --> 00:17:09,220
-<i>in anybody's bedroom before?</i>
-No, not at all.

379
00:17:09,336 --> 00:17:11,889
-<i>Did you ask him what it was?</i>
-No.

380
00:17:11,967 --> 00:17:14,443
At that point, I asked
no questions at that time.

381
00:17:14,567 --> 00:17:16,636
-<i>Was there a bed in that room?</i>
-Yes.

382
00:17:16,803 --> 00:17:21,133
-<i>How was the bed? Was it made? Unmade?</i>
-It was unmade.

383
00:17:21,237 --> 00:17:23,312
<i>What did you see
on the bed, if anything?</i>

384
00:17:23,433 --> 00:17:26,159
Something like a stain
of whatever, on the bed.

385
00:17:26,321 --> 00:17:27,810
<i>What did you think it was?</i>

386
00:17:29,113 --> 00:17:31,443
At that point in time, I wasn't sure.

387
00:17:31,551 --> 00:17:33,663
<i>What did you do
when you got into the bedroom</i>

388
00:17:33,688 --> 00:17:35,787
<i>as he's holding on
to the cuff and the knife?</i>

389
00:17:35,812 --> 00:17:36,864
<i>What did you do?</i>

390
00:17:36,889 --> 00:17:40,117
I'm starting just talking,
trying to be friends with him, you know.

391
00:17:40,142 --> 00:17:42,151
<i>Did you remain standing?
Did you sit down?</i>

392
00:17:42,240 --> 00:17:45,266
He'd made me sit down.
At that point, we both sit on the bed.

393
00:17:45,372 --> 00:17:47,973
<i>Was it at the foot of the bed,
side of the bed</i>

394
00:17:47,998 --> 00:17:50,723
-<i>or head of the bed?</i>
-Maybe halfway between.

395
00:17:51,133 --> 00:17:54,607
-<i>Did that room have a TV set in it?</i>
-Yes.

396
00:17:54,716 --> 00:17:56,806
<i>Was there
anything going on on the TV?</i>

397
00:17:56,924 --> 00:18:00,066
Yeah, <i>the Exorcist</i> movies
was playing at that time.

398
00:18:00,149 --> 00:18:02,024
-<i>There was an Exorcist movie on?</i>
-Yeah.

399
00:18:02,164 --> 00:18:03,600
<i>You know which one of them?</i>

400
00:18:03,787 --> 00:18:04,866
The name I'm not sure.

401
00:18:04,981 --> 00:18:07,633
I think it's three,
I'm not sure which one.

402
00:18:07,869 --> 00:18:09,066
<i>So, there was a movie.</i>

403
00:18:09,233 --> 00:18:12,592
<i>Did you know it
to be a part of television or VCR?</i>

404
00:18:12,905 --> 00:18:13,905
VCR.

405
00:18:13,930 --> 00:18:15,940
Normally, that's not
on regular television.

406
00:18:15,965 --> 00:18:17,265
So, I thought it was VCR.

407
00:18:17,290 --> 00:18:19,339
-<i>You knew there was a movie showing?</i>
-Right.

408
00:18:19,364 --> 00:18:21,435
<i>Did you see him put it on
or was it on?</i>

409
00:18:21,497 --> 00:18:23,413
No, when we first got into the apartment

410
00:18:23,438 --> 00:18:25,589
he went through the back,
to the back bedroom.

411
00:18:25,614 --> 00:18:28,908
-Maybe he put it on then, I'm not sure.
-<i>Okay, and then what happened?</i>

412
00:18:28,933 --> 00:18:31,136
-<i>You're both sitting on the bed?</i>
-Yes.

413
00:18:31,224 --> 00:18:33,385
-<i>Are you still in handcuffs?</i>
-Yes.

414
00:18:33,491 --> 00:18:35,229

-<i>Is he holding a handcuff?</i>
-Right.

415
00:18:35,350 --> 00:18:37,185
-<i>Does he still have the knife?</i>
-Right.

416
00:18:37,223 --> 00:18:38,533
<i>Is it pointed at your side,</i>

417
00:18:38,558 --> 00:18:40,171
-<i>as you've told us before?</i>
-Right.

418
00:18:40,405 --> 00:18:43,174
-<i>You're trying to be cool?</i>
-Very much so.

419
00:18:43,282 --> 00:18:45,763
-<i>You're not fighting with him?</i>
-No.

420
00:18:45,788 --> 00:18:48,327
<i>What's your intention?
What are you planning on doing?</i>

421
00:18:48,498 --> 00:18:52,698
Getting away. I was contemplating,
at that point, jumping out the window.

422
00:18:52,809 --> 00:18:55,675
I was, basically,
talking with this person,

423
00:18:55,700 --> 00:18:57,747
trying to let him know I was his friend.

424
00:18:58,665 --> 00:19:02,298
<i>As you were sitting there
on the bed,</i>

425
00:19:02,578 --> 00:19:07,511
<i>when he had you by the handcuff,
and a knife at your side,</i>

426
00:19:08,420 --> 00:19:12,178

<i> at that time, which
would have been maybe 7 o'clock?</i>

427

00:19:12,844 --> 00:19:17,022

-Something like that.

-<i>What impression was made upon your mind</i>

428

00:19:17,438 --> 00:19:22,801

<i>by the conduct, action, manner,
expression and conversation</i>

429

00:19:22,935 --> 00:19:25,235

<i>that you observed of Mr. Dahmer?</i>

430

00:19:27,601 --> 00:19:30,386

His frame of mind

is what you want to know, right?

431

00:19:30,717 --> 00:19:31,925

Okay, he acted...

432

00:19:32,035 --> 00:19:35,295

At times, he'd go through

different changes with me, you know?

433

00:19:35,384 --> 00:19:38,398

-<i>Tell us about that.</i>

-One minute he's, like, nice.

434

00:19:38,531 --> 00:19:41,109

Then, he was telling

he didn't want people to leave him

435

00:19:41,180 --> 00:19:44,335

or abandon him,

things of this nature, you know.

436

00:19:44,509 --> 00:19:46,764

<i>Well, what did you think

about him as a person?</i>

437

00:19:46,796 --> 00:19:48,593

<i>What impression was made on your mind</i>

438

00:19:48,618 --> 00:19:51,149

<i>of this fellow

that you're dealing with here?</i>

439

00:19:51,179 --> 00:19:53,924

That, at times, he wasn't himself.

440

00:19:54,021 --> 00:19:57,113

And then, at times,

he was, like, a nice guy, you know?

441

00:19:57,239 --> 00:19:59,624

He would come and go

different times, you know?

442

00:19:59,822 --> 00:20:03,462

Throughout the whole time.

Then he would sit, being quiet at times,

443

00:20:03,487 --> 00:20:06,005

watching the movie,

wanting me to watch the movie,

444

00:20:06,138 --> 00:20:09,308

you know, and just doing

a lot of taming sounds, you know.

445

00:20:09,463 --> 00:20:13,413

<i>Did you observe him watching the movie

and how he would react to the movie?</i>

446

00:20:13,541 --> 00:20:16,782

Right, he would, like this,

start rocking back and forth

447

00:20:16,867 --> 00:20:19,318

you know, at certain parts

of the movie or whatever.

448

00:20:19,393 --> 00:20:22,563

-<i>And what did you say...</i>

-He was chanting at certain times,

449

00:20:22,588 --> 00:20:24,496

and rocking back and forth.

450

00:20:24,590 --> 00:20:27,026

<i>Tell us about his chanting.

What was that all about?

451

00:20:27,109 --> 00:20:29,727

I'm not even sure, sir,
but it was just like...

452

00:20:29,752 --> 00:20:31,060

I can't tell you the words.

453

00:20:31,085 --> 00:20:34,023

I couldn't understand
what he was saying at that time.

454

00:20:34,300 --> 00:20:39,134

-Can you mimic him? How it sounded?
-It was like a slow slur, like...

455

00:20:39,189 --> 00:20:42,078

Some of that nature,
something close like that, I'm not sure.

456

00:20:42,141 --> 00:20:45,933

-Did it keep on for a period of time?
-Off and on throughout the ordeal.

457

00:20:46,033 --> 00:20:48,804

And how about
the movement back and forth?

458

00:20:48,881 --> 00:20:51,317

How was that being effectuated?

459

00:20:51,584 --> 00:20:54,954

Just like back and forth.
He would do it every now and then.

460

00:20:55,057 --> 00:20:57,624

-Just as you are rocking in your chair?
-Like this.

461

00:20:57,757 --> 00:20:59,726

And chanting?
-And chanting.

462

00:20:59,874 --> 00:21:02,390

Was there any parts

of the movie that was going on</i>

463

00:21:02,472 --> 00:21:05,005

<i>that you saw,
that he said anything about?</i>

464

00:21:06,081 --> 00:21:08,673

It was, like,
the part about the preacher...

465

00:21:09,401 --> 00:21:12,727

that used to be a preacher,
that had got possessed.

466

00:21:13,410 --> 00:21:14,674

And that...

467

00:21:16,109 --> 00:21:17,109

That...

468

00:21:17,312 --> 00:21:21,280

It was saying like...
He was like...interested in that part.

469

00:21:21,414 --> 00:21:24,083

That part had his attention
more than anything.

470

00:21:24,108 --> 00:21:26,414

<i>But, tell us about
what you mean by that.</i>

471

00:21:26,439 --> 00:21:30,055

<i>What impressions were made
upon your mind, when this was going on,</i>

472

00:21:30,155 --> 00:21:33,793

<i>as to "had his attention"?
How did he appear to you?</i>

473

00:21:33,898 --> 00:21:35,624

He appeared like...

474

00:21:35,649 --> 00:21:40,833

He was like he wanted to mimic it
or be like that part, you know,

475
00:21:40,885 --> 00:21:43,034
being demonized
or whatever in that nature.

476
00:21:43,175 --> 00:21:46,338
-I'm sorry, I missed you.
-Like he wanted that type of movie...

477
00:21:46,430 --> 00:21:50,752
That part...certain parts
of that part interested him, you know.

478
00:21:50,777 --> 00:21:52,832
It was like he changed with it at times.

479
00:21:52,857 --> 00:21:54,535
Then, he would get more aggressive,

480
00:21:54,560 --> 00:21:57,183
trying to get me
to handcuff myself, both hands.

481
00:21:57,230 --> 00:21:59,852
And he'd told me
it made him feel more dominant.

482
00:22:01,120 --> 00:22:04,870
<i>Okay, did you and he
move off of the bed at any time?</i>

483
00:22:05,538 --> 00:22:09,909
Yes, he wanted me to lay flat down,
stomach down on the floor, at that time.

484
00:22:09,934 --> 00:22:13,238
<i>Did you at any time
go to the bathroom, use the washroom, </i>

485
00:22:13,263 --> 00:22:16,130
<i>prior to the time that he asked you
to lay down on the floor?</i>

486
00:22:16,155 --> 00:22:18,018
-No.
-<i>Tell us what happened when...</i>

487
00:22:18,043 --> 00:22:21,005
<i>How did that happen, that he told you
to lay down on the floor?</i>

488
00:22:21,030 --> 00:22:22,932
He told me to lay down face down,

489
00:22:23,041 --> 00:22:25,810
put both of my hands behind my back,
'cause we got...

490
00:22:26,432 --> 00:22:30,454
He changed again, at that point,
he got more aggressive at that time.

491
00:22:30,543 --> 00:22:32,718
<i>Okay, now, but tell us...
Tell us...</i>

492
00:22:32,885 --> 00:22:36,088
-<i>Did he still have the knife out?</i>
-Yes, he still had the knife.

493
00:22:36,192 --> 00:22:37,256
<i>And what did you do?</i>

494
00:22:37,299 --> 00:22:39,978
Okay, I kind of, like,
laid on my sides, for some reason,

495
00:22:40,003 --> 00:22:44,089
I guess God told me not to lay flat down
or let this person handcuff me.

496
00:22:44,114 --> 00:22:45,120
So, I didn't.

497
00:22:45,145 --> 00:22:47,288
<i>So, you're trying
to stop that from happening,</i>

498
00:22:47,313 --> 00:22:49,145
-<i>but you got down on the floor?</i>
-Right.

499
00:22:49,170 --> 00:22:51,670
-<i>What did he do?</i>
-He kind of laid across me,

500
00:22:51,695 --> 00:22:53,972
put his head
across my chest at that point.

501
00:22:54,067 --> 00:22:56,489
-<i>What was he doing with his head?</i>
-Pardon me?

502
00:22:56,514 --> 00:22:59,209
<i>What did it appear to you
he was doing with his head?</i>

503
00:22:59,234 --> 00:23:02,306
-<i>What was he trying to do?</i>
-Like, he was listening to my heart,

504
00:23:02,331 --> 00:23:05,673
'cause, at a point, he told me
he was gonna eat my heart at that point.

505
00:23:05,698 --> 00:23:08,621
-<i>He said he was going to eat your heart?</i>
-Yes, that's correct.

506
00:23:08,776 --> 00:23:11,757
-<i>Did he still have the knife?</i>
-Yeah.

507
00:23:11,829 --> 00:23:13,492
<i>Where was the knife pointed?</i>

508
00:23:14,598 --> 00:23:15,744
When I was on the floor,

509
00:23:15,817 --> 00:23:18,418
he had pointed
at my groin area, at that time.

510
00:23:18,590 --> 00:23:19,672
<i>One knife?</i>

511

00:23:20,532 --> 00:23:21,967
He had several.

512
00:23:22,056 --> 00:23:26,212
And then, he managed
to slide one underneath the bed.

513
00:23:26,287 --> 00:23:28,831
I guess, during that point in time
through the ordeal,

514
00:23:28,856 --> 00:23:30,543
he didn't know where the knife was.

515
00:23:30,568 --> 00:23:33,510
So, I didn't know
if he thought I was a threat or not.

516
00:23:33,664 --> 00:23:35,941
<i>So, he still had the knife,
you're on the floor.</i>

517
00:23:35,966 --> 00:23:37,684
<i>How long does he lay on top of you,</i>

518
00:23:37,709 --> 00:23:40,271
<i>trying to hear your heart,
as you've described it?</i>

519
00:23:41,295 --> 00:23:43,592
Maybe a minute, a minute and a half.

520
00:23:43,664 --> 00:23:45,688
<i>Then what happened?
What did you do then?</i>

521
00:23:45,713 --> 00:23:47,595
I knew something was about to happen,

522
00:23:47,620 --> 00:23:49,722
so, I suggested
that I go to the bathroom

523
00:23:49,747 --> 00:23:52,433
-and that I had to use the bathroom.
-<i>And what did he do?</i>

524
00:23:52,458 --> 00:23:55,576
-He kind of guided me to the bathroom.
-<i>So, when you say "guided",</i>

525
00:23:55,601 --> 00:23:57,656
-<i>he still had a hold of your handcuff?</i>
-Yes.

526
00:23:57,828 --> 00:23:59,538
-<i>You went to the bathroom?</i>
-Right.

527
00:23:59,723 --> 00:24:02,101
-<i>Did you urinate?</i>
-Yeah.

528
00:24:02,193 --> 00:24:05,143
Were you able
to utilize your own zipper?

529
00:24:05,244 --> 00:24:07,736
-<i>Did he touch you at all?</i>
-Touched me in no way.

530
00:24:07,939 --> 00:24:11,050
Didn't attempt to look.
He just held me in back, you know?

531
00:24:11,141 --> 00:24:13,085
<i>So, in other words,
he didn't try to look</i>

532
00:24:13,110 --> 00:24:15,522
-<i>at what your penis looked like?</i>
-Not at all.

533
00:24:15,739 --> 00:24:19,541
<i>So, after urinating, did you think
that you were gonna be the victim of...</i>

534
00:24:19,682 --> 00:24:22,828
<i>Did he ask to engage
in any homosexual acts with you?</i>

535
00:24:22,910 --> 00:24:23,929

None whatsoever.

536

00:24:24,037 --> 00:24:26,678

<i>Okay, so now, you leave the bathroom,
and what happens?</i>

537

00:24:26,918 --> 00:24:29,642

Okay, then we go back into the bedroom.

538

00:24:30,533 --> 00:24:32,404

It was, like, different time spans.

539

00:24:32,478 --> 00:24:34,907

We were talking
about him losing his job.

540

00:24:35,012 --> 00:24:38,477

Then, he would come to the person
that I was first with, you know.

541

00:24:38,558 --> 00:24:40,644

And then, at certain points
he would change.

542

00:24:40,669 --> 00:24:42,658

At first, he was talking,
telling me about

543

00:24:42,683 --> 00:24:45,473

how people didn't care for him
and things of this nature.

544

00:24:45,565 --> 00:24:48,854

And I was trying to comfort him,
letting him know that I was a friend,

545

00:24:48,943 --> 00:24:52,078

That I wasn't gonna try to run away
from him or nothing like that.

546

00:24:52,153 --> 00:24:53,434

<i>You're being cool?</i>

547

00:24:54,086 --> 00:24:57,029

I guess, God, you can say that,
'cause I had no control.

548
00:24:57,096 --> 00:24:58,223
I was just...

549
00:24:58,357 --> 00:25:00,199
I was just...I don't know.

550
00:25:00,302 --> 00:25:01,496
<i>Did this continue on</i>

551
00:25:01,596 --> 00:25:03,863
<i>for a long period of time
during the night?</i>

552
00:25:03,979 --> 00:25:07,105
Yes, apparently so.
Time seemed to, I don't know...

553
00:25:07,279 --> 00:25:10,008
But I stayed in there that long,
so, it had to be going on

554
00:25:10,127 --> 00:25:13,145
throughout the whole ordeal,
which it was, so time just...

555
00:25:13,290 --> 00:25:14,446
It happened like that.

556
00:25:14,585 --> 00:25:17,012
<i>And all this time,
you're trying to hold him down?</i>

557
00:25:17,096 --> 00:25:18,606
Yeah, at certain points, right.

558
00:25:18,677 --> 00:25:21,220
<i>How often would he go
in and out of these moods?</i>

559
00:25:22,430 --> 00:25:26,025
Sir, the time spans
I couldn't really tell you.

560
00:25:26,237 --> 00:25:28,156

But, he would, like...

561
00:25:28,291 --> 00:25:30,590
I guess, if you want
to put it together in time,

562
00:25:30,671 --> 00:25:33,578
every 30 min., 20 min.,
something like that, you know.

563
00:25:33,658 --> 00:25:37,080
And then, he would have
moods of being just silent, you know.

564
00:25:37,105 --> 00:25:39,359
And I wouldn't say anything,
try to provoke him

565
00:25:39,384 --> 00:25:42,395
or say the wrong thing.
I would be silent with him.

566
00:25:42,961 --> 00:25:44,844
<i>So, you just let him be alone.</i>

567
00:25:44,993 --> 00:25:48,035
<i>Was that movie on the whole time?
A long time?</i>

568
00:25:48,168 --> 00:25:52,689
It was on a pretty good period of time.
When it went off, I couldn't tell you.

569
00:25:52,839 --> 00:25:55,675
<i>Did he continue
to chant from time to time?</i>

570
00:25:55,700 --> 00:25:58,785
Yes, it happened several times
throughout the ordeal.

571
00:25:58,902 --> 00:26:01,269
<i>Now, when he would watch the movie...</i>

572
00:26:01,469 --> 00:26:04,545
<i>did you notice

when he would go into this...</i>

573

00:26:04,661 --> 00:26:09,524

<i>"thing" that you told us, where he would
really become fixed on the movie screen?</i>

574

00:26:09,549 --> 00:26:11,985

<i>What was happening?
How often would that happen?</i>

575

00:26:12,010 --> 00:26:15,310

Throughout the movie,
maybe every 15 or 20 min.,

576

00:26:15,335 --> 00:26:17,673
and then, he would turn around
and try to ask me

577

00:26:17,698 --> 00:26:21,168
to put both of my hands behind my back,
and I wouldn't, you know, do it.

578

00:26:21,193 --> 00:26:23,678
I would talk to him.
I'd tell him "You can trust me."

579

00:26:23,703 --> 00:26:25,517
You know, "You don't have to do this."

580

00:26:25,542 --> 00:26:27,508
And that would
calm him down a little bit.

581

00:26:27,533 --> 00:26:29,439
-<i>He had the knife the whole time?</i>
-Right.

582

00:26:29,464 --> 00:26:32,660
<i>He's watching the movie and becomes
very interested in the movie?</i>

583

00:26:32,685 --> 00:26:34,213
-Right.
-<i>You don't do anything?</i>

584

00:26:34,238 --> 00:26:36,382

-<i>Just sit there?</i>
-Just sit there and be quiet.

585
00:26:36,407 --> 00:26:38,890
<i>And then, he would
start conversation with you again?</i>

586
00:26:38,915 --> 00:26:41,878
He went like "You're gonna have
to do this and that", you know.

587
00:26:41,903 --> 00:26:44,625
Then, he told me, at a point,
I was gonna have to kill him

588
00:26:44,650 --> 00:26:47,136
either he was gonna
have to kill me, at one point.

589
00:26:47,161 --> 00:26:49,125
<i>Were you and he
drinking during this time?</i>

590
00:26:49,150 --> 00:26:50,150
No.

591
00:26:50,208 --> 00:26:52,267
<i>So, he wasn't running out,
bringing you out,</i>

592
00:26:52,292 --> 00:26:53,969
-<i>getting beers and coming back?</i>
-No.

593
00:26:53,994 --> 00:26:56,094
I would've been
out the window at that point,

594
00:26:56,119 --> 00:26:57,270
-if he would have.
-<i>Sure.</i>

595
00:26:57,295 --> 00:26:58,295
<i>Did he...</i>

596
00:26:58,458 --> 00:26:59,851

<i>When he was fixed,</i>

597
00:26:59,876 --> 00:27:02,358
<i>I'm trying to get
some words to understand.</i>

598
00:27:02,383 --> 00:27:04,081
<i>Was he intoxicated?</i>

599
00:27:06,257 --> 00:27:10,026
He had been drinking,
but, as far as being intoxicated,

600
00:27:10,074 --> 00:27:12,795
he was not staggering
or anything of that nature.

601
00:27:12,820 --> 00:27:14,317
<i>But you know that some people,</i>

602
00:27:14,342 --> 00:27:16,828
<i>when they have too much to drink,
change their moods.</i>

603
00:27:16,853 --> 00:27:19,108
<i>Was that the kind
of mood changes he was having </i>

604
00:27:19,133 --> 00:27:21,421
-<i>or a different kind of change?</i>
-I think this was

605
00:27:21,446 --> 00:27:24,270
more of an inner mood change
than an alcoholic mood change.

606
00:27:24,363 --> 00:27:26,262
-<i>What kind of mood...</i>
-It was like...

607
00:27:26,292 --> 00:27:28,291
-<i>Inner mood?</i>
-Yeah, a person change.

608
00:27:28,316 --> 00:27:30,287
Not...Not an alcohol change.

609
00:27:30,312 --> 00:27:33,753
<i>What did you think about this guy?
What was going through your mind</i>

610
00:27:33,778 --> 00:27:38,023
<i>as to who you are sitting next to,
who was doing all these things?</i>

611
00:27:38,173 --> 00:27:39,910
A bizarre individual.

612
00:27:40,065 --> 00:27:44,163
Someone that was
very confused, at this time.

613
00:27:44,855 --> 00:27:47,657
<i>Now, then came a time
when you went to the washroom again?</i>

614
00:27:47,682 --> 00:27:49,219
Right, I suggested, yeah.

615
00:27:49,244 --> 00:27:52,057
'Cause he had started
getting aggressive a little bit again,

616
00:27:52,082 --> 00:27:55,328
I suggested to go to the bathroom.
He let me stay in there by myself,

617
00:27:55,353 --> 00:27:57,506
while he stayed
outside the door at that time.

618
00:27:57,531 --> 00:27:58,784
<i>And what happened then?</i>

619
00:27:58,879 --> 00:28:01,409
And then, well,
I was contemplating.

620
00:28:01,434 --> 00:28:04,066
I was asking
"God, shall I make my move now?".

621
00:28:04,150 --> 00:28:06,350
And I was going to
just jump out the window.

622
00:28:06,375 --> 00:28:10,189
But, when I got out, for some reason,
I asked "Could I have another beer?".

623
00:28:11,017 --> 00:28:13,574
-<i>And what did he do?</i>
-He reaches over,

624
00:28:13,599 --> 00:28:16,106
he guides me over
and reaches in, to get a beer.

625
00:28:16,131 --> 00:28:17,990
-<i>He still got you on the cuff?</i>
-Yeah.

626
00:28:18,015 --> 00:28:20,845
And then, I tell him
I wanna sit in the front

627
00:28:20,870 --> 00:28:23,442
'cause of the air conditioner.
I was just going to try

628
00:28:23,467 --> 00:28:26,015
to jump out the window
or go for the door or whatever.

629
00:28:26,040 --> 00:28:29,683
'Cause the back bedroom didn't have
air conditioner, only in the front.

630
00:28:29,770 --> 00:28:31,741
So, I suggested we sit on the couch.

631
00:28:31,766 --> 00:28:35,475
I had him unbutton my shirt,
to try to make him feel more at ease.

632
00:28:35,591 --> 00:28:36,824
And then...

633
00:28:38,092 --> 00:28:40,472
And then, I just sat
on the couch, like...

634
00:28:41,024 --> 00:28:44,156
And he just starts
going out of himself again.

635
00:28:44,212 --> 00:28:45,765
-<i>Going out of himself?</i>
-Yeah.

636
00:28:45,790 --> 00:28:48,286
He was, like, paying me
no attention at that time.

637
00:28:48,403 --> 00:28:51,286
-<i>Like he wasn't there?</i>
-Yeah, he started the chanting again.

638
00:28:51,436 --> 00:28:53,332
And just, like,
sitting there, you know.

639
00:28:53,448 --> 00:28:56,901
And then, for some reason, I said
"I need to go to the bathroom again"

640
00:28:57,000 --> 00:28:59,023
and he, then, followed me at that point.

641
00:28:59,225 --> 00:29:03,309
So, I reached up, I got up
and then I got to hit him and I ran out.

642
00:29:03,391 --> 00:29:04,772
-<i>So, you hit him?</i>
-Right.

643
00:29:04,805 --> 00:29:06,894
<i>Did you have
any other belongings there?</i>

644
00:29:06,919 --> 00:29:09,269
I had my bag right there,
at the end of the couch.

645
00:29:09,294 --> 00:29:12,438
I had sit in exactly the same place
I had sit when I went in there.

646
00:29:12,463 --> 00:29:13,582
<i>So, when you got up</i>

647
00:29:13,607 --> 00:29:16,440
<i>he let go of your cuff
to let you go to the bathroom again?</i>

648
00:29:16,465 --> 00:29:17,651
He didn't even...

649
00:29:17,676 --> 00:29:20,628
He just let me stay there.
I was gonna go for the window.

650
00:29:20,653 --> 00:29:22,705
At that point,
he didn't even have the cuff.

651
00:29:22,730 --> 00:29:24,614
It's like,
I wasn't even there anymore.

652
00:29:24,728 --> 00:29:26,930
<i>And when you saw that,
what did you do?</i>

653
00:29:27,063 --> 00:29:28,974
I just seized the opportunity.

654
00:29:28,999 --> 00:29:31,196
I said, well,
at least I'm going to die trying.

655
00:29:31,221 --> 00:29:33,052
I'm not just gonna sit here, you know.

656
00:29:33,082 --> 00:29:35,273
-<i>What did you do, son?</i>
-I hit him.

657

00:29:35,372 --> 00:29:38,443
And I ran, towards the door.
And, he, like, was right there.

658
00:29:38,468 --> 00:29:41,179
Tried to grab me, get me back in there.

659
00:29:41,279 --> 00:29:43,524
-<i>And what happened?</i>
-Then, I made it outside.

660
00:29:43,549 --> 00:29:46,646
-<i>He wasn't able to bring you back in?</i>
-Bring me back in there, no.

661
00:29:46,671 --> 00:29:48,193
-<i>He tried?</i>
-He tried.

662
00:29:48,218 --> 00:29:52,562
<i>And as you left that apartment,
as you got away from him,</i>

663
00:29:52,798 --> 00:29:54,697
<i>I'm going to ask you again.</i>

664
00:29:54,826 --> 00:29:57,778
<i>What impressions
were made on your mind</i>

665
00:29:57,968 --> 00:30:01,024
<i>by the conduct of Jeffrey Dahmer,</i>

666
00:30:01,107 --> 00:30:05,341
<i>by the actions of Jeffrey Dahmer,
by the manner, expressions</i>

667
00:30:05,366 --> 00:30:08,707
<i>and conversations of Jeffrey Dahmer
that you observed?</i>

668
00:30:08,805 --> 00:30:10,841
<i>Can you give us some words?</i>

669
00:30:11,210 --> 00:30:14,006
It's like I told the policeman.

That this freak,

670

00:30:14,189 --> 00:30:17,416
this crazy guy was trying to hurt me.

671

00:30:17,554 --> 00:30:20,256
-<i>Did you run out of the building?</i>
-Yes, I did.

672

00:30:20,281 --> 00:30:22,456
-<i>Did you summon help?</i>
-Yes.

673

00:30:22,630 --> 00:30:24,890
-<i>Milwaukee Police Department?</i>
-That's correct.

674

00:30:25,019 --> 00:30:27,556
Did they come back there
with you to the apartment?

675

00:30:27,581 --> 00:30:28,622
Right.

676

00:30:28,647 --> 00:30:31,522
<i>Did you eventually
go back into the apartment</i>

677

00:30:31,547 --> 00:30:33,778
-<i>with the Milwaukee police officers?</i>
-Yes.

678

00:30:33,967 --> 00:30:36,884
-<i>And then, he was arrested.</i>
-Right.

679

00:30:36,909 --> 00:30:37,933
<i>You gave a statement</i>

680

00:30:37,958 --> 00:30:40,311
<i>to the Milwaukee police
a few hours later?</i>

681

00:30:40,336 --> 00:30:43,767
Yeah, I guess
you could say a few hours, yeah.

682
00:31:11,853 --> 00:31:13,407
<i>Mr. Edwards.</i>

683
00:31:16,720 --> 00:31:18,653
<i>Through your lawyer,</i>

684
00:31:19,166 --> 00:31:24,123
-<i>I had you come to Wisconsin to testify.</i>
-This is correct.

685
00:31:24,148 --> 00:31:26,834
<i>Other than your expenses,
you're not being paid anything.</i>

686
00:31:26,859 --> 00:31:27,914
-<i>Correct?</i>
-No.

687
00:31:27,939 --> 00:31:29,492
-<i>Is that true?</i>
-That's true.

688
00:31:34,506 --> 00:31:36,770
-<i>Thank you.</i>
-Thank you.

689
00:31:39,077 --> 00:31:42,326
How long can we anticipate
the cross-examination of this witness?

690
00:31:42,351 --> 00:31:44,318
<i>I'd say
at least half an hour, your Honor.</i>

691
00:31:44,343 --> 00:31:46,741
Okay, that being the case,
I think it's appropriate

692
00:31:46,766 --> 00:31:49,282
that we take a recess at this time.
About 15 minutes.

693
00:31:49,307 --> 00:31:50,738
Court's in recess.

3. Ελληνικό template

- 1
00:00:00,113 --> 00:00:02,851
Ορκίζεστε επισήμως και ενώπιον του Θεού
ότι η μαρτυρία σας
- 2
00:00:02,870 --> 00:00:06,874
θα είναι όλη η αλήθεια
και μόνο η αλήθεια;
- 3
00:00:06,942 --> 00:00:08,123
Παρακαλώ καθίστε.
- 4
00:00:10,760 --> 00:00:12,997
<i>Κύριε, θα μπορούσατε
να μας πείτε το όνομά σας;</i>
- 5
00:00:13,092 --> 00:00:14,664
<i>Και συλλαβίστε μας
το επώνυμό σας.</i>
- 6
00:00:14,730 --> 00:00:17,856
Τρείσι Έντουαρντς,
E-N-T-O-Y-A-P-N-T-Σ.
- 7
00:00:17,959 --> 00:00:22,586
<i>Κύριε Έντουαρντς, θα σας παρακαλέσουμε
να μιλάτε δυνατά στο μικρόφωνο.</i>
- 8
00:00:23,100 --> 00:00:26,670
<i>Θα ήθελα να μου πείτε σε ποια πολιτεία
διαμένετε αυτή την περίοδο.</i>
- 9
00:00:26,752 --> 00:00:27,838
Στη Λουιζιάνα.
- 10
00:00:27,903 --> 00:00:30,507
-<i>Και πόσο χρονών είστε, κύριε;</i>
-Τριάντα δύο.
- 11
00:00:30,572 --> 00:00:31,838
-<i>Τριάντα δύο;</i>
-Σωστά.
- 12

00:00:31,899 --> 00:00:34,245
-<i>Και είστε ελεύθερος;</i>
-Ναι.

13
00:00:34,450 --> 00:00:36,779
<i>Και βρισκόσασταν
στο Μιλγουόκι του Γουισκόνσιν</i>

14
00:00:36,912 --> 00:00:41,608
<i>στις 22 Ιουλίου 1991;</i>

15
00:00:41,745 --> 00:00:42,838
Ναι.

16
00:00:42,918 --> 00:00:46,156
<i>Και εκείνη την ημέρα, αργά το απόγευμα,</i>

17
00:00:46,181 --> 00:00:50,645
<i>έτυχε να δείτε ένα άτομο
που γνωρίζατε τότε </i>

18
00:00:50,684 --> 00:00:54,129
<i>ή που μετέπειτα μάθατε ότι ήταν
ένας άνδρας ονόματι "Τζέφρι Ντάμερ";</i>

19
00:00:54,168 --> 00:00:56,477
-Ναι.
-<i>Και γνωρίζετε ότι ο κος Ντάμερ,</i>

20
00:00:56,510 --> 00:00:58,785
<i>στον οποίο αναφέρεστε,
βρίσκεται στα δεξιά μου</i>

21
00:00:58,818 --> 00:01:01,363
-<i>ως κατηγορούμενος της υπόθεσης, σωστά;</i>
-Ναι.

22
00:01:01,395 --> 00:01:05,181
<i>Να γραφτεί στα πρακτικά
ότι δείχνω την ταυτότητα.</i>

23
00:01:07,638 --> 00:01:10,983
<i>Κύριε, μπορείτε να μας δείξετε
πού κάθεσαι ο κος Ντάμερ στην αίθουσα;</i>

24
00:01:12,716 --> 00:01:14,005

Εκεί πέρα είναι.

25

00:01:14,174 --> 00:01:17,294

-<i>Ανάμεσα στους δύο συνεργάτες μου;</i>

-Ναι.

26

00:01:17,359 --> 00:01:18,729

-<i>Σωστά;</i>

-Σωστά.

27

00:01:18,764 --> 00:01:21,600

<i>Να γραφτεί στα πρακτικά

ότι ο κατηγορούμενος αναγνωρίστηκε.</i>

28

00:01:21,690 --> 00:01:25,270

<i>Κύριε Έντουαρντς, εσείς και εγώ

γνωριστήκαμε για πρώτη φορά χθες βράδυ;</i>

29

00:01:25,319 --> 00:01:26,363

Ναι.

30

00:01:26,398 --> 00:01:29,923

<i>Και ήρθατε από τη Λουιζιάνα,

κατόπιν αιτήματός μου,</i>

31

00:01:29,988 --> 00:01:31,790

-<i>με τον δικηγόρο σας;</i>

-Σωστά.

32

00:01:31,825 --> 00:01:35,303

<i>Τον κύριο Σαΐντ, Σ-A-I-N-T,

Σαλάτ, Σ-A-Λ-A-T.</i>

33

00:01:35,329 --> 00:01:36,374

Σωστά.

34

00:01:36,501 --> 00:01:38,734

<i>Και ήρθατε εδώ για να καταθέσετε,</i>

35

00:01:38,765 --> 00:01:40,955

σχετικά με τα γεγονότα, όπως τα θυμάστε,

36

00:01:41,001 --> 00:01:48,876

<i>που συνέβησαν τις απογευματινές

και βραδινές ώρες της 22ας Ιουλίου</i>

37
00:01:48,930 --> 00:01:52,288
<i>και τα ξημερώματα
της 23ης Ιουλίου 1991;</i>

38
00:01:52,396 --> 00:01:53,577
Σωστά.

39
00:01:53,608 --> 00:01:55,346
<i>Προς ενημέρωσή σας,
κύριε Έντουαρντς,</i>

40
00:01:55,371 --> 00:01:58,785
<i>η επιτροπή των ενόρκων
ξέρει το όνομά σας λόγω μιας κατάθεσης

41
00:01:58,831 --> 00:02:03,440
<i>σχετικά με όσα σας συνέβησαν
στο διαμέρισμα του κυρίου Ντάμερ.</i>

42
00:02:03,513 --> 00:02:05,066
-<i>Είναι κατανοητό;</i>
-Ναι.

43
00:02:05,151 --> 00:02:07,023
-<i>Εντάξει;</i>
-Εντάξει.

44
00:02:07,104 --> 00:02:11,584
<i>Γνωρίζατε το όνομα του κυρίου Ντάμερ
πριν από εκείνη την ημέρα;</i>

45
00:02:11,967 --> 00:02:15,678
Τον είχα ξαναδεί μια-δύο φορές,
αλλά δεν ήξερα το όνομά του.

46
00:02:15,811 --> 00:02:18,689
<i>Του είχατε ξαναμιλήσει ποτέ
πριν από εκείνη την ημέρα;</i>

47
00:02:18,967 --> 00:02:21,811
Ναι, τον χαιρετούσα όταν περνούσε.

48
00:02:21,922 --> 00:02:24,122
-<i>Απλά, φιλικά;</i>
-Απλά, ναι, φιλικά.

49
00:02:24,185 --> 00:02:25,590
-<i>Ένα "Γεια";</i>
-Ένα "Γεια", ναί.

50
00:02:26,168 --> 00:02:32,895
<i>Σε ποιο μέρος τον είδατε
αργά το απόγευμα στις 22 Ιουλίου;</i>

51
00:02:33,300 --> 00:02:34,806
Στο Grand Avenue Mall.

52
00:02:35,120 --> 00:02:37,123
-<i>Στο Μιλγουόκι;</i>
-Σωστά.

53
00:02:37,190 --> 00:02:39,256
-<i>Στο κέντρο, στη Λεωφ. Γουισκόνσιν;</i>
-Σωστά.

54
00:02:39,307 --> 00:02:42,869
-<i>Ήσασταν μαζί με κάποιον ή μόνος σας;</i>
-Με μερικούς φίλους.

55
00:02:43,065 --> 00:02:45,498
<i>Και ο φάκελός σας
είναι απόλυτα σαφής.</i>

56
00:02:45,523 --> 00:02:49,290
-<i>Δεν είστε ομοφυλόφιλος, σωστά;</i>
-Όχι, καθόλου.

57
00:02:49,703 --> 00:02:52,240
<i>Ήσασταν, λοιπόν, με μερικούς φίλους σας;</i>

58
00:02:52,323 --> 00:02:54,482
-Ακριβώς.
-<i>Και τι κάνατε;</i>

59
00:02:54,600 --> 00:02:57,577
Απλώς πίναμε μπύρα,
μιλούσαμε, καθόμασταν.

60
00:02:57,720 --> 00:03:01,440
-<i>Κατά τις 6 το βράδυ;</i>
-Ναι, κατά τις 6, 6:15., κάτι τέτοιο.

61
00:03:01,713 --> 00:03:04,810
<i>Και έτυχε να δείτε τον κύριο Ντάμερ;</i>

62
00:03:05,287 --> 00:03:08,306
Ναι, μας πλησίασε
και άρχισε να μας μιλάει.

63
00:03:08,430 --> 00:03:10,306
<i>Ήσασταν τρεις μαύροι άνδρες;</i>

64
00:03:10,400 --> 00:03:13,023
Ένας λευκός, δύο μαύροι άνδρες.

65
00:03:13,253 --> 00:03:16,256
-<i>Οι φίλοι σας;</i>
-Ναι, ο καλύτερός μου φίλος ήταν λευκός.

66
00:03:16,375 --> 00:03:20,478
<i>Όταν ο κορ Ντάμερ ήρθε
και άρχισε να σας μιλάει, τι σας είπε ;</i>

67
00:03:20,740 --> 00:03:23,746
Είπε ότι μόλις είχε έρθει
στην πόλη από το Σικάγο.

68
00:03:23,896 --> 00:03:28,347
Φρόντιζε, νομίζω,
την άρρωστη γιαγιά του στο Γουέστ Άλις.

69
00:03:28,507 --> 00:03:31,885
<i>Είχε και άλλη συζήτηση
με εσάς και τους φίλους σας;</i>

70
00:03:31,947 --> 00:03:34,490
Είπε ότι ήταν
επαγγελματίας φωτογράφος

71
00:03:34,524 --> 00:03:37,556
και ότι συχνά πλήρωνε κόσμο
για να τους φωτογραφίζει κτλ.,

72
00:03:37,604 --> 00:03:40,498
αν κάποιος ενδιαφερόταν
να βγάλει χρήματα εκείνη την περίοδο.

73

00:03:40,567 --> 00:03:42,658
-<i>Για να ποζάρουν για φωτογραφίες;</i>
-Ναι.

74
00:03:42,685 --> 00:03:46,493
<i>Σας περιέγραψε τι είδους φωτογραφίες
θα ήταν αυτές που θα βγάζατε,

75
00:03:46,526 --> 00:03:48,858
<i>αν επιλέγατε
να δεχτείτε την προσφορά;</i>

76
00:03:48,942 --> 00:03:50,056
Είπε "γυμνές".

77
00:03:50,173 --> 00:03:51,373
-<i>"Γυμνές";</i>
-Σωστά.

78
00:03:51,519 --> 00:03:55,258
<i>Και, αφού σας το είπε αυτό,
τι κάνατε εσείς και οι φίλοι σας;</i>

79
00:03:55,436 --> 00:03:59,444
Απλώς μιλούσαν, το συζητούσαν.
Το σκέφτονταν.

80
00:03:59,590 --> 00:04:01,063
<i>Και τι κάνατε τελικά;</i>

81
00:04:01,156 --> 00:04:04,223
<i>Μείνατε στο Grand Avenue Mall
ή πήγατε κάπου αλλού;</i>

82
00:04:04,613 --> 00:04:07,347
Φύγαμε από εκεί.
Είπε ότι θα αγόραζε σε όλους μας

83
00:04:07,436 --> 00:04:10,741
μπύρα και ρούμι με Coca-Cola,
και ότι θα βλέπαμε βίντεο ή κάτι τέτοιο.

84
00:04:10,807 --> 00:04:12,323
<i>"Ρούμι και Coca-Cola" είπατε;</i>

85
00:04:12,391 --> 00:04:14,523

Ναι, πήγαμε στην κάβα
στη Λεωφ. Γουισκόνσιν,

86
00:04:14,591 --> 00:04:16,153
στο νούμερο 7 της λεωφόρου.

87
00:04:16,230 --> 00:04:20,200
<i>Άρα, από το Grand Avenue Mall
πήγατε κάτω στο νούμερο 7 της λεωφόρου;</i>

88
00:04:20,331 --> 00:04:22,134
Προς τα πάνω, βασικά, ναι.

89
00:04:22,236 --> 00:04:25,432
Ανάμεσα στο 5 και το 6 ή το 7.
Κάτι τέτοιο, δεν είμαι σίγουρος.

90
00:04:25,481 --> 00:04:28,641
<i>Στη γενική περιοχή
κοντά στο 6 ή το 7 της λεωφόρου.</i>

91
00:04:29,153 --> 00:04:32,852
<i>Θα ήσασταν εσείς οι τρεις
και ο κος Ντάμερ;</i>

92
00:04:32,919 --> 00:04:34,376
<i>Θα μένατε όλοι μαζί;</i>

93
00:04:34,456 --> 00:04:36,696
<i>Η συμφωνήσατε ότι
κάποιος ή κάποιοι από εσάς

94
00:04:36,721 --> 00:04:40,141
θα πηγαίνατε με τον κύριο Ντάμερ,
ή δεν συμφωνήσατε κάτι;</i>

95
00:04:40,319 --> 00:04:43,967
Θα συναντιόντουσαν
αργότερα εκείνο το βράδυ.

96
00:04:44,057 --> 00:04:47,660
-<i>Με ποιον θα συναντιόντουσαν;</i>
-Με τον Τζέφρι, στο διαμέρισμά του.

97
00:04:47,790 --> 00:04:50,756
Αλλά τους έδωσε λάθος διεύθυνση.

98
00:04:50,957 --> 00:04:55,096
<i>Άρα, οι τρεις σας, εσείς,
οι δύο φίλοι σας και ο κος Ντάμερ, </i>

99
00:04:55,209 --> 00:04:59,083
<i>κατεβήκατε προς μια κάβα
και τι συνέβη όταν φτάσατε εκεί;</i>

100
00:04:59,174 --> 00:05:01,202
Είδα τον αδερφό μου
και αρχίσαμε να μιλάμε.

101
00:05:01,272 --> 00:05:03,847
Εκείνη την ώρα, ο Τζεφ
μιλούσε στους άλλους φίλους μου.

102
00:05:03,883 --> 00:05:06,522
<i>Άρα, είδατε τον αδερφό σας.
Δεν ήταν ένας απ' τους τρεις</i>

103
00:05:06,547 --> 00:05:07,841
-<i>που ήσασταν μαζί;</i>
-Όχι.

104
00:05:07,972 --> 00:05:09,750
-<i>Τον είδατε στον δρόμο;</i>
-Ναι.

105
00:05:09,905 --> 00:05:12,283
-<i>Και κουβεντιάσατε;</i>
-Σωστά.

106
00:05:12,417 --> 00:05:17,140
<i>Εντάξει. Μπήκε κανείς στην κάβα
για να αγοράσει κάτι;</i>

107
00:05:17,470 --> 00:05:20,003
Ο κος Ντάμερ έφερε αλκοόλ.

108
00:05:20,110 --> 00:05:22,441
-<i>Άρα, μπήκε στην κάβα;</i>
-Ακριβώς.

109
00:05:22,563 --> 00:05:25,543
<i>Και όταν βγήκε έξω,

ποιοι ήταν ακόμη εκεί;

110

00:05:25,600 --> 00:05:28,656

Λοιπόν, όταν βγήκε,
όλοι ήμασταν ακόμη εκεί.

111

00:05:28,711 --> 00:05:31,034

-<i>Και μετά; Πείτε μας τι συνέβη μετά.</i>
-Εντάξει.

112

00:05:31,123 --> 00:05:34,112

Τους μιλούσε.
Μετά θα ανεβαίναμε τον δρόμο.

113

00:05:34,167 --> 00:05:36,735

Εγώ θα πήγαινα σπίτι
να αλλάξω ρούχα.

114

00:05:36,793 --> 00:05:40,837

Έτσι, προχωρήσαμε και πήραμε ένα ταξί
απ' τον σταθμό των λεωφορείων.

115

00:05:40,982 --> 00:05:44,348

<i>Ποιο ήταν το σχέδιό σας,
όταν ήσασταν μπροστά στην κάβα</i>

116

00:05:44,424 --> 00:05:48,790

<i>και ο κορ Ντάμερ έφερε το αλκοόλ,
όσο εσείς μιλούσατε με τον αδελφό σας;</i>

117

00:05:48,891 --> 00:05:51,251

<i>Τι σχεδιάζατε να κάνετε;</i>

118

00:05:51,295 --> 00:05:55,471

-<i>Είπατε, θα πηγαίνατε σπίτι να αλλάξετε;</i>
-Ναι, αργότερα θα πήγαινα κι εγώ εκεί.

119

00:05:55,533 --> 00:05:58,846

Για να δω τι εννοούσε,
όταν μας έλεγε ότι θα βγάζαμε χρήματα.

120

00:05:58,925 --> 00:06:01,294

-<i>Άρα, θέλατε απλώς να βγάλετε χρήματα;</i>
-Σωστά.

121

00:06:01,402 --> 00:06:04,824

<i>Σας είπε πόσο θα πληρωνόσασταν
αν ποζάρατε για εκείνον;</i>

122
00:06:04,871 --> 00:06:06,419
Είπε "εκατό δολάρια".

123
00:06:06,576 --> 00:06:10,881
<i>Δεν είχατε ιδέα ότι αυτό σχετιζόταν
με τον ομοφυλοφιλικό...</i>

124
00:06:10,957 --> 00:06:14,654
Όχι, δεν φαινόταν έτσι.
Ούτε φερόταν έτσι τότε.

125
00:06:14,747 --> 00:06:18,436
<i>Εντάξει.
Αρα, οι φίλοι σας ήταν ακόμη εκεί</i>

126
00:06:18,544 --> 00:06:22,026
<i>και εσείς θα πηγαίνατε σπίτι
και καλέσατε ένα ταξί για...</i>

127
00:06:22,134 --> 00:06:25,612
<i>Στη στάση των λεωφορείων.
Τι συνέβη; Πείτε μας τι συνέβη.</i>

128
00:06:25,660 --> 00:06:28,020
Εντάξει.
Μετά φύγαμε, εγώ και ο Ντάμερ.

129
00:06:28,045 --> 00:06:29,822
Οι φίλοι μου
θα πήγαιναν να αλλάξουν,

130
00:06:29,892 --> 00:06:32,939
να φωνάξουν τις κοπέλες
και θα βρισκόμασταν αργότερα.

131
00:06:33,026 --> 00:06:35,414
<i>Δόθηκε κάποια διεύθυνση
για το πού θα πηγαίνατε;</i>

132
00:06:35,462 --> 00:06:37,922
Τους έδωσε μια διεύθυνση
που δεν ήταν σωστή.

133

00:06:37,948 --> 00:06:40,584
-<i>Το καταλάβετε αργότερα αυτό;</i>
-Ναι, απ' τους φίλους μου.

134
00:06:40,645 --> 00:06:41,970
<i>Τι συνέβη μετά;</i>

135
00:06:42,066 --> 00:06:45,274
<i>Ποιος άλλος έμεινε εκεί
όταν εκτυλίσσονταν όλα αυτά;</i>

136
00:06:45,365 --> 00:06:48,063
<i>Μόνο εσείς κι ο κορ Ντάμερ;
Ή ήταν κι άλλοι;</i>

137
00:06:48,153 --> 00:06:51,945
Μετά απ' αυτά, ήμουν μόνο εγώ
κι ο κορ Ντάμερ στο ταξί και φεύγαμε.

138
00:06:52,054 --> 00:06:57,387
<i>Συναντηθήκατε κατά τις 6, 6:15 μ.μ.
Τι ώρα είχε πάει τώρα;</i>

139
00:06:57,530 --> 00:07:02,994
Πρέπει να ήταν 6:30 μ.μ.
όταν φτάσαμε στο 26 της λεωφόρου.

140
00:07:03,081 --> 00:07:06,432
<i>Άρα, σταματήσατε στο 26
και τι συνέβη εκεί;</i>

141
00:07:06,493 --> 00:07:08,083
Μετά βγήκαμε απ' το ταξί.

142
00:07:08,128 --> 00:07:10,739
Και πρότεινε να πάει σ' ένα μαγαζί
για να πάρει τσιγάρα

143
00:07:10,797 --> 00:07:12,590
πριν πάμε στο διαμέρισμά του.

144
00:07:12,866 --> 00:07:14,457
<i>Και μετά...</i>

145
00:07:15,863 --> 00:07:19,077
<i>Αφού το έκανε αυτό,

πήγατε στο διαμέρισμά του;</i>

146

00:07:19,440 --> 00:07:20,983

-Ναι.

-<i>Από ποιον δρόμο;</i>

147

00:07:21,074 --> 00:07:24,136

Μέσα από τα σοκάκια,
από τον πίσω δρόμο.

148

00:07:24,493 --> 00:07:27,525

<i>Υπήρξε κάποια συζήτηση
για τον λόγο που πήρατε αυτόν τον δρόμο;</i>

149

00:07:27,685 --> 00:07:31,042

Είπε ότι ήταν πιο ασφαλής,
δήθεν δε θα μας ενοχλούσε ο κόσμος.

150

00:07:31,552 --> 00:07:34,688

<i>Την ώρα που περπατούσατε
μαζί του προς το διαμέρισμά του,</i>

151

00:07:34,754 --> 00:07:38,468

<i>τι σχεδιάζατε να κάνετε,
όταν θα φτάνατε στο διαμέρισμα;</i>

152

00:07:38,780 --> 00:07:42,813

Ειλικρινά, όσο έπινα τη μπύρα,
δεν ήμουν σίγουρος αν θα πόζαρα ή όχι.

153

00:07:42,875 --> 00:07:44,976

Ναι, δεν ήμουν σίγουρος ακόμη.

154

00:07:45,034 --> 00:07:47,604

<i>Σκεφτόσασταν ότι μπορεί να το κάνατε;</i>

155

00:07:47,693 --> 00:07:50,805

Ναι, θα αποφάσιζα μόλις έφτανα εκεί.

156

00:07:50,852 --> 00:07:53,673

-<i>Χρειαζόσασταν χρήματα;</i>
-Ναι, μόλις είχα αρχίσει να δουλεύω

157

00:07:53,698 --> 00:07:55,556

και η προσφορά
μού ακούστηκε καλή τότε.

158
00:07:55,581 --> 00:07:56,581
<i>Εντάξει.</i>

159
00:07:56,835 --> 00:08:00,337
<i>Όταν φτάσατε στο διαμέρισμά του,
αυτός πώς φερόταν; </i>

160
00:08:00,362 --> 00:08:02,500
Πείτε μας για την...

161
00:08:05,090 --> 00:08:07,652
<i>Πείτε μου για τη... συμπεριφορά του,</i>

162
00:08:07,677 --> 00:08:10,861
<i>καταλαβαίνετε τι εννοώ,
κύριε Έντουαρντς; Πώς φερόταν;</i>

163
00:08:11,928 --> 00:08:14,345
Όπως ένας κανονικός,
καθημερινός άνθρωπος.

164
00:08:14,412 --> 00:08:17,227
Φιλικός, ξέρετε.
Καλός συνομιλητής.

165
00:08:17,252 --> 00:08:20,598
Μιλούσε για τον στρατό
και άλλα τέτοια θέματα.

166
00:08:20,713 --> 00:08:22,502
<i>Εσείς είχατε πάει στρατό;</i>

167
00:08:22,527 --> 00:08:24,529
Ο πατέρας μου
ήταν στην πολεμική αεροπορία.

168
00:08:24,576 --> 00:08:26,842
Οπότε, είχα πάει
σε πολλές διαφορετικές βάσεις.

169
00:08:26,869 --> 00:08:29,543
Γεννήθηκα, μάλιστα,
σε στρατιωτική βάση στο Φορτ Κάρσον.

170

00:08:29,575 --> 00:08:31,392
<i>Αρα, τέτοιου είδους
θέματα συζητούσατε.</i>

171
00:08:31,423 --> 00:08:33,991
Είναι οικογενειακό το θέμα,
και ξέρω πολλά γι' αυτό.

172
00:08:34,052 --> 00:08:35,919
<i>Είχε πιει αλκοόλ;</i>

173
00:08:36,323 --> 00:08:40,103
Ναι, είχε πιει λίγο.
Εκείνη την ώρα έπινε μπύρα.

174
00:08:40,187 --> 00:08:45,191
<i>Την ώρα που πηγαίνατε
προς το διαμέρισμά του, ήταν μεθυσμένος;</i>

175
00:08:45,492 --> 00:08:47,541
-Όχι.
-<i>Είχε πιει;</i>

176
00:08:47,574 --> 00:08:49,700
Είχε πιει μια-δύο μπύρες.

177
00:08:49,758 --> 00:08:52,383
-<i>Εσείς; Είχατε μεθύσει;</i>
-Όχι, καθόλου.

178
00:08:52,418 --> 00:08:53,883
<i>Είχατε πιει κάτι;</i>

179
00:08:54,546 --> 00:08:57,763
Είχα πιει λίγη από την μπύρα
του φίλου μου, μόνο αυτό.

180
00:08:58,026 --> 00:09:00,059
<i>Φτάσατε, λοιπόν, στο διαμέρισμα.</i>

181
00:09:00,192 --> 00:09:03,601
-<i>Μπήκατε από την πίσω μεριά;</i>
-Ναι, σωστά.

182
00:09:03,811 --> 00:09:05,682
<i>Και ανεβήκατε στο διαμέρισμα.</i>

183
00:09:05,870 --> 00:09:08,459
<i>Πείτε μας τι συνέβη
όταν ανεβήκατε στο διαμέρισμα.</i>

184
00:09:08,519 --> 00:09:12,179
<i>Πείτε μας τι παρατηρήσατε,
τι σας είπαν οι αισθήσεις σας.</i>

185
00:09:12,325 --> 00:09:13,355
Εντάξει.

186
00:09:13,399 --> 00:09:15,702
Καταρχάς, φάνηκε
σαν ένα φυσιολογικό διαμέρισμα.

187
00:09:15,727 --> 00:09:18,959
Όταν μπήκαμε μέσα, έκλεισε τον συναγερμό
και τον ρώτησα γιατί.

188
00:09:19,042 --> 00:09:21,375
Αλλά, βασικά, υπήρχε
μια άσχημη μυρωδιά.

189
00:09:21,440 --> 00:09:23,229
<i>Πείτε μας γι' αυτό.
Τι είδους μυρωδιά;</i>

190
00:09:23,254 --> 00:09:25,614
Μια μυρωδιά.
Δεν καταλάβαινα ακριβώς.

191
00:09:25,648 --> 00:09:27,947
Μου είπε ότι είχε σπάσει
έναν σωλήνα αποχέτευσης

192
00:09:27,972 --> 00:09:30,023
και ότι θα τον έφτιαχνε ο διαχειριστής.

193
00:09:30,090 --> 00:09:32,359
-<i>Και τον πιστέψατε;</i>
-Ναι,

194
00:09:32,406 --> 00:09:35,241
γιατί είχα δουλέψει
σε κατασκευαστικές εταιρείες παλαιότερα,

195
00:09:35,294 --> 00:09:38,373
και όταν σπάνε αυτοί οι σωλήνες,
μυρίζουν άσχημα.

196
00:09:38,517 --> 00:09:39,825
Οπότε, τον πίστεψα.

197
00:09:40,070 --> 00:09:42,998
<i>Άρα, πρώτα παρατηρήσατε τη μυρωδιά.</i>

198
00:09:43,052 --> 00:09:44,491
<i>Εκείνος άνοιξε την πόρτα;</i>

199
00:09:44,990 --> 00:09:46,693
-<i>Του διαμερίσματος;</i>
-Ναι.

200
00:09:46,770 --> 00:09:48,910
-<i>Και μπήκατε μέσα;</i>
-Ναι.

201
00:09:49,096 --> 00:09:51,257
<i>Είπατε ότι έκλεισε κάτι.
Τι έκλεισε;</i>

202
00:09:51,360 --> 00:09:52,439
Τον συναγερμό.

203
00:09:52,770 --> 00:09:54,900
-<i>Τον ρωτήσατε γι' αυτό;</i>
-Ναι.

204
00:09:54,988 --> 00:09:57,605
Και είπε ότι, σ' αυτό το μέρος
της γειτονιάς που έμενε,

205
00:09:57,638 --> 00:09:59,883
προσπάτησε την περιουσία του,

206
00:09:59,919 --> 00:10:03,303
κάμερες, βίντεο,
τηλεοράσεις, τέτοιου είδους πράγματα.

207
00:10:03,403 --> 00:10:05,535

-<i>Τον πιστέψατε;</i>
-Ναι, τον πίστεψα.

208
00:10:06,132 --> 00:10:08,108
<i>Αφού μπήκατε μέσα,</i>

209
00:10:08,141 --> 00:10:10,110
<i>μπορείτε να περιγράψετε
σε γενικές γραμμές</i>

210
00:10:10,194 --> 00:10:15,824
το διαμέρισμα που είδατε
και τα άλλα μέρη του διαμερίσματος;

211
00:10:15,849 --> 00:10:18,374
<i>Πείτε στο σώμα των ενόρκων
πώς ήταν το διαμέρισμα.</i>

212
00:10:18,643 --> 00:10:19,883
Ήταν...

213
00:10:20,336 --> 00:10:23,505
Ένα φυσιολογικό, αξιοπρεπές διαμέρισμα.
Είχε ωραία πράγματα μέσα.

214
00:10:23,523 --> 00:10:27,254
Στην μπροστινή πλευρά, είχε στο πάτωμα
κάποια κουτιά με μουριατικό οξύ.

215
00:10:27,293 --> 00:10:30,296
Τον ρώτησα γι' αυτά
και είπε ότι καθάριζε τούβλα με αυτά.

216
00:10:30,330 --> 00:10:33,399
Ξέρετε, αυτό το είδος οξέος
χρησιμοποιείται για καθαρισμό τούβλων

217
00:10:33,433 --> 00:10:35,038
Οπότε, το πίστεψα κι αυτό.

218
00:10:35,195 --> 00:10:37,275
<i>Συγγνώμη, δεν σας κατάλαβα.</i>

219
00:10:37,359 --> 00:10:39,339
<i>Τον ρωτήσατε για κάποια κουτιά;</i>

220
00:10:39,372 --> 00:10:42,016
Ναι, ήταν στο πάτωμα,
στην μπροστινή μεριά του σαλονιού.

221
00:10:42,041 --> 00:10:46,140
-<i>Και τι σας είπε γι' αυτά;</i>
-Ότι καθάριζε τούβλα με μουριατικό οξύ.

222
00:10:46,246 --> 00:10:47,279
<i>Εντάξει.</i>

223
00:10:47,340 --> 00:10:49,916
<i>Το διαμέρισμα
ήταν μικρό, μεγάλο, μεσαίο;</i>

224
00:10:49,966 --> 00:10:53,202
-<i>Πείτε μας το μέγεθος.</i>
-Μεσαίου μεγέθους.

225
00:10:53,919 --> 00:10:56,282
<i>Όταν μπήκατε εκεί μέσα...</i>

226
00:10:56,361 --> 00:10:58,643
<i>Μόλις μπήκατε,
ήσασταν στο σαλόνι;</i>

227
00:10:58,869 --> 00:11:01,035
-Ναι.
-<i>Και τι υπήρχε στο σαλόνι;</i>

228
00:11:01,102 --> 00:11:02,456
<i>Τι είδατε εκεί μέσα;</i>

229
00:11:02,512 --> 00:11:05,122
-<i>Τα κουτιά που αναφέρατε;</i>
-Ναι, κι έναν καναπέ.

230
00:11:05,152 --> 00:11:09,162
Υπήρχε και ένα ενυδρείο εκεί,
μια μαύρη λάμπα...

231
00:11:10,000 --> 00:11:13,841
Υπήρχε ένα μικρό τραπεζάκι στα αριστερά.

232
00:11:13,989 --> 00:11:16,044

<i>Μπορούσατε να δείτε το ψυγείο;</i>

233

00:11:16,126 --> 00:11:18,652

Ναι, μπορούσα να δω
το ψυγείο στα αριστερά μου.

234

00:11:18,770 --> 00:11:20,793

<i>Ήταν κοντά στο σαλόνι;</i>

235

00:11:21,011 --> 00:11:24,311

Ναι, περίπου 2,5 μέτρα από το σαλόνι.

236

00:11:24,366 --> 00:11:26,444

-<i>Άρα, ακριβώς έξω από το σαλόνι.</i>
-Ακριβώς.

237

00:11:26,509 --> 00:11:30,443

<i>Μείνατε σε αυτό το δωμάτιο
ή πήγατε κατευθείαν σε άλλο δωμάτιο;</i>

238

00:11:30,687 --> 00:11:32,747

Μείναμε σε αυτό το δωμάτιο για λίγο.

239

00:11:32,837 --> 00:11:34,602

<i>Και πού καθίσατε, αν καθίσατε;</i>

240

00:11:34,668 --> 00:11:37,724

Αν υποθέσουμε
ότι εδώ που κάθομαι είναι ο καναπές,

241

00:11:37,767 --> 00:11:40,308

εγώ ήμουν σ' αυτή την πλευρά
και αυτός ήταν στην άλλη.

242

00:11:40,333 --> 00:11:41,714

<i>Απευθυνόμενος στους ενόρκους,</i>

243

00:11:41,739 --> 00:11:44,331

εάν υποθέσουμε
ότι το βήμα του μάρτυρα είναι ο καναπές,

244

00:11:44,368 --> 00:11:49,217

ο ίδιος βρισκόταν στη μια άκρη
που είναι πιο κοντά στον δικαστή.

245

00:11:49,529 --> 00:11:51,145
-<i>Σωστά;</i>
-Σωστά.

246
00:11:51,305 --> 00:11:53,520
<i>Πού ήταν ο κος Ντάμερ; Τι έκανε;</i>

247
00:11:53,590 --> 00:11:56,057
Καθόταν από εδώ, σχετικά κοντά μου.

248
00:11:56,118 --> 00:11:57,866
-Στα αριστερά μου.
-<i>Πόσο κοντά σας;</i>

249
00:11:57,899 --> 00:11:59,199
Περίπου στο μισό μέτρο.

250
00:11:59,384 --> 00:12:02,328
-<i>Φοβόσασταν κάτι εκείνη τη στιγμή;</i>
-Όχι, τίποτα.

251
00:12:02,569 --> 00:12:04,423
<i>Εντάξει, και τι κάνετε;</i>

252
00:12:04,578 --> 00:12:07,585
Μιλούσαμε ακόμη, κουβεντιάζαμε.

253
00:12:07,635 --> 00:12:10,552
Με ρώτησε
αν με ενδιέφερε η φωτογράφιση.

254
00:12:10,702 --> 00:12:15,264
Του είπα ότι το σκεφτόμουν ακόμη
και, έτσι, μου προσέφερε μια μπύρα.

255
00:12:15,372 --> 00:12:18,422
Και ένα ποτό με ρούμι και Coca-Cola,
σε αυτή τη φάση.

256
00:12:19,114 --> 00:12:22,509
-<i>Ήσασταν ντυμένος;</i>
-Ναι.

257
00:12:22,616 --> 00:12:25,178
-<i>Και καθόσασταν στον καναπέ;</i>
-Σωστά.

258
00:12:25,335 --> 00:12:29,541
<i>Και σας έλεγε
για αυτή τη φωτογράφιση,</i>

259
00:12:29,566 --> 00:12:31,658
-<i>αλλά δεν ξέρατε αν θα την κάνατε;</i>
-Σωστά.

260
00:12:31,684 --> 00:12:33,789
<i>Τι ποσό σας είχε προσφέρει
για να ποζάρετε;</i>

261
00:12:33,814 --> 00:12:35,798
-Εκατό δολάρια.
-<i>Εντάξει.</i>

262
00:12:35,839 --> 00:12:39,041
<i>Και όταν σας έφερε την μπύρα,
έφερε και το ρούμι με την Coca-Cola;</i>

263
00:12:39,066 --> 00:12:43,514
Ναι, πρώτα έφερε την μπύρα,
και μετά το ρούμι με την Coca-Cola.

264
00:12:43,573 --> 00:12:46,272
-<i>Πόσο μεγάλο ποτήρι;</i>
-Περίπου τόσο.

265
00:12:46,344 --> 00:12:49,728
-<i>Περίπου 10 εκ. ύψος;</i>
-8-10 εκ., κάτι τέτοιο.

266
00:12:49,810 --> 00:12:53,092
-<i>Το δοκιμάσατε;</i>
-Ναι, ήπια μερικές γουλιές.

267
00:12:53,150 --> 00:12:55,956
<i>Ήταν δυνατό,
αραιωμένο, μέτριο ή κανονικό;</i>

268
00:12:56,089 --> 00:12:59,151
Δεν πίνω συχνά,
οπότε, δεν μου φάνηκε πολύ καλό.

269
00:12:59,211 --> 00:13:02,270

<i>Δε σας φάνηκε καλό;
Δεν ξέρετε αν ήταν δυνατό ή όχι;</i>

270
00:13:02,329 --> 00:13:04,072
Όχι, γιατί δεν πίνω συνχά.

271
00:13:04,147 --> 00:13:07,422
<i>Τι έκανε ο κορ Ντάμερ;
Ήπια κι αυτός ένα ποτό;</i>

272
00:13:07,834 --> 00:13:10,278
Νομίζω ναι, μια μπύρα.

273
00:13:10,351 --> 00:13:13,338
Αλλά δεν νομίζω
ότι την ήπια ολόκληρη.

274
00:13:13,419 --> 00:13:15,589
<i>Είχε ρούμι μαζί του;</i>

275
00:13:18,922 --> 00:13:20,967
Μόνο μια μπύρα παρατήρησα.

276
00:13:21,222 --> 00:13:24,781
<i>Τι ώρα είχε πάει, όταν καθόσασταν
στον καναπέ και σας έδωσε την μπύρα;</i>

277
00:13:24,847 --> 00:13:27,877
<i>Περίπου τι ώρα είχατε πάει εκεί
και πόση ώρα είχε περάσει;</i>

278
00:13:28,612 --> 00:13:31,961
Είχε πάει περίπου 7 μ.μ.,
7 παρά τέταρτο, κάτι τέτοιο.

279
00:13:31,986 --> 00:13:33,326
<i>Άρα, καθόσασταν στον καναπέ.</i>

280
00:13:33,351 --> 00:13:36,072
Σας έφερε μια μπύρα
και ένα ρούμι με Coca-Cola, και μετά;

281
00:13:36,097 --> 00:13:38,569
Μετά απλώς αρχίσαμε να κουβεντιάζουμε.

282

00:13:38,594 --> 00:13:40,256
 -<i>Γενική κουβέντα;</i>
 -Γενική κουβέντα.

283
 00:13:40,312 --> 00:13:41,454
 <i>Και τι συνέβη;</i>

284
 00:13:41,494 --> 00:13:45,525
 Είχα αρχίσει να εκνευρίζομαι λίγο,
 ίσως λόγω της μυρωδιάς κτλ.

285
 00:13:45,580 --> 00:13:50,363
 Και μετά άλλαξε εντελώς θέμα
 και μιλούσε για τα ψάρια στο ενυδρείο.

286
 00:13:50,613 --> 00:13:53,399
 <i>Όταν αρχίσατε να μιλάτε
 για τα ψάρια στο ενυδρείο,</i>

287
 00:13:53,466 --> 00:13:55,791
 -<i>το αναφέρατε εσείς ή εκείνος;</i>
 -Εκείνος.

288
 00:13:55,816 --> 00:13:59,428
 -<i>Και τι κάνετε όταν το ανέφερε αυτό;</i>
 -Γύρισα προς τα δεξιά.

289
 00:13:59,465 --> 00:14:02,377
 Το ενυδρείο ήταν εδώ,
 εγώ γύρισα προς τα εκεί.

290
 00:14:02,430 --> 00:14:05,478
 -<i>Γυρίσατε για να το κοιτάξετε;</i>
 -Για να κοιτάξω το ενυδρείο, ναι.

291
 00:14:05,503 --> 00:14:07,426
 <i>Και όταν έγινε αυτό, τι σας συνέβη;</i>

292
 00:14:07,463 --> 00:14:10,653
 Ξαφνικά είχα χειροπέδες στο ένα χέρι
 και ένα μαχαίρι πάνω μου.

293
 00:14:10,853 --> 00:14:13,158
 <i>Σας έβαλε χειροπέδες;</i>

294
 00:14:13,555 --> 00:14:15,931

-<i>Πού;</i>
-Στον αριστερό καρπό μου.

295
00:14:16,055 --> 00:14:18,815
-<i>Και είδατε κι ένα μαχαίρι;</i>
-Ναι.

296
00:14:19,019 --> 00:14:22,028
<i>Και, εκείνη τη στιγμή...</i>

297
00:14:22,179 --> 00:14:23,936
<i>τι κάνατε;</i>

298
00:14:24,712 --> 00:14:28,384
Στην αρχή, φοβήθηκα.
Μετά τον ρώτησα τι τρέχει.

299
00:14:28,455 --> 00:14:31,796
Του είπα ότι δε χρειάζεται
να βγάζει μαχαίρια κτλ.

300
00:14:31,821 --> 00:14:34,245
-<i>Φοβηθήκατε;</i>
-Ναι.

301
00:14:34,308 --> 00:14:38,019
-<i>Γνωρίζατε τον λόγο που το έκανε αυτό;</i>
-Όχι, καθόλου.

302
00:14:38,093 --> 00:14:39,890
<i>Είχατε ιδέα, εκείνη τη στιγμή,</i>

303
00:14:39,929 --> 00:14:41,840
-<i>τι επρόκειτο να συμβεί;</i>
-Όχι.

304
00:14:41,918 --> 00:14:45,465
<i>Πείτε μου για τη συμπεριφορά του
την ώρα που κοιτάξατε</i>

305
00:14:45,568 --> 00:14:48,488
<i>και καταλάβετε ότι είχε πάνω σας
ένα μαχαίρι και χειροπέδες.</i>

306
00:14:48,600 --> 00:14:49,608
<i>Πού ήταν...</i>

307
00:14:49,655 --> 00:14:52,428
-<i>Μόνο ο ένας καρπός ήταν δεμένος;</i>
-Ναι, μόνο ο ένας.

308
00:14:52,477 --> 00:14:55,054
<i>Πού ήταν το άλλο μισό
απ' τις χειροπέδες;</i>

309
00:14:55,118 --> 00:14:56,707
Το είχε στο χέρι του.

310
00:14:56,768 --> 00:14:59,129
-<i>Το κρατούσε;</i>
-Το κρατούσε, ναι.

311
00:14:59,184 --> 00:15:02,986
-<i>Πού ήταν το μαχαίρι; Στο άλλο χέρι;</i>
-Το μαχαίρι ήταν εδώ, ναι.

312
00:15:03,040 --> 00:15:05,543
Το κρατούσε με το χέρι του
προς εμένα έτσι.

313
00:15:05,568 --> 00:15:08,955
<i>Να γραφτεί στα πρακτικά
ότι κρατούσε το μαχαίρι</i>

314
00:15:08,983 --> 00:15:11,708
<i>στο δεξί του χέρι, όπως έδειξε,
κρατώντας τις χειροπέδες</i>

315
00:15:11,739 --> 00:15:13,520
-<i>στο αριστερό του χέρι, σωστά;</i>
-Σωστά.

316
00:15:13,545 --> 00:15:15,641
-<i>Το αριστερό σας χέρι ήταν δεμένο;</i>
-Ναι.

317
00:15:15,666 --> 00:15:17,784
<i>Πού σας σημάδεψε το μαχαίρι;
Τι μαχαίρι ήταν;</i>

318
00:15:17,821 --> 00:15:21,124
Έμοιαζε με στρατιωτικό μαχαίρι,

κάποιου είδους ματσέτα.

319

00:15:21,257 --> 00:15:24,020

Το είχε χαμηλά,
ακριβώς πάνω στα πλευρά μου.

320

00:15:24,209 --> 00:15:25,943

Κάπου εδώ πίσω.

321

00:15:26,010 --> 00:15:27,643

-<i>Σημάδεψε τα πλευρά σας;</i>
-Ναι.

322

00:15:27,743 --> 00:15:31,476

-<i>Το νιώθατε να σας αγγίζει;</i>
-Ναι, το είχε πάνω στο σώμα μου.

323

00:15:31,632 --> 00:15:34,997

<i>Τι πέρασε απ' το μυαλό σας,
όταν έγινε αυτό;</i>

324

00:15:35,081 --> 00:15:37,778

<i>Όταν καταλάβατε
ότι είχε ένα μαχαίρι στα πλευρά σας</i>

325

00:15:37,803 --> 00:15:40,382

<i>και χειροπέδες στο χέρι σας.
Τι σκεφτήκατε;</i>

326

00:15:40,626 --> 00:15:42,872

Αναρωτήθηκα τι τρέχει, ξέρετε.

327

00:15:42,897 --> 00:15:44,351

Αυτός ο τύπος είναι τόσο καλός

328

00:15:44,376 --> 00:15:48,978

και, ξαφνικά βγάζει
μαχαίρια και χειροπέδες.

329

00:15:49,091 --> 00:15:52,494

-<i>Τι κάνατε; Τι του είπατε;</i>
-Τον ρώτησα ποιο ήταν το πρόβλημα.

330

00:15:52,537 --> 00:15:54,644

Του είπα ότι δε χρειάζεται
να το κάνει αυτό.

331
00:15:54,694 --> 00:15:56,930
-<i>Τι είπε;</i>
-Μου είπε, εκείνη την ώρα,

332
00:15:56,974 --> 00:15:59,247
ότι, αν δεν έκανα
αυτό που είπε, θα με σκότωνε.

333
00:15:59,303 --> 00:16:04,154
<i>Πείτε μας τώρα για τη συμπεριφορά του,
όταν τον κοιτάξατε </i>

334
00:16:04,198 --> 00:16:07,195
<i>και του είπατε "Τι γίνεται,
δεν χρειάζεται να το κάνεις αυτό".</i>

335
00:16:07,220 --> 00:16:09,599
<i>Τι συνέβη στον κύριο Ντάμερ;
Πώς ήταν;</i>

336
00:16:09,696 --> 00:16:13,934
Δεν ήταν το ίδιο άτομο
που γνωρίσαμε στο Grand Avenue Mall.

337
00:16:14,045 --> 00:16:17,732
-<i>Τι διαφορετικό είχες;</i>
-Η δομή του προσώπου του ήταν αλλιώτικη.

338
00:16:17,777 --> 00:16:21,798
Η δομή του σώματός του ήταν
σαν να μην ήταν αυτός, καταλαβαίνετε;

339
00:16:21,870 --> 00:16:24,270
Σαν να ήταν ένας
εντελώς διαφορετικός τύπος εκεί.

340
00:16:24,331 --> 00:16:26,844
<i>Αρα, σας είπε ότι,
αν δεν κάνατε ό,τι σας έλεγε, </i>

341
00:16:26,911 --> 00:16:28,321
-<i>θα σας έκανε κακό;</i>
-Ναι.

342
00:16:28,360 --> 00:16:29,690

<i>Τι κάνατε; Τι συνέβη;</i>

343

00:16:29,785 --> 00:16:32,941

<i>Πείτε μας τι συνέβη βήμα-βήμα, όσο καλύτερα τα θυμάστε.</i>

344

00:16:32,974 --> 00:16:35,354

Μετά, ξαφνικά, ηρέμησε λίγο.

345

00:16:35,408 --> 00:16:39,061

Και είπε ότι είχε ένα κλειδί στο υπνοδωμάτιο, οπότε πήγαμε εκεί.

346

00:16:39,134 --> 00:16:41,061

-<i>Το κλειδί για τις χειροπέδες;</i>
-Σωστά.

347

00:16:41,116 --> 00:16:43,190

<i>Πιστέψατε ότι θα σας τις έβγαζε;</i>

348

00:16:43,236 --> 00:16:46,172

Πλέον, έπρεπε να πάω με τα νερά του.

349

00:16:46,213 --> 00:16:48,863

Και έπρεπε να μάθω, οπότε, πήγα μαζί του.

350

00:16:48,910 --> 00:16:51,430

-Με οδήγησε προς τα εκεί.
-<i>Σας οδήγησε</i>

351

00:16:51,456 --> 00:16:53,505

-<i>με τις χειροπέδες και το μαχαίρι;</i>
-Ναι.

352

00:16:53,541 --> 00:16:55,211

-<i>Και μπήκατε στο υπνοδωμάτιο;</i>
-Ναι.

353

00:16:55,236 --> 00:16:56,811

<i>Τι είδατε μέσα;</i>

354

00:16:57,460 --> 00:17:02,395

Ένα μεγάλο βαρέλι, περίπου 200 λίτρων.

355

00:17:02,718 --> 00:17:05,644
<i>Έχετε ξαναδεί ένα βαρέλι 200 λίτρων</i>

356
00:17:05,720 --> 00:17:09,180
-<i>στο υπνοδωμάτιο κάποιου;</i>
-Όχι, ποτέ.

357
00:17:09,257 --> 00:17:14,390
-<i>Τον ρωτήσατε τι ήταν;</i>
-Όχι, δεν έκανα ερωτήσεις πια.

358
00:17:14,457 --> 00:17:16,714
-<i>Υπήρχε κρεβάτι σ' αυτό το δωμάτιο;</i>
-Ναι.

359
00:17:16,803 --> 00:17:20,991
-<i>Πώς ήταν το κρεβάτι; Στρωμένο ή όχι; </i>
-Δεν ήταν στρωμένο.

360
00:17:21,072 --> 00:17:26,254
-<i>Είδατε κάτι πάνω στο κρεβάτι;</i>
-Κάτι σαν λεκέ από κάτι, στο κρεβάτι.

361
00:17:26,321 --> 00:17:27,866
<i>Τι νομίζατε ότι ήταν;</i>

362
00:17:28,888 --> 00:17:31,443
Εκείνη τη χρονική στιγμή,
δεν ήμουν σίγουρος.

363
00:17:31,674 --> 00:17:33,638
<i>Τι κάνατε όταν μπήκατε
στο υπνοδωμάτιο,</i>

364
00:17:33,682 --> 00:17:36,631
<i>όσο αυτός κρατούσε τις χειροπέδες
και το μαχαίρι; Τι κάνατε;</i>

365
00:17:36,717 --> 00:17:39,998
Άρχισα να μιλάω,
να είμαι φιλικός μαζί του.

366
00:17:40,085 --> 00:17:43,192
-<i>Μείνατε όρθιος ή καθίσατε;</i>
-Με έβαλε να καθίσω.

367

00:17:43,229 --> 00:17:45,372
Καθόμασταν και οι δύο στο κρεβάτι τότε.

368
00:17:45,430 --> 00:17:48,676
<i>Ήσασταν στα πόδια,
στη μέση ή στην κεφαλή του κρεβατιού;</i>

369
00:17:48,722 --> 00:17:50,497
Νομίζω, στη μέση.

370
00:17:51,133 --> 00:17:54,607
-<i>Είχε τηλεόραση αυτό το δωμάτιο;</i>
-Ναι.

371
00:17:54,683 --> 00:17:56,806
<i>'Επαιζε κάτι στην τηλεόραση;</i>

372
00:17:56,924 --> 00:18:00,066
Ναι, έπαιζε ο <i>Εξορκιστής</i> εκείνη την ώρα.

373
00:18:00,130 --> 00:18:01,964
-<i>Επαιζε ο Εξορκιστής;</i>
-Ναι.

374
00:18:02,018 --> 00:18:05,169
-<i>Ποια απ' όλες τις ταινίες ήταν;</i>
-Για τον τίτλο δεν είμαι σίγουρος.

375
00:18:05,214 --> 00:18:07,709
Πρέπει να ήταν η τρίτη ταινία, δεν ξέρω.

376
00:18:07,795 --> 00:18:09,119
<i>Αρα, έπαιζε μια ταινία.</i>

377
00:18:09,220 --> 00:18:12,642
<i>Καταλάβετε αν έπαιζε
απ' την τηλεόραση ή από βιντεοκασέτα;</i>

378
00:18:12,936 --> 00:18:15,895
Από βιντεοκασέτα.
Κανονικά, η τηλεόραση δεν έπαιζε τέτοια.

379
00:18:15,920 --> 00:18:17,414
Οπότε, θεώρησα ότι ήταν κασέτα.

380

00:18:17,447 --> 00:18:19,231
-<i>Ξέρατε ότι έπαιζε μια ταινία;</i>
-Ναι.

381
00:18:19,266 --> 00:18:21,360
<i>Τον είδατε να τη βάζει ή έπαιζε ήδη;</i>

382
00:18:21,424 --> 00:18:25,651
Όχι, όταν πρωτομπήκαμε στο διαμέρισμα
πήγε πίσω στο υπνοδωμάτιο.

383
00:18:25,694 --> 00:18:28,707
-Τως την έβαλε τότε, δεν ξέρω.
-<i>Εντάξει, και μετά τι συνέβη;</i>

384
00:18:28,774 --> 00:18:31,144
-<i>Καθόσασταν και οι δύο στο κρεβάτι;</i>
-Ναι.

385
00:18:31,211 --> 00:18:33,372
-<i>Είχατε ακόμη τις χειροπέδες;</i>
-Ναι.

386
00:18:33,425 --> 00:18:35,229
-<i>Τις κρατούσε;</i>
-Σωστά.

387
00:18:35,345 --> 00:18:37,183
-<i>Είχε ακόμη το μαχαίρι;</i>
-Σωστά.

388
00:18:37,216 --> 00:18:38,516
<i>Και σημάδεψε τα πλευρά σας</i>

389
00:18:38,551 --> 00:18:40,040
-<i>όπως μας είπατε πριν;</i>
-Σωστά.

390
00:18:40,267 --> 00:18:43,174
-<i>Προσπαθούσατε να είστε ήρεμος;</i>
-Ακριβώς.

391
00:18:43,275 --> 00:18:45,718
-<i>Δεν τσακωνόσασταν μαζί του;</i>
-Όχι.

392

00:18:45,797 --> 00:18:48,392
<i>Ποιες ήταν οι προθέσεις σας;
Τι σκοπεύατε να κάνετε;</i>

393
00:18:48,489 --> 00:18:53,045
Να ξεφύγω. Σ' εκείνη τη φάση,
σκεφτόμουν να πηδήξω απ' το παράθυρο.

394
00:18:53,565 --> 00:18:55,650
Στην ουσία, μιλούσα
με αυτόν τον άνθρωπο

395
00:18:55,721 --> 00:18:57,970
προσπαθώντας να τον πείσω
ότι ήμουν φίλος του.

396
00:18:58,661 --> 00:19:02,304
<i>Όσο καθόσασταν εκεί στο κρεβάτι,</i>

397
00:19:02,578 --> 00:19:04,953
<i>όταν σας είχε δεμένο με τις χειροπέδες,</i>

398
00:19:05,144 --> 00:19:07,413
<i>και με ένα μαχαίρι στα πλευρά,</i>

399
00:19:08,420 --> 00:19:12,178
<i>εκείνη την ώρα,
που πρέπει να ήταν περίπου 7 μ.μ.;</i>

400
00:19:12,844 --> 00:19:16,852
-Κάτι τέτοιο.
-<i>Τι είδους εντύπωση σχηματίσατε

401
00:19:17,341 --> 00:19:20,522
<i>από τη συμπεριφορά,
τις πράξεις, τους τρόπους,</i>

402
00:19:20,573 --> 00:19:24,796
<i>την έκφραση
και τη συζήτησή σας με τον κύριο Ντάμερ;</i>

403
00:19:27,601 --> 00:19:30,386
Τη ψυχική του κατάσταση
θέλετε να σας πω, σωστά;

404
00:19:30,717 --> 00:19:31,925

Εντάξει, ήταν...

405

00:19:32,035 --> 00:19:35,295
Ανά διαστήματα, περνούσε
διάφορες φάσεις, καταλαβαίνετε;

406

00:19:35,377 --> 00:19:38,391
-<i>Πείτε μας γι' αυτό.</i>
-Τη μια στιγμή ήταν μια χαρά.

407

00:19:38,611 --> 00:19:42,109
Μετά έλεγε ότι δεν ήθελε
να τον αφήσουν ή να τον εγκαταλείψουν,

408

00:19:42,148 --> 00:19:44,459
τέτοιου είδους πράγματα.

409

00:19:44,540 --> 00:19:46,860
<i>Τι άποψη είχατε γι' αυτόν ως άνθρωπο;</i>

410

00:19:46,919 --> 00:19:48,585
<i>Τι είδους εντύπωση σας έκανε </i>

411

00:19:48,627 --> 00:19:51,110
αυτός ο τύπος
με τον οποίο είχατε να κάνετε;

412

00:19:51,248 --> 00:19:53,978
Ότι, μερικές φορές,
δεν ήταν ο εαυτός του.

413

00:19:54,026 --> 00:19:57,003
Κι άλλες φορές,
ήταν ένας καλός τύπος.

414

00:19:57,063 --> 00:20:00,800
Σαν να χανόταν και να επανερχόταν
ανά διαστήματα, καθ' όλη τη διάρκεια.

415

00:20:00,874 --> 00:20:03,443
Άλλες φορές, καθόταν ήσυχος.

416

00:20:03,532 --> 00:20:06,843
Έβλεπε την ταινία
και ήθελε να βλέπω κι εγώ μαζί του.

417
00:20:06,886 --> 00:20:09,373
Και, γενικώς, έκανε
πολλούς μουρμουρητούς ήχους.

418
00:20:09,445 --> 00:20:13,546
<i>Τον παρατηρούσατε
όσο έβλεπε και αντιδρούσε στην ταινία;</i>

419
00:20:13,601 --> 00:20:19,433
Ναι, άρχιζε να κουνιέται μπρος-πίσω,
σε ορισμένα σημεία της ταινίας.

420
00:20:19,485 --> 00:20:22,606
-<i>Και τι ήχους είπατε...</i>
-Μουρμούριζε ορισμένες φορές,

421
00:20:22,664 --> 00:20:24,496
και κουνιόταν μπρος-πίσω.

422
00:20:24,564 --> 00:20:27,026
<i>Πείτε μας για το μουρμουρητό του.
Τι ήταν αυτό;</i>

423
00:20:27,109 --> 00:20:30,950
Δεν έχω ιδέα, κύριε, αλλά ήταν σαν...
Δεν μπορώ να σας πω τα λόγια.

424
00:20:31,016 --> 00:20:34,023
Δεν μπορούσα να καταλάβω
τι έλεγε εκείνη την ώρα.

425
00:20:34,166 --> 00:20:35,624
<i>Μπορείτε να τον μιμηθείτε;</i>

426
00:20:36,001 --> 00:20:39,226
-<i>Το πώς ακουγόταν;</i>
-Ήταν σαν ένα αργό...

427
00:20:39,312 --> 00:20:42,074
Κάτι παρόμοιο, δεν είμαι σίγουρος.

428
00:20:42,141 --> 00:20:45,933
-<i>Αυτό συνεχίστηκε για ώρα;</i>
-Συνέχεια σε όλο το μαρτύριο.

429

00:20:46,006 --> 00:20:48,722
<i>Και σχετικά με την κίνηση μπρος-πίσω;</i>

430
00:20:48,839 --> 00:20:51,317
<i>Πώς γινόταν αυτό;</i>

431
00:20:51,459 --> 00:20:54,968
Έτσι, μπρος-πίσω.
Το έκανε κάθε τόσο.

432
00:20:55,013 --> 00:20:57,634
-<i>Όπως κουνιέστε στην καρέκλα σας τώρα;</i>
-Ναι, κάπως έτσι.

433
00:20:57,749 --> 00:20:59,752
-<i>Και μουρμούριζε;</i>
-Ναι, μουρμούριζε.

434
00:20:59,825 --> 00:21:04,527
<i>Υπήρχαν σημεία της ταινίας
που είδατε να σχολιάζει;</i>

435
00:21:06,081 --> 00:21:08,673
Ήταν το σημείο με τον ιερέα...

436
00:21:09,401 --> 00:21:12,727
που ήταν παλιά ιερέας,
και είχε δαιμονιστεί.

437
00:21:13,410 --> 00:21:14,674
Και αυτό...

438
00:21:16,109 --> 00:21:17,109
Αυτό...

439
00:21:17,226 --> 00:21:21,280
Φαινόταν να τον ενδιέφερε
αυτό το σημείο.

440
00:21:21,380 --> 00:21:24,002
Εκεί είχε όλη τού την προσοχή.

441
00:21:24,061 --> 00:21:26,446
<i>Πείτε μας, όμως, τι εννοείτε με αυτό.</i>

442

00:21:26,509 --> 00:21:30,055
<i>Τι εντυπώσεις είχατε σχηματίσει
όταν συνέβαινε αυτό,</i>

443
00:21:30,155 --> 00:21:33,859
<i>όταν λέτε "είχε την προσοχή του";
Πώς σάς φαινόταν;</i>

444
00:21:33,944 --> 00:21:35,262
Φαινόταν σαν...

445
00:21:35,513 --> 00:21:40,817
Ήταν σαν να ήθελε
να το μιμηθεί ή να γίνει κι αυτός έτσι,

446
00:21:40,885 --> 00:21:43,102
να δαιμονιστεί ή κάτι τέτοιο.

447
00:21:43,175 --> 00:21:46,338
-Συγγνώμη, δεν σας κατάλαβα.
-Σαν να ήθελε μια τέτοια ταινία...

448
00:21:46,438 --> 00:21:50,876
Ορισμένα σημεία
απ' αυτό το κομμάτι τον ενδιέφεραν.

449
00:21:50,943 --> 00:21:54,349
Λες και άλλαζε μαζί με αυτά κάθε τόσο.
Μετά γινόταν πιο επιθετικός,

450
00:21:54,383 --> 00:21:57,483
και προσπαθούσε να με πείσει
να βάλω χειροπέδες και στα δύο χέρια.

451
00:21:57,513 --> 00:21:59,910
Και μου έλεγε ότι
έτσι θα ένιωθε πιο κυρίαρχος.

452
00:22:01,120 --> 00:22:04,870
<i>Σηκωθήκατε από το κρεβάτι κάποια στιγμή;</i>

453
00:22:05,591 --> 00:22:09,962
Ναι, ήθελε να ξαπλώσω
μπρούμυτα στο πάτωμα.

454
00:22:10,042 --> 00:22:13,439

<i>Πήγατε καθόλου στο μπάνιο
ή χρησιμοποιήσατε την τουαλέτα</i>

455
00:22:13,499 --> 00:22:16,142
<i>πριν σας ζητήσει
να ξαπλώσετε στο πάτωμα;</i>

456
00:22:16,171 --> 00:22:18,157
-Όχι.
-<i>Πείτε μας τι συνέβη όταν...</i>

457
00:22:18,188 --> 00:22:20,717
<i>Πώς ακριβώς σας είπε
να ξαπλώσετε στο πάτωμα;</i>

458
00:22:20,776 --> 00:22:23,003
Μου είπε να ξαπλώσω μπρούμυτα,

459
00:22:23,048 --> 00:22:26,185
να βάλω και τα δύο χέρια
πίσω από την πλάτη μου, γιατί είχε...

460
00:22:26,409 --> 00:22:30,361
Είχε αλλάξει ξανά εκκείνη την ώρα,
είχε γίνει πιο επιθετικός.

461
00:22:30,421 --> 00:22:32,718
<i>Εντάξει, πείτε μας, όμως...</i>

462
00:22:32,761 --> 00:22:36,054
-<i>Κρατούσε ακόμη το μαχαίρι;</i>
-Ναι, το είχε ακόμη.

463
00:22:36,145 --> 00:22:39,145
-<i>Κι εσείς τι κάνατε;</i>
-Ξάπλωσα κάπως στο πλάι,

464
00:22:39,202 --> 00:22:42,618
για κάποιο λόγο, ίσως ο Θεός μου είπε
να μην ξαπλώσω μπρούμυτα

465
00:22:42,661 --> 00:22:45,373
ούτε να τον αφήσω να με δέσει,
οπότε δεν τον άφησα.

466
00:22:45,398 --> 00:22:47,221

<i>Άρα, προσπαθήσατε να το αποφύγετε,</i>

467

00:22:47,266 --> 00:22:49,027

-<i>αλλά ξαπλώσατε στο πάτωμα;</i>

-Σωστά.

468

00:22:49,052 --> 00:22:51,670

-<i>Αυτός τι έκανε;</i>

-Ξάπλωσε πλάγια,

469

00:22:51,728 --> 00:22:53,956

και έβαλε το κεφάλι του

στο στήθος μου.

470

00:22:54,153 --> 00:22:56,575

-<i>Τι έκανε με το κεφάλι του;</i>

-Με συγχωρείτε;

471

00:22:56,644 --> 00:22:59,378

<i>Τι σας φάνηκε

ότι έκανε με το κεφάλι του;</i>

472

00:22:59,512 --> 00:23:02,462

-<i>Τι προσπαθούσε να κάνει;</i>

-Άκουγε την καρδιά μου.

473

00:23:02,517 --> 00:23:05,651

Γιατί, κάποια στιγμή, μου είπε

ότι θα έτρωγε την καρδιά μου.

474

00:23:05,765 --> 00:23:08,534

-<i>Είπε ότι θα έτρωγε την καρδιά σας;</i>

-Ναι, ακριβώς.

475

00:23:08,676 --> 00:23:10,221

<i>Είχε ακόμα το μαχαίρι;</i>

476

00:23:10,998 --> 00:23:13,492

-Ναι.

-<i>Πού σημάδευε το μαχαίρι;</i>

477

00:23:14,642 --> 00:23:18,398

Όταν ήμουν στο πάτωμα,

σημάδευε τα γεννητικά μου όργανα.

478

00:23:18,532 --> 00:23:19,672

<i>Ένα μαχαίρι;</i>

479

00:23:20,532 --> 00:23:21,907

Είχε πολλά.

480

00:23:22,056 --> 00:23:26,338

Μετά είχε καταφέρει να κρύψει ένα
κάτω από το κρεβάτι.

481

00:23:26,549 --> 00:23:30,507

Υποθέτω, σε εκείνη τη φάση,
δεν θυμόταν πού ήταν το μαχαίρι.

482

00:23:30,576 --> 00:23:33,495

Οπότε, δεν ήξερα
αν με θεωρούσε απειλή ή όχι.

483

00:23:33,579 --> 00:23:36,115

<i>Αρα, κρατούσε το μαχαίρι
και εσείς ήσασταν στο πάτωμα.</i>

484

00:23:36,132 --> 00:23:37,512

<i>Πόση ώρα ξάπλωνε πάνω σας,</i>

485

00:23:37,537 --> 00:23:40,233

<i>προσπαθώντας να ακούσει
την καρδιά σας, όπως περιγράψατε;</i>

486

00:23:41,295 --> 00:23:45,634

-Ίσως, ένα-ενάμιση λεπτό.
-<i>Μετά τι συνέβη; Τι κάνατε;</i>

487

00:23:45,752 --> 00:23:49,761

Ήξερα ότι κάτι θα συνέβαινε,
οπότε, πρότεινα να πάω στο μπάνιο,

488

00:23:49,814 --> 00:23:52,431

για να χρησιμοποιήσω την τουαλέτα.
-<i>Και τι έκανε;</i>

489

00:23:52,520 --> 00:23:54,430

Με οδήγησε στο μπάνιο.

490

00:23:54,485 --> 00:23:55,715

<i>Όταν λέτε "σας οδήγησε",</i>

491
00:23:55,740 --> 00:23:57,664
-<i>σας είχε ακόμη με χειροπέδες;</i>
-Ναι.

492
00:23:57,705 --> 00:23:59,538
-<i>Πήγατε στο μπάνιο;</i>
-Σωστά.

493
00:23:59,723 --> 00:24:02,101
-<i>Ουρήσατε;</i>
-Ναι.

494
00:24:02,185 --> 00:24:05,143
Μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε
το φερμουάρ σας;

495
00:24:05,244 --> 00:24:07,700
-<i>Σας άγγιξε καθόλου;</i>
-Δεν με άγγιξε πουθενά.

496
00:24:07,781 --> 00:24:11,103
Δεν προσπάθησε να κοιτάξει.
Απλώς με κρατούσε από πίσω.

497
00:24:11,155 --> 00:24:12,851
<i>Άρα, με άλλα λόγια, δεν προσπάθησε</i>

498
00:24:12,891 --> 00:24:15,522
-<i>να κοιτάξει το πέος σας;</i>
-Όχι, καθόλου.

499
00:24:15,739 --> 00:24:19,541
<i>Αφού ουρήσατε,
σκεφτήκατε ότι θα γινόσασταν θύμα...</i>

500
00:24:19,635 --> 00:24:21,378
<i>Σας ζήτησε να συμμετέχετε</i>

501
00:24:21,403 --> 00:24:23,900
-<i>σε κάποια σεξουαλική πράξη μαζί του;</i>
-Όχι, σε καμία.

502
00:24:23,967 --> 00:24:26,714
<i>Μετά βγήκατε από το μπάνιο
και τι συνέβη;</i>

503
00:24:27,020 --> 00:24:29,783
Μετά πήγαμε πίσω στο υπνοδωμάτιο.

504
00:24:30,533 --> 00:24:32,404
Θυμάμαι διαφορετικά
χρονικά διαστήματα.

505
00:24:32,478 --> 00:24:34,877
Μου έλεγε
ότι είχε χάσει τη δουλειά του.

506
00:24:34,943 --> 00:24:38,477
Μετά επανερχόταν στο άτομο
που είχα πρωτογνωρίσει.

507
00:24:38,545 --> 00:24:40,472
Και μετά, κάποιες στιγμές, άλλαζε ξανά.

508
00:24:40,539 --> 00:24:45,472
Στην αρχή, μου έλεγε
ότι κανείς δεν νοιαζόταν γι' αυτόν κτλ.

509
00:24:45,546 --> 00:24:48,767
Προσπαθούσα να τον παρηγορήσω.
Του έλεγα ότι ήμουν φίλος του.

510
00:24:48,834 --> 00:24:52,078
Ότι δεν θα προσπαθούσα
να ξεφύγω ή κάτι τέτοιο.

511
00:24:52,153 --> 00:24:53,434
<i>Ήσασταν ήρεμος;</i>

512
00:24:54,001 --> 00:24:57,029
Θέε μου, υποθέτω πως ναι,
γιατί δεν το έλεγχα καθόλου.

513
00:24:57,081 --> 00:24:58,223
Ήμουν απλώς...

514
00:24:58,357 --> 00:25:00,136
Απλώς... δεν ξέρω.

515
00:25:00,209 --> 00:25:03,863
<i>Αυτό συνεχίστηκε για πολλή ώρα

στη διάρκεια της νύχτας;

516

00:25:03,902 --> 00:25:07,203

Απ' ό,τι φαίνεται, ναι.

Ο χρόνος έμοιαζε τόσο...

517

00:25:07,312 --> 00:25:08,861

Αλλά έμεινα εκεί τόση πολλή ώρα,

518

00:25:08,898 --> 00:25:12,074

οπότε, λογικά συνεχίστηκε

σε όλο το μαρτύριο.

519

00:25:12,128 --> 00:25:14,424

Οπότε ο χρόνος απλώς...

Πέρασε έτσι.

520

00:25:14,449 --> 00:25:17,131

Και όλη αυτή την ώρα,

προσπαθούσατε να τον κρατάτε ήρεμο;

521

00:25:17,156 --> 00:25:18,585

Ναι, κάποιες φορές.

522

00:25:18,654 --> 00:25:21,220

Πόσο συχνά άλλαζε διάθεση;

523

00:25:22,557 --> 00:25:26,025

Κύριε, δε θυμάμαι ακριβώς

τα χρονικά διαστήματα.

524

00:25:26,082 --> 00:25:27,082

Αλλά...

525

00:25:27,168 --> 00:25:28,168

Ήταν κάθε...

526

00:25:28,291 --> 00:25:33,489

Υποθέτω, αν το σκεφτώ χρονικά,

κάθε 20-30 λεπτά, κάτι τέτοιο.

527

00:25:33,572 --> 00:25:37,078

Και μετά απλώς καθόταν σιωπηλός.

528

00:25:37,103 --> 00:25:38,353

Κι εγώ δεν έλεγα τίποτα,

529

00:25:38,378 --> 00:25:42,457

για να μη τον προκαλέσω ή πω κάτι λάθος.
Ήμουν σιωπηλός μαζί του.

530

00:25:42,965 --> 00:25:44,848

<i>Οπότε, τον αφήνατε μόνο του.</i>

531

00:25:44,993 --> 00:25:48,035

<i>Η ταινία έπαιζε πολλή ώρα;</i>

532

00:25:48,168 --> 00:25:52,759

Έπαιζε αρκετή ώρα.
Αλλά δε θυμάμαι πότε σταμάτησε.

533

00:25:52,839 --> 00:25:55,580

<i>Αυτός συνέχισε
να μουρμουρίζει κάθε τόσο;</i>

534

00:25:55,668 --> 00:25:58,658

Ναι, συνέβη αρκετές φορές
σε όλο το μαρτύριο.

535

00:25:58,764 --> 00:26:01,124

<i>Όταν έβλεπε την ταινία...</i>

536

00:26:01,377 --> 00:26:04,558

<i>παρατηρήσατε πότε τον έπιανε...</i>

537

00:26:04,744 --> 00:26:09,607

<i>αυτό που μας είπατε,
που "κολλούσε" στην οθόνη;</i>

538

00:26:09,735 --> 00:26:12,030

<i>Τι συνέβαινε;
Πόσο συχνά συνέβαινε αυτό;</i>

539

00:26:12,286 --> 00:26:15,648

Στη διάρκεια της ταινίας,
περίπου κάθε 15-20 λεπτά,

540

00:26:15,692 --> 00:26:17,950

Μετά γύριζε προς εμένα
και μου ζητούσε

541
00:26:18,014 --> 00:26:20,462
να βάλω και τα δύο χέρια
πίσω απ' την πλάτη μου,

542
00:26:20,513 --> 00:26:24,247
Εγώ αρνιόμουν, του μιλούσα,
του έλεγα ότι μπορεί να με εμπιστεύεται.

543
00:26:24,327 --> 00:26:27,279
Ότι δε χρειάζεται να το κάνει αυτό.
Και έτσι, ηρεμούσε λίγο.

544
00:26:27,356 --> 00:26:29,755
-*Κρατούσε το μαχαίρι συνέχεια;*
-Ναι.

545
00:26:29,822 --> 00:26:32,770
Εβλεπε την ταινία
και τον ενδιέφερε πολύ;

546
00:26:32,795 --> 00:26:34,407
-Σωστά.
-*Εσείς δεν κάνατε τίποτα;*

547
00:26:34,432 --> 00:26:36,394
-*Απλώς καθόσασταν;*
-Ναι, και έκανα ησυχία.

548
00:26:36,424 --> 00:26:38,800
Και μετά αυτός
ξανάρχιζε την κουβέντα;

549
00:26:38,866 --> 00:26:41,573
Ναι, έλεγε
"Θα κάνεις το ένα και το άλλο".

550
00:26:41,601 --> 00:26:42,697
Κάποια στιγμή, μου είπε

551
00:26:42,734 --> 00:26:47,172
ότι είτε θα τον σκότωνα εγώ
είτε θα με σκότωνε αυτός.

552
00:26:47,215 --> 00:26:49,730
-*Πίνετε όλη αυτή την ώρα;*
-Όχι.

553
00:26:50,430 --> 00:26:53,497
<i>Άρα, δεν πηγαίνοερχόσασταν
να πάρετε μπύρες;</i>

554
00:26:53,567 --> 00:26:55,502
Όχι, θα είχα ήδη φύγει απ' το παράθυρο

555
00:26:55,527 --> 00:26:56,772
-αν γινόταν αυτό.
-<i>Σίγουρα.</i>

556
00:26:56,806 --> 00:26:57,846
<i>Ήταν...</i>

557
00:26:58,390 --> 00:27:02,387
<i>Όταν ήταν "κολλημένος",
πείτε μου δύο λόγια για να καταλάβω,</i>

558
00:27:02,417 --> 00:27:04,423
<i>ήταν μεθυσμένος;</i>

559
00:27:06,141 --> 00:27:12,944
Είχε πιει, αλλά δεν ήταν μεθυσμένος.
Δεν παραπατούσε ή κάτι τέτοιο.

560
00:27:12,981 --> 00:27:16,736
<i>Ξέρετε ότι μερικοί άνθρωποι,
όταν πίνουν πολύ, αλλάζουν διάθεση.</i>

561
00:27:16,796 --> 00:27:20,052
<i>Μήπως είχε τέτοιου είδους αλλαγές
στη διάθεση ή άλλου είδους;</i>

562
00:27:20,110 --> 00:27:24,271
Νομίζω ότι ήταν αλλαγές
εκ των έσω παρά απ' το αλκοόλ.

563
00:27:24,363 --> 00:27:26,262
-<i>Τι είδους...;</i>
-Ήταν σαν...

564
00:27:26,337 --> 00:27:28,681
-<i>Εκ των έσω;</i>
-Ναι, σαν να άλλαζε προσωπικότητα.

565
00:27:28,769 --> 00:27:30,223
Όχι σαν να είχε πιει.

566
00:27:30,283 --> 00:27:33,753
<i>Τι γνώμη είχατε γι' αυτόν τον τύπο;
Τι σκεφτόσασταν</i>

567
00:27:33,869 --> 00:27:38,023
<i>γι' αυτόν που καθόταν δίπλα σας,
που τα έκανε όλα αυτά;</i>

568
00:27:38,173 --> 00:27:39,974
Ότι ήταν ένα περίεργο άτομο.

569
00:27:40,065 --> 00:27:44,163
Κάποιος πολύ μπερδεμένος
εκείνη την ώρα.

570
00:27:44,860 --> 00:27:47,884
<i>Κάποια στιγμή αργότερα,
ξαναπήγατε στην τουαλέτα;</i>

571
00:27:48,051 --> 00:27:51,859
Ναι, το πρότεινα, γιατί είχε αρχίσει
να γίνεται λίγο επιθετικός ξανά.

572
00:27:51,926 --> 00:27:55,382
Πρότεινα να πάω στο μπάνιο.
Με άφησε να μπω μέσα μόνος μου

573
00:27:55,452 --> 00:27:57,426
όσο αυτός στεκόταν έξω απ' την πόρτα.

574
00:27:57,476 --> 00:27:58,676
<i>Και μετά τι συνέβη;</i>

575
00:27:58,881 --> 00:28:01,340
Και μετά σκεφτόμουν.

576
00:28:01,384 --> 00:28:04,041
Έλεγα "Θεέ μου,
να κάνω τώρα την κίνησή μου;".

577
00:28:04,105 --> 00:28:07,149
Και θα πηδούσα απ' το παράθυρο,

αλλά όταν βγήκα έξω,

578

00:28:07,174 --> 00:28:10,189
για κάποιο λόγο, τον ρώτησα
"Μπορώ να έχω άλλη μια μπύρα;".

579

00:28:11,110 --> 00:28:14,556
-<i>Και τι έκανε;</i>
-Με όδηγησε στην κουζίνα

580

00:28:14,601 --> 00:28:16,106
και πήγε να φτάσει μια μπύρα.

581

00:28:16,195 --> 00:28:18,134
-<i>Σας είχε ακόμη δεμένο;</i>
-Ναι.

582

00:28:18,189 --> 00:28:21,058
Του είπα ότι ήθελα να καθίσω
στο μπροστά δωμάτιο

583

00:28:21,114 --> 00:28:22,469
δήθεν γιατί είχε κλιματισμό,

584

00:28:22,502 --> 00:28:25,987
ενώ, απλώς θα προσπαθούσα
να βγω απ' το παράθυρο ή την πόρτα.

585

00:28:26,048 --> 00:28:29,691
Γιατί το πίσω υπνοδωμάτιο
δεν είχε κλιματισμό, μόνο το μπροστινό.

586

00:28:29,818 --> 00:28:31,742
Οπότε, πρότεινα να κάτσουμε στον καναπέ.

587

00:28:31,791 --> 00:28:35,159
Τον άφησα να μου ξεκουμπώσει τη μπλούζα,
για να νιώσει πιο άνετα.

588

00:28:35,544 --> 00:28:36,960
Και μετά...

589

00:28:38,092 --> 00:28:40,472
Και μετά απλώς κάθισα στον καναπέ.

590

00:28:41,024 --> 00:28:44,057
Και άρχισε πάλι
να μην είναι ο εαυτός του.

591
00:28:44,123 --> 00:28:45,724
-<i>Να μην είναι ο εαυτός του;</i>
-Ναι.

592
00:28:45,749 --> 00:28:48,320
Δεν μου έδινε καν σημασία πια.

593
00:28:48,403 --> 00:28:51,286
-<i>Σαν να μην ήταν εκεί;</i>
-Ναι, άρχισε πάλι το μουρμουρητό.

594
00:28:51,361 --> 00:28:53,268
Και απλώς καθόταν εκεί.

595
00:28:53,335 --> 00:28:56,901
Μετά, για κάποιο λόγο, είπα
"Πρέπει να ξαναπάω στο μπάνιο".

596
00:28:56,979 --> 00:28:59,023
Και, τότε, με ακολούθησε.

597
00:28:59,225 --> 00:29:03,309
Έτσι, σηκώθηκα με φόρα,
τον χτύπησα και έτρεξα έξω.

598
00:29:03,492 --> 00:29:05,044
-<i>Άρα, τον χτυπήσατε;</i>
-Σωστά.

599
00:29:05,071 --> 00:29:07,249
<i>Είχατε άλλα πράγματά σας εκεί;</i>

600
00:29:07,276 --> 00:29:09,250
Είχα την τσάντα μου
στην άκρη του καναπέ.

601
00:29:09,279 --> 00:29:12,483
Καθόμουν στο ίδιο ακριβώς σημείο
που είχα κάτσει στην αρχή.

602
00:29:12,537 --> 00:29:14,729
<i>Όταν σηκωθήκατε,

άφησε τις χειροπέδες</i>

603

00:29:14,769 --> 00:29:16,687

<i>για να σας αφήσει
να ξαναπάτε στο μπάνιο;</i>

604

00:29:16,779 --> 00:29:19,525

Δεν ήταν...
Απλώς με είχε αφήσει εκεί.

605

00:29:19,560 --> 00:29:20,853

Απ' το παράθυρο θα 'βγαίνα.

606

00:29:20,878 --> 00:29:24,677

Πλέον δεν είχε καν τις χειροπέδες.
Σαν να μην ήμουν εκεί.

607

00:29:24,769 --> 00:29:27,144

<i>Και όταν το είδατε αυτό, τι κάνατε;</i>

608

00:29:27,239 --> 00:29:29,264

Αρπάξα την ευκαιρία.

609

00:29:29,318 --> 00:29:31,265

Είπα, τουλάχιστον
ας πεθάνω προσπαθώντας.

610

00:29:31,320 --> 00:29:33,008

Δεν θα κάτσω απλά εδώ.

611

00:29:33,083 --> 00:29:35,273

-<i>Και τι έκανες, αγόρι μου;</i>
-Τον χτύπησα.

612

00:29:35,298 --> 00:29:38,523

Και έτρεξα προς την πόρτα.
Αυτός ήταν εκεί δίπλα.

613

00:29:38,582 --> 00:29:41,268

Προσπάθησε να με αρπάξει,
να με τραβήξει πάλι μέσα.

614

00:29:41,388 --> 00:29:43,953

-<i>Και τι συνέβη;</i>
-Κατάφερα να βγω έξω.

615
00:29:44,008 --> 00:29:46,427
-<i>Δεν μπόρεσε να σας τραβήξει;</i>
-Όχι, δεν μπόρεσε.

616
00:29:46,479 --> 00:29:48,123
-<i>Προσπάθησε;</i>
-Προσπάθησε, ναι.

617
00:29:48,218 --> 00:29:52,562
<i>Και καθώς βγαίνατε απ' το διαμέρισμα,
καθώς του ξεφεύγατε,</i>

618
00:29:52,798 --> 00:29:54,670
<i>θα σας ρωτήσω ξανά.</i>

619
00:29:54,724 --> 00:29:57,401
<i>Τι είδους εντύπωση σχηματίσατε</i>

620
00:29:57,968 --> 00:30:00,926
<i>από τη συμπεριφορά του Τζέφρι Ντάμερ,</i>

621
00:30:01,019 --> 00:30:03,195
<i>από τις πράξεις του Τζέφρι Ντάμερ,</i>

622
00:30:03,432 --> 00:30:08,575
<i>από τους τρόπους, τις εκφράσεις
και τις συνομιλίες του Τζέφρι Ντάμερ;</i>

623
00:30:08,659 --> 00:30:10,759
<i>Μπορείτε να μας πείτε λίγα λόγια;</i>

624
00:30:10,846 --> 00:30:12,911
Όπως είπα στον αστυνομικό,

625
00:30:12,944 --> 00:30:17,444
"Αυτό το φρικιό, αυτός ο τρελός
προσπάθησε να μου κάνει κακό".

626
00:30:17,528 --> 00:30:20,230
-<i>Βγήκατε τρέχοντας από το κτίριο;</i>
-Ναι.

627
00:30:20,352 --> 00:30:22,456
-<i>Καλέσατε για βοήθεια;</i>
-Ναι.

628
00:30:22,588 --> 00:30:24,890
-<i>Από το Αστυνομικό Τμήμα του Μιλγουόκι;</i>
-Σωστά.

629
00:30:25,003 --> 00:30:28,578
-Ήρθαν μαζί σας πίσω στο διαμέρισμα;
-Σωστά.

630
00:30:28,681 --> 00:30:31,542
<i>Μπήκατε, εν τέλει,
ξανά στο διαμέρισμα</i>

631
00:30:31,601 --> 00:30:33,873
-<i>με τους αστυνομικούς του τμήματος;</i>
-Ναι.

632
00:30:33,973 --> 00:30:36,916
-<i>Και μετά συνελήφθη.</i>
-Σωστά.

633
00:30:37,010 --> 00:30:40,050
<i>Δώσατε κατάθεση στο αστυνομικό τμήμα
μερικές ώρες αργότερα;</i>

634
00:30:40,096 --> 00:30:43,343
Ναι, υποθέτω
ότι είχαν περάσει μερικές ώρες.

635
00:31:11,799 --> 00:31:13,679
<i>Κύριε Έντουαρντς.</i>

636
00:31:16,832 --> 00:31:18,242
<i>Μέσω του δικηγόρου σας,</i>

637
00:31:19,125 --> 00:31:23,011
<i>σας ζήτησα να έρθετε
στο Γουισκόνσιν για να καταθέσετε.</i>

638
00:31:23,183 --> 00:31:25,673
-Σωστά.
-<i>Πέραν των εξόδων σας,</i>

639
00:31:25,710 --> 00:31:27,785
-<i>δεν πληρωθήκατε για κάτι άλλο, σωστά;</i>
-Όχι.

640
00:31:27,823 --> 00:31:29,635
-<i>Είναι αλήθεια;</i>
-Αλήθεια είναι.

641
00:31:34,506 --> 00:31:37,013
-Σας ευχαριστώ.
-Κι εγώ σας ευχαριστώ.

642
00:31:39,009 --> 00:31:42,476
Σε πόση ώρα αναμένεται
η εξέταση κατ' αντιπαράθεση;

643
00:31:42,516 --> 00:31:46,449
-<i>Τουλάχιστον μισή ώρα, κύριε Πρόεδρε.</i>
-Εντάξει, συνεπώς, θεωρώ σκόπιμο

644
00:31:46,483 --> 00:31:49,342
να κάνουμε ένα διάλειμμα
σ' αυτό το σημείο. Περίπου 15 λεπτά.

645
00:31:49,382 --> 00:31:50,536
Το δικαστήριο διακόπτει.

4. Σχολιασμός

4.1. Πρωτότυπο βίντεο: περιεχόμενο και χαρακτηριστικά

Το προς μελέτη οπτικοακουστικό υλικό αντλήθηκε από την πλατφόρμα του Youtube, και συγκεκριμένα από το κανάλι αμερικανικό κανάλι *Court TV*. Από τη δημιουργία του το 2018 μέχρι σήμερα, το κανάλι καλύπτει πληθώρα δικαστικών υποθέσεων και το περιεχόμενό του συναποτελούν ζωντανές μεταδόσεις των γεγονότων, λεπτομερές νομικό ρεπορτάζ και αναλύσεις από ειδήμονες των πιο σημαντικών δικών των ΗΠΑ. Ο όγκος, η ποικιλία και η ποιότητα του αναρτημένου υλικού έχουν προσελκύσει πλέον πάνω από ένα εκατομμύριο συνδρομητές και πολλά εκατομμύρια προβολών παγκοσμίως.

Ανάμεσα στα δεκάδες αναρτημένα βίντεο στο κανάλι του Court TV βρίσκεται και το προς μελέτη υλικό της παρούσας εργασίας. Πρόκειται για τον Αμερικανό κατά συρροή δολοφόνο Τζέφρι Ντάμερ. Ο Ντάμερ, γεννημένος στις 21 Μαΐου 1960, και έχοντας βιώσει το διαζύγιο των γονιών του και τραυματικά παιδικά και εφηβικά χρόνια λόγω της σεξουαλικότητας του και όχι μόνο, διαπράττει τον πρώτο του φόνο το 1978, όταν ο 18χρονος Στίβεν Χικς προσπάθησε να δραπετεύσει από το υπόγειο του σπιτιού του Ντάμερ, όπου τον είχε προσελκύσει (Μηχανή του Χρόνου, χ.χ.). Τα επόμενα χρόνια, ο Ντάμερ οδήγησε στο θάνατο ακόμη 16 νεαρούς άνδρες. Χαρακτηριστικές ήταν οι ειδικές μέθοδοι που χρησιμοποιούσε σε όλους τους φόνους του, συμπεριλαμβανομένων πράξεων σεξουαλικής βίας, νεκροφιλίας και κανιβαλισμού. Το τελευταίο, και το μοναδικό επιζών από τα θύματά του, ήταν ο Αφροαμερικανός Tracy Edwards. Ο Ντάμερ κατάφερε να προσελκύσει στο διαμέρισμά του στο Μιλγουόκι του Γουσκόνσιν τον 32χρονο, με πρόφαση την υποτιθέμενη επαγγελματική του ενασχόληση με τη φωτογραφία, προσφέροντας στον νεαρό άνδρα χρήματα με αντάλλαγμα γυμνή φωτογράφιση. Ύστερα από πολλές ώρες στο διαμέρισμα του Ντάμερ, και παρότι δεμένος με χειροπέδες στο ένα του χέρι, ο νεαρός άνδρας κατάφερε να δραπετεύσει, σπεύδοντας στο Αστυνομικό Τμήμα του Μιλγουόκι. Όργανα του Τμήματος εισέβαλλαν μαζί με το θύμα στο σπίτι του Ντάμερ, όπου και τον συνέλαβαν. Ο ίδιος δεν αντιστάθηκε στις αρχές, ούτε αρνήθηκε ποτέ τις πράξεις του. Μάλιστα, ήταν πρόθυμος να παρέχει στα αστυνομικές αρχές λεπτομέρειες σχετικά με τους τρόπους που βασάνιζε και σκότωνε τα θύματά του. Περίπου 6 μήνες αργότερα

ξεκίνησε η δίκη του Τζέφρι Ντάμερ στο Μιλγουόκι. Λόγω του γεγονότος ότι στην Πολιτεία του Γουισκόνσιν ήταν απαγορευμένη η θανατική η ποινή, ο Τζέφρι Ντάμερ καταδικάστηκε σε 17 φορές ισόβια κάθειρξη στις 17 Φεβρουαρίου 1992.

Ορισμένα μέρη της δίκης βιντεοσκοπήθηκαν και έχουν αναρτηθεί σε διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες, μεταξύ αυτών και το YouTube, από όπου και αντλήθηκε το προς μελέτη υλικό της παρούσας εργασίας. Το βίντεο που επιλέχθηκε αποτελεί απόσπασμα της βιντεοσκοπημένης δίκης. Ειδικότερα, πρόκειται για την κατάθεση που δίνει στο εδώλιο της αίθουσας του δικαστηρίου ο ίδιος ο Tracy Edwards. Το βίντεο έχει διάρκεια σχεδόν 32 λεπτά, και στον χρόνο αυτό ο δικηγόρος υπεράσπισης του κατηγορούμενου της υπόθεσης Τζέφρι Ντάμερ θέτει στο θύμα μια σειρά από ερωτήματα που αφορούν τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν το βράδυ της 22ας Ιουλίου 1991 στο Μιλγουόκι. Το θύμα καλείται στο εδώλιο, προκειμένου να καταθέσει όσα βίωσε, και όσα ήταν σε θέση να ανακαλέσει στη μνήμη του από εκείνο το βράδυ. Ως κατηγορούμενος, ο Ντάμερ είναι παρών στην εν λόγω κατάθεση, καθήμενος στα δεξιά του δικηγόρου του, όπως φαίνεται από ορισμένα πλάνα της κάμερας που τον βιντεοσκοπεί. Το βίντεο ολοκληρώνεται με το τέλος των ερωτήσεων και απαντήσεων του δικηγόρου και του θύματος αντίστοιχα, και ο δικαστής διακόπτει τη διαδικασία, αναμένοντας την εξέταση κατ' αντιπαράθεση των λεγομένων του θύματος.

Όσον αφορά τα εξωκειμενικά χαρακτηριστικά του προς μετάφραση υλικού, πρόκειται, κατ' αρχάς, για ένα πολυτροπικό (multimodal) κείμενο. Ως πολυτροπικό νοείται το κείμενο, το οποίο χρησιμοποιεί «περισσότερους από έναν τρόπους σημείωσης (π.χ. οπτικό, ακουστικό, αφή κ.λπ.)» (Γραμμενίδης κ.ά., 2015). Η λειτουργία του εν λόγω πολυτροπικού κειμένου είναι πληροφοριακή, καθώς πρόκειται για μια πραγματική κατάσταση που εκτυλίχθηκε ζωντανά και βιντεοσκοπήθηκε. Ως εκ τούτου, δεν μοιράζεται αρκετά από τα βασικά γνωρίσματα που συχνά χαρακτηρίζουν τα αρχεία με υπότιτλους (ταινίας, ντοκιμαντέρ κτλ.), όπως φανταστικούς χαρακτήρες, σενάριο, πλοκή κτλ. Συνεπώς, δεν έχει σκοπό να ψυχαγωγήσει (εκφραστική λειτουργία), αλλά ούτε και να πείσει (κλητική λειτουργία), όπως, για παράδειγμα μια διαφήμιση. Εύλογος, ωστόσο, θα ήταν και ο ισχυρισμός ότι το περιεχόμενο των πληροφοριών που μεταδίδονται είναι τέτοιο που, και ελλείψει σεναρίου, μουσικής στο παρασκήνιο ή άλλου είδους μη φραστικών στοιχείων στην οπτική και ηχητική επένδυση του βίντεο, αναμφίβολα αγγίζει τον θεατή και συναισθηματικά. Συνεπώς, γίνεται φανερό ότι ο σκοπός, αρχικά, της καταγραφής της δίκης το 1992, και, χρόνια

αργότερα, της αναπαραγωγής του βίντεο μέσω ανάρτησής του σε δημόσια πλατφόρμα από το Court TV, είναι να πληροφορήσει το κοινό-στόχος, το οποίο είναι το ευρύ κοινό, περί της προκειμένης υπόθεσης, η φύση της οποίας, εκ των πραγμάτων, έχει ως αποτέλεσμα να εγείρει τα συναισθήματα των θεατών.

Έχοντας τη θεωρία του σκοπού ως κατευθυντήρια γραμμή, το είδος, το κοινό και η λειτουργία του κειμένου-στόχος διατηρήθηκαν ίδια με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά του κειμένου-πηγή. Το βίντεο με τους ελληνικούς υπότιτλους προορίζεται και απευθύνεται στον μέσο Έλληνα θεατή. Η γλώσσα και το ύφος των υποτίτλων παραμένει επίσημη και αρμόζουσα της συνθήκης (αίθουσα δικαστηρίου), ενσωματώνοντας παράλληλα και απαραίτητα προφορικά στοιχεία, η παρουσία ή απουσία των οποίων επηρεάζει άμεσα τον τρόπο με τον οποίο το οπτικοακουστικό κείμενο προσλαμβάνεται από τους θεατές (Κωστοπούλου, 2008).

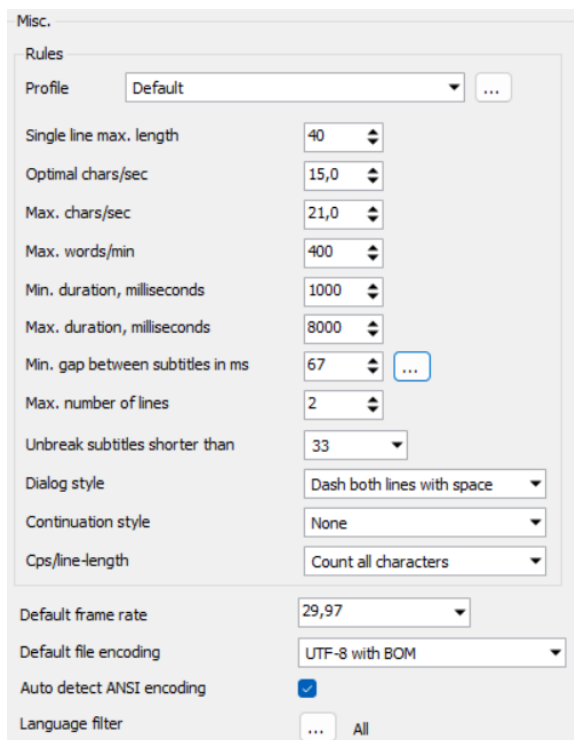
4.2. Μεταφραστική διαδικασία

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε στα βήματα που ακολουθήθηκαν κατά τη μεταφραστική διαδικασία. Μετά τη διεξαγωγή της έρευνα στο πεδίο της OAM και στις βασικές αρχές του υποτιτλισμού, και αφού λήφθηκαν οι πρώτες βασικές αποφάσεις αναφορικά με τον σκοπό του κειμένου-στόχος, πρώτο και βασικό βήμα της καθ' αυτής μεταφραστικής διαδικασίας ήταν η εκ νέου προσεκτική παρακολούθηση ολόκληρου του αρχικού βίντεο και η εξ ακοής δημιουργία του χρονισμένου αρχείου των αγγλικών υποτίτλων (template) με τη χρήση του λογισμικού SubtitleEdit. Οι ρυθμίσεις του προγράμματος τέθηκαν σύμφωνα με τις οδηγίες της επόπτριας καθηγήτριας και αναλύονται εκτενέστερα παρακάτω.

Η αποκλειστικά εξ ακοής δημιουργία των αγγλικών υποτίτλων αύξησε σημαντικά το επίπεδο δυσκολίας σε ορισμένα σημεία του βίντεο, γεγονός που απαιτούσε τη συνεκτίμηση απόψεων άλλων συναδέλφων και φυσικών ομιλητών της Αγγλικής πάνω σε ασαφή ή δύσκολα αναγνωρίσιμη ομιλία των προσώπων του βίντεο. Κατόπιν ολοκλήρωσης του αγγλικού template, κρίθηκε απαραίτητο να μεσολαβήσει ένα σύντομο χρονικό διάστημα, με κύριο σκοπό την αποστασιοποίηση από το κείμενο και την απόκτηση νέας και ενδεχομένως καταλληλότερης οπτικής σε προβληματικούς υπότιτλους. Έτσι, μετά από την ολοκλήρωση του επανελέγχου όλου του αρχείου, ακολούθησε η λήψη αποφάσεων σχετικά με τις γενικές μεταφραστικές στρατηγικές και τεχνικές που θα εφαρμόζονταν αφενός στο σύνολο αφετέρου σε επιμέρους τμήματα του κειμένου-στόχος. Με γνώμονα αυτές τις στρατηγικές και τεχνικές, δημιουργήθηκε το ελληνικό template των υποτίτλων. Στο στάδιο αυτό, συγκεντρώθηκαν, ομαδοποιήθηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν τα μεταφραστικά προβλήματα και δυσκολίες που έπρεπε να αντιμετωπιστούν. Η ταξινόμηση αυτή διευκόλυνε σε μεγάλο βαθμό το επόμενο στάδιο, δηλ. τον σχολιασμό της μεταφραστικής διαδικασίας. Μεταξύ της μεταφραστικής διαδικασίας και της σύνταξης του σχολιασμού μεσολάβησε ένα χρονικό διάστημα, στο οποίο πραγματοποιούνταν μικρές διορθώσεις, με προσοχή σε λεπτομέρειες, καθώς ήταν αυτές που θα εξασφάλιζαν την υψηλότερη δυνατή ποιότητα του τελικού αρχείου. Για τη σύνταξη του σχολιασμού αξιοποιήθηκε υλικό της σχετικής βιβλιογραφίας που είχε συγκεντρωθεί στα πρώιμα στάδια, το οποίο εμπλουτίστηκε από προσωπικά σχόλια και συνδυάστηκε με την παράθεση ενδεικτικών παραδειγμάτων από το προς μελέτη βίντεο.

4.3. Ρυθμίσεις SubtitleEdit

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, πρώτο και βασικό βήμα της διαδικασίας του υποτιτλισμού ήταν ο ορισμός των ρυθμίσεων του λογισμικού SubtitleEdit. Οι ρυθμίσεις που επηρεάζουν τη δημιουργία και την αναγνωσιμότητα των υποτίτλων σε μεγαλύτερο βαθμό είναι ο μέγιστος αριθμός χαρακτήρων ανά γραμμή (single line max. length), ο οποίος ορίστηκε στην τιμή 40, ο μέγιστος αριθμός χαρακτήρων ανά δευτερόλεπτο, ή αλλιώς ταχύτητα ανάγνωσης (maximum chars/sec, reading speed), ο οποίος ορίστηκε στην τιμή 21, και το ελάχιστο κενό (σε καρέ) μεταξύ των υποτίτλων (minimum frame gap), το οποίο ορίστηκε σε 2 καρέ. Στην Εικόνα 1 απεικονίζονται οι υπόλοιπες τιμές που ορίστηκαν στην καρτέλα «Ρυθμίσεις».

Εικόνα 1. Στιγμιότυπο οθόνης των βασικών ρυθμίσεων του προγράμματος υποτιτλισμού SubtitleEdit (4.0.7 free version) από την καρτέλα «Ρυθμίσεις», που εφαρμόστηκαν στην παρούσα πτυχιακή εργασία.

4.4. Ζητήματα κατά τη δημιουργία του αγγλικού template

Αρχικά, το γεγονός ότι το παρόν βίντεο δεν έχει υποστεί επεξεργασία ή μοντάζ, δεν περιλαμβάνει εναλλαγή σκηνών ή πλάνων, υβρεολογία, μουσική επένδυση ή on-screen text διευκόλυνε σε μεγάλο βαθμό την διαδικασία δημιουργίας του template εξ ακοής. Οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν κατά την δημιουργία του template ήταν εκείνες του χώρου και του χωρισμού (segmentation). Για παράδειγμα, στον υπότιτλο 1, το ανώτατο όριο των 40 χαρακτήρων ανά γραμμή και η υψηλή ταχύτητα ομιλίας του δικαστή κατέστησαν αναγκαία την εφαρμογή της μεθόδου της συμπίκνωσης στη δευτερεύουσα αναφορική πρόταση ως εξής:

Πρωτότυπη ομιλία	Τελικός υπότιτλος
Do you solemnly swear that the testimony you are about to give on this matter	Do you solemnly swear that your testimony on this matter

Όσο αφορά το ζήτημα του χωρισμού, η βάση του προβλήματος ήταν η ιδιαίτερη μορφή του διαλόγου μεταξύ του δικηγόρου και του θύματος. Ειδικότερα, ήδη από τα πρώτα λεπτά του βίντεο ο διάλογος μεταξύ των ομιλούντων εκτυλίσσεται μέσω ερωταπαντήσεων. Η γρήγορη διαδοχή των ερωτήσεων του δικηγόρου και των απαντήσεων του θύματος ως μέρος της κατάθεσής του απεικονίζονται στην οθόνη με υπότιτλους two-liner, παύλες διαλόγου και πλάγια γραφή στην ομιλία του δικηγόρου (ομιλία εκτός πλάνου). Για λόγους ευκολίας της ανάλυσης του οπτικοακουστικού υλικού στην παρούσα εργασία, μπορούμε να ταξινομήσουμε τους υπότιτλους αυτούς σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία, η ερώτηση του δικηγόρου είναι σύντομη και χωράει στην πρώτη γραμμή του two-liner, ενώ η απάντηση του θύματος είναι εκτενέστερη, δηλ. ξεκινά στη δεύτερη γραμμή του two-liner και ολοκληρώνεται στον επόμενο υπότιτλο. Παράδειγμα:

Αρ. Υποτίτλου	Υπότιτλος	
352	-What did he say?	ΕΡΩΤΗΣΗ
	-He told me, at that point,	ΑΠΑΝΤΗΣΗ
353	if I wouldn't do what he said, he would kill me.	

Στη δεύτερη κατηγορία, η ερώτηση είναι εκτενής και η απάντηση συντομότερη, ή και μονολεκτική.

Αρ. Υποτίτλου	Υπότιτλος	
318	<i>You have any reason</i>	ΕΡΩΤΗΣΗ
319	<i>-to know why he did that?</i>	
	<i>-None whatsoever.</i>	ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στην τρίτη κατηγορία τόσο η ερώτηση όσο και η απάντηση είναι σύντομες και χωράνε ταυτόχρονα σε έναν two-liner.

Αρ. Υποτίτλου	Υπότιτλος	
215	<i>-You walked in?</i>	ΕΡΩΤΗΣΗ
	<i>-Yes.</i>	ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι στις πρώτες δύο κατηγορίες, οι χωροχρονικοί περιορισμοί σε συνδυασμό με την ταχύτητα διαδοχής της σειράς των ερωτήσεων επέβαλαν τον χωρισμό των νοηματικών ενότητων, δηλ. των ερωτήσεων και των αντίστοιχων απαντήσεων σε δύο υπότιτλους. Συνέπεια αυτού του κατ' ανάγκη χωρισμού της ερώτησης από την απάντηση συνιστά η δυσκολότερη κατανόηση του νοήματος από τους θεατές, καθώς οι νοηματικές ενότητες των ερωτήσεων και των απαντήσεων δεν εμφανίζονται ολοκληρωμένες στην οθόνη, αλλά σε επιμέρους κομμάτια σε δύο ή τρεις υπότιτλους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν, επίσης, οι υπότιτλοι 416-417, 521-522-523, 591-592 κ.ά.

4.5. Ζητήματα κατά τη μετάφραση του template και στρατηγικές

4.5.1. Χωροχρονικοί περιορισμοί

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ένα από τα βασικότερα προβλήματα του υποτιτλισμού είναι οι χωροχρονικοί περιορισμοί. Οι παράμετροι του χρόνου και χώρου καθόρισαν τις μεταφραστικές επιλογές του βίντεο σχεδόν στο σύνολό του. Για λόγους συντομίας, παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα προβλημάτων της εν λόγω κατηγορίας, καθώς και οι στρατηγικές που εφαρμόστηκαν για την αντιμετώπισή τους.

Οι χωροχρονικοί περιορισμοί είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την ταχύτητα ομιλίας των χαρακτήρων. Στο συγκεκριμένο βίντεο, η ταχύτητα ομιλίας τόσο του δικηγόρου όσο και του θύματος είναι ιδιαίτερα υψηλή, με αποτέλεσμα να απαιτείται προσαρμογή των αρχικών διαλόγων με τη βοήθεια πληθώρας στρατηγικών και τεχνικών. Πάντοτε με γνώμονα τη θεωρία του σκοπού -εν προκειμένω ο σκοπός είναι η εξυπηρέτηση των αναγκών του κοινού-στόχος-, και με σεβασμό στο επίπεδο λόγου (register) και το ύφος (style), μια από τις τεχνικές που εφαρμόστηκαν ήταν η μείωση ή απλή απαλοιφή (reduction/omission), κατά βάση των προφορικών στοιχείων. Στη συντριπτική πλειοψηφία τους, οι επαναλήψεις, οι ψευδείς ενάρξεις και τα σαρδάμ δεν συμπεριλήφθηκαν στο τελικό κείμενο. Παρακάτω ακολουθεί πίνακας με ενδεικτικά παραδείγματα απαλοιφής:

Αρ. Υποτίτλου	Χρονισμοί	Πρωτότυπο	Μετάφρασμα
111	05:28,711 - 05:31,034	And then, what happened? Tell us what happened then.	Και μετά; Πείτε μας τι συνέβη μετά.
136	06:45,365 - 06:48,063	Just you and Mr. Dahmer, or you, Mr. Dahmer and others?	Μόνο εσείς κι ο κος Ντάμερ; Ή ήταν κι άλλοι;

205-206	09:57,638 - 09:59,883 09:59,919 – 10:03,303	[...] he was protecting his property, things like that , cameras, VCRs, TVs, things of that nature.	[...] προστάτευε την περιουσία του, κάμερες, βίντεο, τηλεοράσεις, τέτοιου είδους πράγματα.
281	13:36,097 – 13:38:569	And then, we just started talking and everything, you know.	Μετά απλώς αρχίσαμε να κουβεντιάζουμε.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, όπως αναφέρουν οι de Linde & Kay (1999:4) στο έργο της Κωστοπούλου-Δίγκα (2011), πολλά στοιχεία του προφορικού λόγου που εκ πρώτης όψεως πλεονάζουν όπως π.χ. οι λέξεις *actually, well, you know* ενδέχεται να αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του τρόπου ομιλίας ενός χαρακτήρα. Η διαπίστωση αυτή αφορά άμεσα το παρόν βίντεο, καθώς οι λέξεις αυτές αποτυπώνουν τον φόβο, το άγχος και την αγωνία του θύματος που καλείται να ανακαλέσει στη μνήμη του και να εξιστορήσει με κάθε λεπτομέρεια τα γεγονότα της τραυματικής για εκείνον βραδιάς στο σπίτι του κατά συρροή δολοφόνου. Συνεπώς, αποτελούν δείκτες της ψυχολογικής του κατάστασης και η εξ ολοκλήρου παράλειψή τους από το τελικό κείμενο θα αλλοίωνε ως έναν βαθμό την εντύπωση των θεατών για τον ομιλούντα. Συνεπώς, αν και η απαλοιφή ενός μέρους των ενδεικτών προφορικότητας είναι αναμενόμενη στο πλαίσιο της μετάφρασης, η διατήρηση, όπου ήταν δυνατό, των προφορικών στοιχείων θεωρήθηκε καίριας σημασίας για τη σωστή αποτύπωση του ύφους.

Μια άλλη στρατηγική που εφαρμόστηκε ήταν αυτή της συμπίκνωσης (condensation). Υπότιτλοι με επαναλήψεις ή πληροφορίες που δεν μπορούσαν να απαλειφθούν μεν, αλλά οι χωροχρονικοί περιορισμοί δεν επέτρεπαν τη διατήρησή τους στο μετάφρασμα δε, κρίθηκε αναγκαίο να συμπτυχθούν με αντικατάσταση ειδικών όρων με γενικούς κτλ. Ας δούμε μερικά παραδείγματα:

Αρ. Υποτίτλου	Χρονισμοί	Πρωτότυπο (EN)	Μετάφρασμα (EL)
345	16:35,408 - 16:39,061	And then, he said he has a key in the bedroom, so we proceed to the bedroom.	Και είπε ότι είχε ένα κλειδί στο υπνοδωμάτιο, οπότε πήγαμε εκεί .
360 (1 ^η γραμμή)	17:21,072 - 17:26,254	What did you see on the bed, if anything?	Είδατε κάτι πάνω στο κρεβάτι;
434	20:59,825 - 21:04,527	Was there any parts of the movie that was going on that you saw that he said anything about?	Υπήρχαν σημεία της ταινίας που είδατε να σχολιάζει;

4.5.2. Χωρισμός υποτίτλων και κειμένου γραμμών

Το ζήτημα του χωρισμού των υποτίτλων αποτέλεσε πρόκληση όχι μόνο κατά τη δημιουργία του αγγλικού template αλλά και κατά τη μετάφρασή του στα Ελληνικά. Έχοντας, όμως, παραθέσει μια επαρκή ανάλυση επ’ αυτού στην προηγούμενη ενότητα, κρίνεται σκόπιμη η αναφορά στο ζήτημα του χωρισμού του κειμένου εντός των two-liners. Η Πατηνιωτάκη (2022) τονίζει ότι «ο χωρισμός των υποτίτλων θα πρέπει να ακολουθεί αυστηρά τους κανόνες σύνταξης της Ελληνικής Γλώσσας. Τα μέρη με δυνατούς δεσμούς απαγορεύεται να χωρίζονται», υπογραμμίζοντας τον καθοριστικό ρόλο της στίξης, του αριθμού των προτάσεων και της κοινής λογικής της Γλώσσας. Η ίδια συμφωνεί με τους Carrol και Ivarsson (1998) στη μέθοδο της «τριγωνικής απεικόνισης», ή αλλιώς της «πυραμίδας» σε two-liners, κατά την οποία η πάνω γραμμή είναι περιέχει λιγότερους χαρακτήρες από την κάτω γραμμή, για λόγους καλύτερης αναγνωσιμότητας. Ωστόσο, οι πυραμίδες καλό είναι να χρησιμοποιούνται μόνο εάν ικανοποιούνται οι παραπάνω παράμετροι που αφορούν τις γραμματοσυντακτικές και νοηματικές δομές της γλώσσας. Για παράδειγμα, στο υπότιτλο 449, ο χωρισμός με βάση τις γραμματικές δομές υπερτέρησε της οδηγίας της πυραμίδας, καθώς η κύρια πρόταση της πρώτης γραμμής μπορεί από άποψη χαρακτήρων και πρέπει να ολοκληρωθεί στην πρώτη γραμμή και να μην επεκταθεί και στη δεύτερη.

Προτεραιότητα στη γραμματική δομή	Λες και άλλαζε μαζί με αυτά κάθε τόσο. Μετά γινόταν πιο επιθετικός,
Προτεραιότητα στην πυραμίδα	Λες και άλλαζε μαζί με αυτά κάθε τόσο. Μετά γινόταν πιο επιθετικός,

Επίσης, παρόλο που η πλειοψηφία των υποτίτλων με αριθμό χαρακτήρων ίσο ή μικρότερο από 40 έγιναν one-liners, υπήρξαν μερικές εξαιρέσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, πριν και μετά από έναν υπότιτλο one-liner προηγούνταν και έπονταν two-liners. Σε αυτές τις περιπτώσεις, προκειμένου να περιοριστεί στον μικρότερο δυνατό βαθμό η κίνηση των ματιών κατά τη μετάβαση από τον προηγούμενο στον επόμενο υπότιτλο, όσοι υπότιτλοι περιείχαν πάνω από 35 χαρακτήρες μετατράπηκαν και αυτοί σε two-liners, αντί να διατηρηθούν one-liners.

Αρ. Υποτίτλου	Υπότιτλος	Αρ. χαρακτήρων
112	Τους μιλούσε. Μετά θα ανεβαίναμε τον δρόμο.	42
113	Εγώ θα πήγαινα σπίτι να αλλάξω ρούχα.	36
114	Έτσι, προχωρήσαμε και πήραμε ένα ταξί απ' τον σταθμό των λεωφορείων.	67

Αρ. Υποτίτλου	Υπότιτλος	Αρ. χαρακτήρων
412	Ότι, μερικές φορές, δεν ήταν ο εαυτός του.	41
413	Κι άλλες φορές, ήταν ένας καλός τύπος.	37
414	Σαν να χανόταν και να επανερχόταν ανά διαστήματα, καθ' όλη τη διάρκεια.	70

Αρ. Υποτίτλου	Υπότιτλος	Αρ. χαρακτήρων
601	Καθόμουν στο ίδιο ακριβώς σημείο που είχα κάτσει στην αρχή.	58
602	Όταν σηκωθήκατε, άφησε τις χειροπέδες	36
603	για να σας αφήσει να ξαναπάτε στο μπάνιο;	40

4.5.3. Πραγματολογικά ζητήματα

Κατά τη μετάφραση του template στα Ελληνικά, προέκυψαν ορισμένα ζητήματα που αφορούσαν πραγματολογικά στοιχεία του βίντεο. Το πρώτο από αυτά παρουσιάστηκε μόλις στους υπότιτλους 1 και 2 του βίντεο, στους οποίους ο Αμερικανός δικαστής απαγγέλει τον όρκο που πρέπει να δώσει το θύμα πριν από την κατάθεσή του στο εδώλιο. Το γεγονός ότι στην Ελλάδα και στις Ηνωμένες Πολιτείες, και δη στο Γουισκόνσιν, δεν έχει εφαρμογή το ίδιο νομικό και δικαστικό σύστημα απαγορεύει τη χρήση του όρκου που δίνεται στα ελληνικά δικαστήρια ως μετάφραση του αμερικανικού όρκου. Ως εκ τούτου, η ελληνική μετάφραση οφείλει απλώς να μείνει όσο πιο κοντά γίνεται στο πρωτότυπο. Βέβαια, η σύνταξη της Ελληνικής απαιτεί μετάθεση (από το τέλος της πρότασης στην αρχή) του γλωσσικού σημείου «so help you, God», μέθοδος που ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση σε θεατές που αντιλαμβάνονται και μπορούν να συγκρίνουν τους ελληνικούς υπότιτλους με το αγγλικό ακουστικό υλικό. Ωστόσο, λόγω χωροχρονικών περιορισμών (χαρακτήρες ανά γραμμή και χαρακτήρες ανά δευτερόλεπτο), οφείλουμε να θέσουμε ως προτεραιότητα την υψηλή αναγνωσιμότητα και ευκολότερη κατανόηση του περιεχομένου του υπότιτλου.

Επίσης, σε ορισμένα σημεία γίνεται χρήση μονάδων μέτρησης του αμερικανικού συστήματος (inches, feet, gallons). Καθώς το ελληνικό κοινό δεν είναι εξοικειωμένο με τις μονάδες αυτές, και σύμφωνα με τις οδηγίες του Netflix, επιλέχθηκε το μετρικό σύστημα μονάδων μέτρησης για τη μετάφρασή τους στα Ελληνικά. Για παράδειγμα:

Αρ. Υπότιτλου	Πρωτότυπο	Αρ. Υπότιτλου	Μετάφρασμα
250	Yeah, maybe 8 ft. from the living room.	235	Ναι, περίπου 2,5 μέτρα από το σαλόνι.
281	-About 4 in. high? -4 in., 3.5, something like that.	265	-Περίπου 10 εκ. ύψος; -8-10 εκ., κάτι τέτοιο.
376	A big, about 50-60 gallon drum barrel, whatever.	354	Ένα μεγάλο βαρέλι, περίπου 200 λίτρων.

4.5.4. Ζητήματα ορολογίας

Αναμφίβολα, τη μεγαλύτερη πρόκληση σε επίπεδο ορολογίας αποτέλεσε ο όρος «muriatic acid» που εμφανίζεται στους υπότιτλους 214 και 221. Έρευνα για το συγκεκριμένο είδος οξέος κατέδειξε ότι πρόκειται για ένα αραιωμένο είδος υδροχλωρικού οξέος, μεταφρασμένο ως «μουριατικό οξύ». Αναμφίβολα, ο όρος «υδροχλωρικό οξύ» είναι ευρέως γνωστός στο ελληνικό κοινό-στόχος, συγκριτικά με το μουριατικό οξύ. Ωστόσο, το γεγονός ότι ο υδροχλωρικό οξύ είναι μεγαλύτερο κατά έναν χαρακτήρα, αλλά και ότι, ακριβώς μετά από την αναφορά του όρου ακολουθεί επεξήγηση της χρήσης του από το θύμα, με οδήγησε στο να επιλέξω τη μετάφραση «μουριατικό οξύ».

4.5.5. Λεξιλογικά ζητήματα

Ένα ζήτημα σε λεξιλογικό επίπεδο, στο οποίο αξίζει να σταθούμε είναι η μετάφραση του όρου «change» ως ουσιαστικό, είτε μεμονωμένο είτε ως μέρος εκφράσεων, αλλά και του αντίστοιχου ρήματος. Ο όρος συναντάται πρώτη φορά στον υπότιτλο 432, στον οποίο το θύμα χρησιμοποιεί τη φράση «he would go through different *changes* with me». Εδώ, η αναμενόμενη μετάφραση του όρου ω «αλλαγή/αλλαγές» δεν αποδεικνύεται ιδιαίτερα χρήσιμη. Δεδομένου ότι η διάθεση και συμπεριφορά του Ντάμερ άλλαζε συνεχώς, όπως περιγράφει το θύμα, γίνεται σαφής η σύντομη διάρκεια των «αλλαγών» αυτών, διαπίστωση που οδήγησε στην επιλογή του όρου «φάσεις» και, κατ' επέκταση στη μετάφραση του υπότιτλου ως εξής:

Αρ. Υπότιτλου	Πρωτότυπο	Αρ. Υπότιτλου	Μετάφρασμα
432	At times, he'd go through different changes with me, you know?	405	Ανά διαστήματα, περνούσε διάφορες φάσεις, καταλαβαίνετε;

Έπειτα, στους υπότιτλους 478, 490 και 541 γίνεται χρήση του ρήματος ως εξής:

Αρ. Υπότιτλου	Πρωτότυπο
478	It was like he <i>changed</i> with it at times.
490	He <i>changed</i> again, at that point, he got more aggressive at that time.
541	And then, at certain points he would <i>change</i> .

Εδώ, οι χωροχρονικοί περιορισμοί δεν επιτρέπουν τη χρήση της ίδιας μετάφρασης με τον υπότιτλο 432. Ωστόσο, παρόλο που το ελληνικό ουσιαστικό δεν αποτελούσε ορθή μεταφραστική επιλογή, το ρήμα «αλλάζω» φέρει διαφορετική λεξιλογική ισχύ και μπορεί να σταθεί μόνο του στην πρόταση, μεταφέροντας επαρκώς και χωρίς παρανόησ το νόημα του πρωτοτύπου. Συνεπώς, οι υπότιτλοι μεταφράστηκαν ως εξής:

Αρ. Υπότιτλου	Πρωτότυπο	Αρ. Υπότιτλου	Μετάφρασμα
478	It was like he <i>changed</i> with it at times.	449 (1 ^η γραμμή)	Λες και <i>άλλαζε</i> μαζί με αυτά κάθε τόσο.
490	He <i>changed</i> again, at that point, he got more aggressive at that time.	460	<i>Είχε αλλάξει</i> ξανά εκείνη την ώρα, είχε γίνει πιο επιθετικός.
541	And then, at certain points he would change.	507	Και μετά, κάποιες στιγμές, <i>άλλαζε</i> ξανά.

Αναμφίβολα, όμως, οι πιο προβληματικές φράσεις ήταν οι εξής:

Αρ. Υπότιτλου	Πρωτότυπο
603	<i>Was that the kind of mood changes he was having</i>
604	<i>-or a different kind of change?</i> -I think this was
605	more of an inner mood change than an alcoholic mood change .

Στο σημείο αυτό, θεώρησα σκόπιμο να διατηρήσω μια συνοχή μεταξύ των αποδόσεων, όσο ήταν δυνατό, και εξαιτίας των χωροχρονικών περιορισμών για ακόμη μια φορά. Έτσι, διατήρησα και στους τρεις υπότιτλους τον όρο «αλλαγή» ως μετάφραση του όρου «change», προσαρμόζοντάς τον στην εκάστοτε έκφραση. Μεγαλύτερη προσοχή χρειάστηκαν οι συνάψεις «inner mood change» και «alcoholic mood change». Αν και η σύναψη «mood change» έχει μεταφραστεί ακριβώς στον προηγούμενο υπότιτλο ως «αλλαγή στη διάθεση», η μετάφραση αυτή δεν μπορεί να διατηρηθεί και για αυτές τις συνάψεις. Οι επιθετικοί προσδιορισμοί «inner» και «alcoholic» δεν θα ήταν δόκιμο να μεταφερθούν ως τέτοιοι και στη γλώσσα-στόχος. Ως εκ τούτου, επιλέχθηκαν οι μεταφράσεις που φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Αρ. Υπότιτλου	Πρωτότυπο	Αρ. Υπότιτλου	Μετάφρασμα
603	<i>Was that the kind of mood changes he was having</i>	561	<i>Μήπως είχε τέτοιου είδους αλλαγές στη διάθεση ή άλλου είδους;</i>
604	<i>-or a different kind of change? -I think this was</i>		
541	<i>more of an inner mood change than an alcoholic mood change.</i>	562	<i>Νομίζω ότι ήταν αλλαγές εκ των έσω παρά απ' το αλκοόλ.</i>

Προβληματισμό προκάλεσε και η μεταγραφή τοπωνυμίων και ονομάτων. Ξεκινώντας από τα τοπωνύμια, στον υπότιτλο 11 αναφέρεται η πολιτεία «Louisiana», και στον υπότιτλο 15 η πολιτεία του «Wisconsin», και η πόλη του «Milwaukee». Η έρευνα σε ελληνική ειδησεογραφία κατέδειξε τις εξής εκδοχές μεταγραφής της πολιτείας του «Wisconsin»: «Ουισκόνσιν» και «Γουισκόνσιν». Τελικά, επιλέχθηκε η δεύτερη εκδοχή, λόγω της αναγραφής της στο ελληνικό Google Maps. Για τη μεταγραφή της πόλης του Milwaukee βρέθηκε μια μόνο εκδοχή, η οποία φαίνεται στον πίνακα παραδειγμάτων παρακάτω. Η τοποθεσία «Grand Avenue Mall» στον υπότιτλο 50 διατηρήθηκε με του λατινικούς χαρακτήρες. Τέλος, για τη μεταγραφή των ονομάτων ακολουθήθηκε η μέθοδος της απλοποίησης, αν και το βίντεο διευκόλυνε τη μεταγραφή τους σε μεγάλο βαθμό, διότι έγινε συλλαβισμός των ονομάτων στην αίθουσα του δικαστηρίου για χάρη των πρακτικών. Επομένως, τα τοπωνύμια και τα ονόματα που αναφέρονται στο βίντεο μεταφράστηκαν ως εξής:

Αρ. Υποτίτλου	Όνομα/Τοπωνύμιο	Αρ. Υποτίτλου	Όνομα/Τοπωνύμιο
15	Wisconsin	13	Γουισκόνσιν
15	Milwaukee	13	Μιλγουόκι
11	Louisiana	9	Λουιζιάνα
186	Fort Carson	169	Φορτ Κάρσον

20	Jeffrey Dahmer	18	Τζέφρι Ντάμερ
7	Tracy Edwards	6	Τρέισι Έντουραντζ
36	Syed Salat	32	Σάϊντ Σαλάτ

Επίλογος

Συμπερασματικά, ο κλάδος της οπτικοακουστικής μετάφρασης και των υπηρεσιών προσβασιμότητας έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο τις τελευταίες δεκαετίες, κυρίως λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων, με την τάση αυτή να αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω καθώς αναπτύσσεται η τεχνητή νοημοσύνη (AI). Ταυτόχρονα, η έντονη παρουσία της ΟΑΜ στη σημερινή πολυπολιτισμική και πολυγλωσσική κοινωνία, καταδεικνύει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν οι παράγοντες της μετάφρασης και του υποτιτλισμού στη γεφύρωση των πολιτισμικών διαφορών.

Η παρούσα εργασία εξέτασε τα κυριότερα ζητήματα που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη δημιουργία ενός template εξ ακοής και τη μετάφρασή του, καθώς και οι στρατηγικές που εφαρμόστηκαν για την επίλυσή τους. Επιπροσθέτως, αναλύθηκαν οι αλλαγές και προσαρμογές που έγιναν με στόχο τόσο τη διατήρηση του αρχικού μηνύματος και ύφους του ομιλητή, όσο και τη συμμόρφωση με τους κανόνες της γλώσσας-στόχου. Προσωπικά, η ενδεδειγμένη έρευνα πάνω στο θεωρητικό πλαίσιο του κλάδου της ΟΑΜ και ειδικότερα του υποτιτλισμού συνέβαλλε καθοριστικά στη διεύρυνση των γνώσεών μου, στην απόκτηση πολλαπλών διαφορετικών οπτικών και προσεγγίσεων σε συχνά απαντώμενα διλήμματα αλλά και στην αισθητή βελτίωση των δεξιοτήτων μου από άποψη ποιότητας των υποτίτλων. Ολοκληρώνοντας την παρούσα πτυχιακή εργασία, και μαζί με αυτήν και τον προπτυχιακό κύκλο σπουδών μου στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, αισθάνομαι έτοιμη να δοκιμάσω και να εξελίξω τις δυνατότητές μου στον εργασιακό χώρο, τρέφοντας μεγάλη εκτίμηση και σεβασμό απέναντι στους καθηγητές και τις καθηγήτριες που μου μετέδωσαν την αγάπη τους για τη μάθηση και την σκληρή εργασία.

Βιβλιογραφία

- Βυζάς, Θ. (2019). *Η εξειδικευμένη μετάφραση στον υποτιτλισμό των ντοκιμαντέρ: μια ιδιότυπη επικοινωνιακή περίσταση*. ΕΛΕΤΟ – 12ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα. Ανακτήθηκε από: https://www.eleto.gr/download/Conferences/12th%20Conference/Papers-and-speakers/12th_20-07-13_VyzasTheodoros_Paper1_V03.pdf
- Γεωργακοπούλου, Π. (2012). *Challenges for the audiovisual industry in the digital age: the ever-changing needs of subtitle production*. ResearchGate. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/329923361_Challenges_for_the_audiovisual_industry_in_the_digital_age_the_ever-changing_needs_of_subtitle_production
- Γουλέτη, Α. (2006). *Πραγματολογική Ισοδυναμία στον Υποτιτλισμό: Αντιμετώπιση ιδιοπολιτισμικών Εννοιών*. Ιδρυματικό Καταθετήριο Επιστημονικών Εργασιών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από: <https://www.enl.auth.gr/translation/PDF/Gouleti.pdf>
- Γραμμενίδης, Σ., Δημητρούλια, Ξ., Κουρδής, Ε., Λουπάκη, Ε., Φλώρος, Γ., (2015). *Διεπιστημονικές προσεγγίσεις της μετάφρασης*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών. Ανακτήθηκε από: <http://hdl.handle.net/11419/3901>.
- Κουρδής, Ε. (2012). *Ενδογλωσσική μετάφραση κατ'επιλογήν; Η περίπτωση του υποτιτλισμού διαλεκτικών συστημάτων της ελληνικής γλώσσας σε τηλεοπτικά διαφημιστικά μηνύματα*. ResearchGate. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/250309404_Endoglossike_metaphrase_kat'epilogen_E_periptose_tou_ypotitlismou_dialektikon_systematon_tes_e llenikes_glossas_se_teleoptika_diaphemistika_menymata
- Κωστοπούλου, Α. (2008). *Οι μεταφραστικές δυσκολίες στον υποτιτλισμό κινηματογραφικών ταινιών*. Ιδρυματικό Καταθετήριο Επιστημονικών Εργασιών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από: chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.enl.auth.gr/translation/PDF/Kostopoulou.pdf

Κωστοπούλου-Δίγκα, Λ. (2011). *Η προβληματική της μετάφρασης στον υποτιτλισμό: Ανάλυση μεταφραστικών τεχνικών και εφαρμογές στη διδακτική των γλωσσών (Διδακτορική διατριβή)*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.didaktorika.gr/eadd/bitstream/10442/26211/1/26211.pdf>

Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της ΕΕ (χ.χ.). *Υποτιτλισμός*. Ανακτήθηκε από: <https://cdt.europa.eu/el/subtitling>

Μηχανή του Χρόνου (χ.χ.). *ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ: Τζέφρι Ντάμερ. Ο πιο διάσημος serial killer της Αμερικής. Κανιβάλιζε τους νεκρούς εραστές του για να καταπολεμήσει τη μοναξιά του!*. Ανακτήθηκε από: <http://www.mixanitouxronou.gr/tzefri-ntamer-o-pio-diasimos-serial-killer-tis-amerikis-kanivalize-tous-nekrous-erastes-tou-gia-na-katapolemisi-ti-monaxia-tou/>

Πατηνιωτάκη, Ε. (2022). *Εθνικές Οδηγίες Υποτιτλισμού για Λόγους Αισθητηριακής Πρόσβασης*. Ανακτήθηκε από: <https://www.atlas-ep.com/el/post/el-greeksubtitlingguide>.

Πολίτης, Π. (2001). *Προφορικός και γραπτός λόγος*. ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΓΛΩΣΣΑ. Ανακτήθηκε από: <http://politropi.greek-language.gr/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%83-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%83-%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%83-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%83/>

Σίκαλου, Ε. (2019). *Ονόματα και μετάφραση: Σχέσεις γοητείας και απογοήτευσης (Διπλωματική εργασία)*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.enl.auth.gr/translation/PDF/Kostopoulou.pdf>

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclclefindmkaj/https://ikee.lib.auth.gr/record/307103/files/GRI-2019-25521.pdf

Σωσώνη, Β. (2014). *Από την πρώτη Talkie στη Μηχανική Μετάφραση: Η Οπτικοακουστική Μετάφραση και η Συμπόρευσή της με την Εξέλιξη της Τεχνολογίας*. ResearchGate. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/301731432_Apo_ten_prote_Talkie_ste_Mechanike_Metaphrase_E_Optikoakoustike_Metaphrase_kai_e_Symporeuse_tes_me_ten_Exelixe_tes_Technologias

Σωσώνη, Β., Καραντζή Ι. (2016). *Η Οπτικοακουστική Μετάφραση και η προσβασιμότητα στο οπτικοακουστικό υλικό ατόμων με αναπηρία: Υποτιτλισμός για κωφούς και βαρήκοους και ακουστική περιγραφή*. ΠΕΕΜΠΠ. Ανακτήθηκε από: <https://blog.peempip.gr/audiovisual-translation/>

Παράρτημα

COURT TV, (2022). *WI v. Jeffrey Dahmer (1992): Victim Tracy Edwards Testifies*.

Ανακτήθηκε από: <https://www.youtube.com/watch?v=qGLHDqcV-Pg&t=131s>